

Előzetes környezeti hatásvizsgálat

TOP-1.2.1-15 „Turisztika” pályázat

háttéranyag

című

Készült: Szerencs Város Önkormányzatának megbízásából

Szerencs, 2018.

Tartalomjegyzék

1. A dokumentáció adatai	4
1.1. A dokumentáció készítője:	4
1.2. A környezetvédelmi hatásvizsgálatról általában	4
1.3. A dokumentáció jogszabályi háttere:	9
2. A tervezett beruházás jellege – A turizmus, mint környezeti hatótényező	10
2.1. A turizmus lényege, jelentősége	10
2.2. A turizmus definíciója	13
2.3. Turizmus rendszere	14
2.3.1. A turizmus rendszerének felépítése	14
2.3.2. Fizikai hatások	16
2.3.3. A turizmus gazdasági hatásai	17
2.3.4. A turizmus társadalmi - kulturális hatása	19
2.3.5. Politikai – jogi környezet	21
2.3.6. Gazdasági környezet és tényezői	22
2.3.7. Turisztikai teherbíró képesség, fenntartható turizmus	24
2.3.8. Turizmus-típusok	25
2.4. A kereslet tényezői	27
2.4.1. A kínálat összetevői	28
2.4.2. Kereslet- kínálat elemzése	31
3. Előzmények	36
3.1. A tervezett létesítmények előzményi adatai	36
3.2. A beruházás indoklottsága	38
4. Megközelíthetőség, elhelyezkedés	44
5. Környezeti helyzetkép	52
5.1. Természeti környezet	52
5.1.1. Geológiai jellemzők	52
5.1.2. Felszíni és felszín alatti vizek	54
5.1.3. Éghajlati jellemvonások	57
5.1.4. Természet- és tájvédelmi jellemzők	58
5.1.5. Növényzeti jellemzők	63
5.1.6. A terület élővilága	67
5.2. Épített környezet	68
6. Demográfiai jellemzők	69
6.1. A Szerencsi Kistérség demográfiai helyzete	70
6.2. Foglalkoztatottsági jellemzők	77
7. A kialakítandó attrakció műszaki ismérvei	86

7.1. Turisztikai Központ.....	86
7.1.1. Meglévő kerítések bontása mindkét ingatlanon	87
7.1.2. A volt trafóállomás bontása a 2015/1 ingatlanon.	89
7.1.3. Parkosítás, játszótér építés, kerítés építés mindkét ingatlanon.....	89
7.2. Rákóczi vár	91
7.3. Horgásztó	95
8. A beruházás várható környezeti hatásainak elemzése	96
8.1. A tervezett beruházások megvalósítás alatti környezeti hatáselemeinek bemutatása.....	96
8.1.1. Levegőtisztaság-védelem	97
8.1.2. Zajvédelem	103
8.1.3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme	107
8.1.4. Hulladékgazdálkodás	107
8.1.5. Tájvédelem, természetvédelem	109
8.2. Működés alatti hatáselemek	110
8.2.1. Levegő tisztaságára gyakorolt hatások	111
8.2.2. Zajvédelem	113
8.2.3. Felszíni és felszín alatti vizeket érintő hatások.....	115
8.2.4. Hulladékgazdálkodás	117
8.2.5. Tájvédelem	118
8.3. Felhagyást követően várható hatások	119
8.3.1 Levegőtisztaság-védelem	119
8.3.2 Zajvédelem	119
8.3.3 Felszíni és talajvizeket érintő hatások.....	119
8.3.4 Hulladékgazdálkodás	119
8.3.5 Táj és természetvédelem	119
9.3. Meghibásodásból eredő hatáselemek	120
10. Intézkedési javaslatok.....	120
10.1. Akcióterületen kívüli hatások	120
10.2. Az egyes hatótényezők körébe sorolandó mérséklő intézkedések, monitoring	120
10.2.1. Mérséklő intézkedések az építési-kivitelezési folyamat alatt	120
10.2.2. Mérséklő intézkedések üzemelés alatt.....	122
10.3. Monitoring.....	123
10.4. Kulturális örökségvédelem	124
11. Összefoglalás, következtetések és a tervezett beruházás várható hatásai	124
11.1. Az érintettekre gyakorolt közvetett, nem számszerűsíthető hatás	125
11.2. Fizikai hatások	126
11.3. A társadalmi - kulturális hatások	127
11.4. Egyéb hatások	133
12. Jogszabályi háttér	135

13. Szakirodalmi források.....	136

1. A dokumentáció adatai

1.1. A dokumentáció készítője:

Cégnév, székhely:

1.2. A környezetvédelmi hatásvizsgálatról általában

A környezeti hatásvizsgálat célja a környezet és ezen keresztül az embert érintő hatású döntések megalapozása.

A környezeti hatásvizsgálat alapján készülő környezeti hatástanulmányban vizsgálni szükséges a tervezett tevékenység nélküli alapállapotot és a rendelkezésre álló műszaki tervek figyelembe vételével számítani, becsülni szükséges a tevékenység várható környezeti hatásait az építés, üzemeltetés és a felhagyás időszakában.

Környezeti hatásvizsgálati jogszabály először 1969-ben az Amerikai Egyesült Államokban, a Nemzetközi Környezetpolitikai Törvényben (The National Environmental Policy Act, NEPA) jelent meg. Hatásvizsgálatot e törvény keretében azokra a szövetségi tevékenységekre írtak elő, amelyek jelentősen hatnak az emberi környezet minőségére. Ezt Kanada szabályozása követte 1973-ban, majd Franciaország 1976-ban készítette el a hatásvizsgálati törvényét.

Az Európai Gazdasági Közösség 1985-ben fogadta el a környezeti hatásvizsgálatokról szóló irányelvét (85/337/EEC). Az EU tagországoknak 1988 júniusáig kellett bevezetniük az irányelvet. Ez irányelv, tehát a tagállamoknak a saját országuk adottságaihoz, speciális körülményeihez kell igazítaniuk a szabályozást.

A nem EU tagországok közül a 90-es évek elejéig bevezette Svájc, Norvégia, a volt szocialista országok közül pedig Lengyelország, a volt Csehszlovákia, Bulgária, Ukrajna is.

Az UNEP 1987-ben jelentette meg a hatásvizsgálati módszer céljait és elveit, 1989-ben pedig a Világbank fogadott el olyan irányelvet, mely az általa finanszírozott projektekre megköveteli a hatásvizsgálat végzését.

1991.február 26-án az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának 26 nemzete (köztük Magyarország is) aláírta az országhatárokon áttérjedő hatásokra vonatkozó KHV- eljárásról szóló konvenciót.

1997-ben a 85/337/EGK tanácsi irányelv módosításra került (97/11/EK).

2001-ben az Unió a hatásvizsgálati módszert a beruházások mellett kiterjesztett a tervekre és programokra is (2001/42/EK Irányelv bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról).

1983-ban az Országos Környezet- és Természetvédelmi Tanács határozatban rendelte el, hogy a környezeti hatásvizsgálatokat a jövőben minden jelentősebb beruházás tervezésével egyidejűleg el kell végezni.

Az első, környezeti hatásvizsgálatra 1983-84-ben került sor. Ez a Dunai Vasműre vonatkozott és a Környezetvédelmi Intézet készítette.

Az első átfogó környezeti hatásvizsgálati szabályozás 1993-ban született meg hazánkban, mely a 86/1993.(VI.4.) Korm. rendelet egyes tevékenységek környezeti hatásvizsgálatának átmeneti szabályozásáról szólt.

A hatásvizsgálatok végleges szabályozását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995.évi LIII. törvény (Kvt.) végezte el. A hatásvizsgálatok részletes követelményeit a környezeti hatásvizsgálat elvégzéséhez kötött tevékenységek köréről és az ezzel kapcsolatos hatósági eljárás részletes szabályairól szóló 152/1995. (XII.12.) Korm. rendelet határozta meg.

A 152/1995.(XII.12.) Korm. rendelet 2001-ben az EU jogharmonizáció keretében komolyabb átalakításra került.

Az új rendelet, a környezeti hatásvizsgálatról szóló 20/2001.(II.14.) Korm. rendelet 2001. április közepén lépett életbe. (Bándi et al., 2007)

A hatásvizsgálati szabályozás egy új útját jelentette a 2001/42. EU direktíva, irányelv (stratégiai hatásvizsgálati jogszabály) megjelenése, mely az egyes tervek és programok környezetre gyakorolt hatásait hivatott felmérni. Ennek magyar megfelelője a 2005-ben

megjelent egyik kormányrendelet: 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról.

A kormányrendelet tárgyi hatálya mindazon tervre és programra vonatkozik, mely a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás, energetika, ipar, szállítás, közlekedés, vízgazdálkodás, elektronikus hírközlés, idegenforgalom, regionális fejlesztés céljára készült és az adott környezetre, ill. Natura 2000 területre jelentős hatással lehet: pl. település egészére készülő településszerkezeti terv, Nemzeti Fejlesztési Terv és operatív programjai, országos, helyi közúthálózat fejlesztési terv stb.

Azokra a tervekre, ill. programokra vonatkozóan, melyekre nézve nem kötelezően előírt a környezeti vizsgálat, a kormányrendelet 2. melléklete ad eligazítást a várható környezeti hatások jelentőségének meghatározásához. A tárgyi hatály megállapításához minden alkalommal eseti vizsgálatra van szükség: a tervező, kidolgozó és a szakhatóságok együtt döntenek el a környezeti vizsgálat szükségességét a fent említett mellékleti szempontok figyelembe vételével. A stratégiai hatásvizsgálati eljárás bevezetésével lehetővé válik a mind a magán, mind a kormányzati tervezés környezetvédelmi kontrollja. A természeti környezetbe történő beavatkozás az ötlet felmerülésétől, a megvalósításon át egészen a beavatkozás megszűnéséig szabályozott keretek között zajlik. A természet- és környezetvédelmi érdekek, a nyilvánosság tájékoztatása az így felépített folyamatokon belül mindvégig biztosítva van. A hangsúlyosabb hatósági felügyelet garantálja a jogalkotói szándék és a közösségi érdek (EU) minél teljesebb érvényesülését. A tervekhez, programokhoz kötődő környezeti vizsgálat részletesebb szabályozása, elkészítésének szempontjai – amint az előzőekben említettük – a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletben és mellékleteiben találhatók meg.

2005. év végén fogadta el az Országgyűlés a 2005. évi CXXVII. törvényt, mely egyes természetvédelmi, környezetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket a közösségi jognak megfelelően módosított. A fenti törvény által módosított, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben a környezethasználat feltételei és hatósági engedélyezése újrafogalmazásra került. Hatályon kívül helyezte a 2007. évi LXXXII. tv.

Mint később kiderült az új kormányrendelet – 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról – egy hónappal később követte a törvényi szabályozást. A továbbiakban az új kormányrendelet egy

jogszabályban egyesítette a környezeti hatásvizsgálat és az egységes környezethasználati engedélyezés feltételrendszerét a korábbi két külön jogszabályi megoldás helyett [20/2001. (II. 14.) és 193/2001. (X. 19.) Korm. rendelet]. A hatásvizsgálat – a korábbi szabályozáshoz képest – két szakasz helyett egy szakaszból áll. Azon tevékenységek esetében pedig, amelyek hatásvizsgálat és egységes környezethasználati engedélyezési kötelezettség alá egyaránt tartoznak, csak az egységes környezethasználati engedélyt kell a környezethasználónak beszereznie.

A felügyelőség a környezethasználó kérelmére induló előzetes vizsgálati eljárásban dönt arról, hogy a tevékenység környezeti hatásvizsgálati, vagy egységes környezethasználati engedélyezési, illetve más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e, és döntésében – szükség szerint – meghatározza az előzetes vizsgálati eljárást követően benyújtandó kérelem tartalmi követelményeit. (Fodor et al., 2006)

A Környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezésről szóló 314/2005.(XII.25.) Korm. rendelet módosítása 2010 áprilisában történt meg, a 110/2010. (V.9.) Korm. rendeletben. Ez a módosítás a környezeti hatásvizsgálatokra és azok eljárási folyamataira lényeges változást nem hozott, csupán annyit, hogy az új tevékenységet folytatni kívánó természetes személy vagy gazdasági társaság, saját kérésére kezdeményezheti a környezeti hatásvizsgálatot, attól függetlenül, hogy nem vizsgálat köteles a tevékenysége.

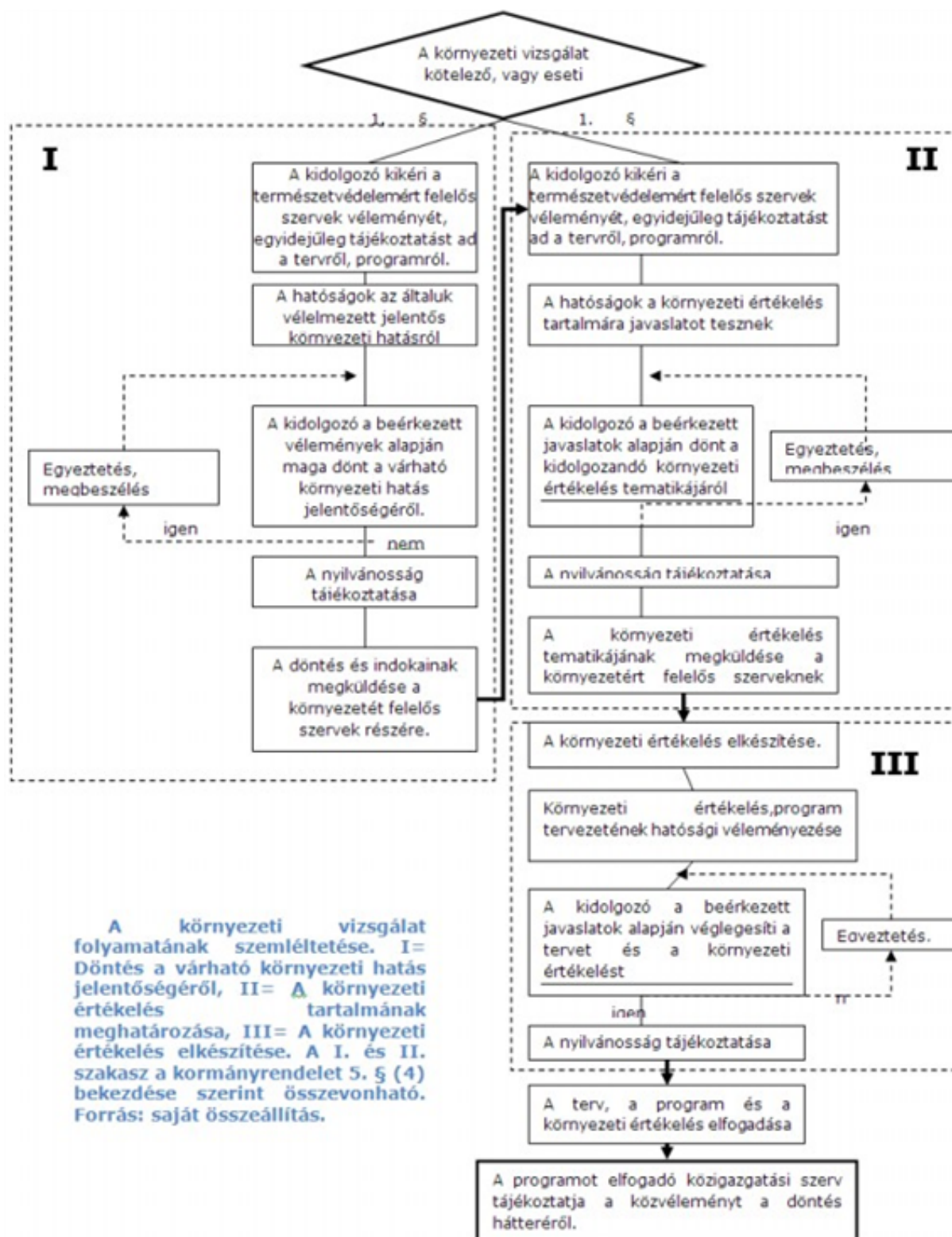
Az integrált szennyezés megelőzésről és –ellenőrzésről (IPPC) szóló 96/61/EK direktíva (a magyar jogszabály átvételében egységes környezethasználati engedély) olyan általános keretet állított fel, melynek célja egy integrált megközelítésű engedélyezési rendszeren keresztül annak biztosítása, hogy a környezetre jelentős hatással lévő létesítményeket olyan módon üzemeltessük, hogy:

- a szennyezés megelőzhető legyen, elsősorban a legjobb rendelkezésre álló technika alkalmazása révén,
- a jelentős mértékű szennyezések elkerülhetőek legyenek,
- a hulladékok keletkezése minimális legyen. Ahol elkerülhetetlenül hulladék keletkezik, ott azt valamilyen módon hasznosítsák, vagy ahol műszaki vagy gazdasági okok miatt ez sem lehetséges, ott környezetkímélő módon ártalmatlanítsák,

- energiagazdálkodás hatékony legyen,
- a létesítmény leállításakor elkerüljük a fennmaradó káros környezeti hatásokat és így a környezet állapota helyreállítható lesz.

Az IPPC direktíva előírja, hogy valamennyi környezeti kibocsátásnak, az anyag- és energiafelhasználásnak meg kell felelnie a mindenkori környezetvédelmi szempontoknak. Ezekre vonatkozóan a követelményeket úgy kell megállapítani, hogy a legjobb elérhető technikán (BAT) alapuljanak. (Bándi et al., 2007)

1.3. A dokumentáció jogszabályi háttere:

A beruházás a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. Rendelet 3. mellékletének 128. (a) pontja - „Egyéb, az 1-127. pontba nem tartozó építmény vagy építmény együttes beépített vagy beépítésre szánt területen 3 ha területfoglalástól” szerint előzetes vizsgálat köteles, mivel a beruházás nagyobb területen valósul meg.

A projekt-területen tervezett tevékenységek nem tartoznak a fenti rendelet egyéb mellékleteibe, így – a fentiek figyelembevételével – a tervezett létesítmény nem tartozik a 314/2005. (XII.25.) korm. rendelet szerint sem a környezeti hatásvizsgálati, sem az egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek közé.

2. A tervezett beruházás jellege - A turizmus, mint környezeti hatótényező

A turizmus hatásairól – legyen az gazdasági, társadalmi vagy környezeti – sokat olvashatunk szakmai, ismeretterjesztő és egyéb forrásokban, leginkább a fenntartható fejlesztés kapcsán. Általában arról esik szó, hogy milyen potenciális hatásokkal kell szembenézni, hogy mit kell(ene) vizsgálni, és hogy a fejlesztések vagy a működtetés során mire kell figyelni. A turizmus hatásainak vizsgálatával kapcsolatban a „mit?” kérdésre sokszor, a „hogyan?” kérdésre ritkábban kapunk választ.

2.1. A turizmus lényege, jelentősége

A turizmus az emberi társadalmak azon tevékenysége, amely alapvető hatást gyakorol az egyes nemzetek társadalmi, gazdasági, kulturális életére, a társadalmi kapcsolatokra, a szabadság kiteljesedésére, az emberek életminőségére. A Föld valamennyi lakójának egyformán joga, hogy felfedezze a világ kincseit, szépségeit. A mozgás szabadságának jogát a pihenéshez és a szabadidőhöz való jog következményeként kell tekinteni.

Napjainkban a turizmussal, mint a világgazdaság egyik jelentős tényezőjével számolhatunk, sok ország gazdasági életében játszik egyre meghatározóbb szerepet. A turizmus a mindennapi élet velejárója, világméretű társadalmi jelenség.

A turizmus szerepe a tudomány és a technika fejlődésével, a szabadidő növekedésével egyre bővül. Jótékony hatásából a társadalom valamennyi szegmense részesedik.

A turizmus jelentőségét mutatja, hogy az energia- és az autóipart követően a világgazdaság harmadik nagy ágaként, és egyben a legrohamosabb fejlődő területeként tartják számon. A 20. század közepén mért 25 milliós turistaérkezés 60 év elteltével meghaladta a 900 milliót. Előrejelzések szerint a következő 20 évben ez az adat megduplázódik. A világutazók számának évi átlagos növekedési üteme 1995 és 2008 között meghaladta a 4,1 %-ot, ennél kissé szerényebb mértékű, de a 4 %-ot megközelítő további emelkedést valószínűsítettek az elemzők még a válság megjelenése előtt. A turizmus részesedése a világkereskedelemből 7 % körüli, az ebből származó bevétel 2020-ra várhatóan eléri a 2000 milliárd USD-t. Mindezek jól mutatják e világjelenség kitüntetett szerepét.

A turizmus fontos zálogát képezi a társadalmi haladásnak, az egész világ egyetemes fejlődésének. A turizmus elősegítheti a fizikai környezet és a kulturális értékek védelmét és fejlesztését, nem korlátozza, inkább támogatja a fenntarthatóság felé történő haladást. A nemzetközi kapcsolatokon keresztül egyre nagyobb a szerepe a nemzetek közötti békés együttélésben, a kölcsönös tiszteletadásban, egymás megismerésében és megértésében, a nemzeti érdekek elismerésében, a népekkel való szolidaritásban. A turizmus főszereplője a külvilágot békés céllal megismerni kívánó homo sapiens.

A turizmus sokoldalúságát, összetettségét az alábbiak szerint értelmezzük:

1. A turizmus, mint a szabadidő eltöltésének leghasznosabb módja az **életvitel, életmód** szerves része. Az étellel való elégedettséget (boldogságot) azok az emberek mondhatják magukénak, akik életvezetésében megfelelő teret nyer a turizmus. Jelentőségét bizonyítja, hogy az életminőség minden elemére pozitív hatást gyakorol, az egészségi állapotra épp úgy, mint a pszichikaira. A turizmus hozzásegít az egészség megőrzéséhez, javításához, a frissesség és jó kondíció megtartásához. A turizmus által nyújtott élmények örömforrások, a turizmushoz kötődő cselekvő aktivitás hozzájárul az egyén szellemi gazdagodásához, önbecsüléséhez, értékes emberi kapcsolatok kialakulásához. Nem véletlen, hogy a mai kor

turizmusával kapcsolatban egyre nagyobb hangsúlyt kapnak ezen immateriális vonatkozások. Ez tükröződik vissza pl. abban, hogy a turizmusfejlesztési stratégia fő célként a turizmus által megvalósuló életminőség javulást fogalmazta meg.

2. A turizmus **tevékenység**, amely döntően szabad időhöz, részben hivatáshoz kötődő utazás, az utazás alatt felmerülő szükséglet kielégítés, azaz fogyasztás. A másik oldalról pedig e szükséglet kielégítésére szolgáló javak előállítására irányuló (termelő) tevékenység. Turisztikai tevékenységként tartjuk számon a szolgáltatások előállításának elősegítését, az abban való közreműködést.

3. A turizmus a **gazdaság** egy fontos szegmense világ, régió, ország viszonylatban egyaránt. Jelentőségét sok országban elsősorban a gazdaságban elfoglalt szerepével, súlyával azonosítják. A turizmus igényeinek kiszolgálásával foglalkozó gazdasági területet, intézményeket és azok tevékenységét turisztikai szakmai körökben turisztikai szektornak, turisztikai iparágnak, turisztikai ágazatnak szokták nevezni. Ezek a kifejezések ugyan nincsenek szinkronban a közgazdasági és a gazdaságstatisztikai nomenklatúrával és osztályozásokkal, de széleskörű használatuk indokán e jegyzetben is lehet e fogalmakkal találkozni.

A közgazdaságtanban alkalmazott négysektoros besorolás (primer→ mezőgazdaság, szekunder→ ipar, terciér→ szolgáltatások, kvaterner→ kutatás-fejlesztés-innováció (K+F+I) önállóan nem nevesíti a turizmust, alapvetően a szolgáltatásokhoz tartozik, de van kötődése más szektorhoz is, azaz interszektorális (Michalkó, 2007) jelleggel rendelkezik. A gazdasági tevékenységeket rendszerező nemzetközileg elfogadott szabvány négy szintű (nemzetgazdasági ág – ágazat – alágazat – szakágazat) hierarchikus rendszerében - magyar viszonylatban a TEÁOR'08-ban – egyik gazdasági ág (ágazat még kevésbé) sem fedti le a turizmust a maga teljességében. A 21 gazdasági ág egyike, az I jelű két turisztikai alapágazatból áll, ez a Szállásszolgáltatás (55.) és a Vendéglátás (56.). A harmadik alapágazat az Utazásszervezés-, közvetítés és egyéb foglalás (79.) más gazdasági ághoz tartozik. Ezek mellett más ágakban is megjelenik a turizmus al-, illetve szakágazati szinten, a turizmusra jellemző, vagy ahhoz kapcsolódó tevékenységként. A magyar turizmus gazdasági teljesítményének bemutatásánál e témára még visszatérünk.

4. A turizmus **mozgalmi jellege** a természeti turizmus vonatkozásában nyilvánul meg a leginkább. A turisztikát „turistaságot” hosszú ideig a természetjárással azonosított tevékenységként tartották számon, amely lényegét tekintve a szabad természetben gyaloglással megvalósított testi-lelki felüdülést biztosító kikapcsolódást, ismeretszerző kirándulást, hegy- és sziklamászást, tudományos vagy szórakoztató célú utazást jelentett.

A természetben való tartózkodás pozitív hatásai megsokszorozódnak, ha az ember nem egyedül, hanem társaságban, közösségben éli át a természet impulzusait, valósítja meg a természethez kötődő aktív cselekedeteit. Ezt bizonyítja a természetjárás tömegessé válása, mozgalommá alakulása. A mozgalmi jelleget a természetjárók szervezetekbe tömörülése jelzi, ez a folyamat hazánkban a 19. század első felében kezdődött el. A mai utód, a közel 600 tagszervezetet tömörítő Magyar Természetbarát Szövetség több, mint 40000 tagot számlál. Értékvállalásukban kiemelt hangsúllyal szerepel a szolidaritás, az összefogás és a közösségi élet igénye.

A turizmus kifejezés által lefedett jelenségek elméleti alapjaira vonatkozó ismeretek magukon hordozzák a tudományos jelleget, a turizmus tudományként (interdiszciplináris, transzdiszciplináris) való felfogását tekinthetjük a turizmus fogalom ötödik értelmezésének. A turizmus kutatásával foglalkozók véleménye szerint a tudomány kritériumok jelenlétét e területen is egyre inkább lehet bizonyítani (Michalkó, 2007). A turizmus jelenség megismerésében számos tudományra kell támaszkodni, a közgazdaságtantól a szociológián, pszichológián, az egészségtudományon át a természeti erőforrásokkal foglalkozó tudományokig.

2.2. A turizmus definíciója

Az idegenforgalom hosszú múltra visszatekintő komplex társadalmi, gazdasági jelenség. A turizmus sokszínű értelmezéséből következik, hogy lényegét sokoldalúan lehet megközelíteni, többféle fogalommal lehet leírni. A sokszínű fogalmi készlet magját egy, a turizmus fejlődéstörténete során folyamatosan formálódó alapdefiníció képezi.

A turizmust tudományosan a WTO és az Interparlamentáris Unió által elfogadott 1989-es Hágai Nyilatkozata fogalmazta meg, amely szerint a turizmus magában foglalja a személyek lakó- és munkahelyén kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat.

A fogalom alatt értendő tehát:

- az állandó földrajzi környezetből való kiszakadás, önkéntes, békés célú utazás (utazó),
- ideiglenes tartózkodás a meglátogatott helyen bármilyen céllal (látogatás),
- szükséglet-kielégítésére létrehozott szolgáltatások értékesítése.

2.3. Turizmus rendszere

2.3.1. A turizmus rendszerének felépítése

A turizmus a világ egyik legösszetettebb jelenségeként definiálható. Értelmezhetjük, mint a személyek mozgását, áramlását, az egyének szükségleteit és ezek kielégítését, valamint a gazdaság fontos szegmensét. A turizmus részjelenségek, bonyolult kapcsolatok, egymásra gyakorolt hatások szövevényét, konzisztens rendszerét jelenti. A rendszer központi eleme a turizmusgazdaság. E fogalom alatt a turisztikai szolgáltatások iránt megnyilvánuló igények kielégítése céljából, erőforrások (inputok) felhasználásával létrehozott és a piacon kínált szolgáltatások összességét (output) értjük. A szolgáltatás előállítása idő és hely vonatkozásában egybeesik a fogyasztással, amely a turizmusgazdaság fő mozgatója. A turizmusgazdaság piaci jelleggel működik, innen a turisztikai piac elnevezés.

A turizmus rendszere magában foglalja:

1. a turizmusgazdaságot, azaz a turisztikai piacot, alrendszeit, azok elemeit, összefüggéseit, működési mechanizmusát,
2. a turisztikai piac környezetét, a turisztikai piac és a környezet kölcsönhatásait.

A turizmus környezeti hatásainak vizsgálatát a szakirodalom turisztikai hatásvizsgálatnak (Puczko és Rátz 2002) vagy turisztikai terhelésvizsgálatnak nevezi (Benkhard 2002, Pénzes 2007).

A vizsgált tanulmányok alapján a két elnevezés közötti jelentésbeli, tartalmi különbség jelenik meg. A *terhelésvizsgálat* egyrészt már előrevetíti egyfajta negatív hatás meglétét, a *terhelésvizsgálatok* hipotézise a negatív hatások megléte lehet, míg a *hatásvizsgálat* elnevezés csak a hatás meglétére utal, arra nem hogy azok milyen előjelűek. A gondolatot továbbfűzve elmondható, hogy a turizmus negatív hatásai inkább a természetre gyakorolt hatásokban jelentkeznek, míg a gazdaság számos pozitív hatást is élvez, ezért a *terhelésvizsgálat* kifejezés csak a környezeti hatások mérésére vonatkozik.

A turizmus hatásainak vizsgálatánál és a turizmus hatásainak kezelésénél többféle módszer lehetséges. A vizsgálati módszerek elsődleges célja alapján a hatásvizsgálatokat az alábbiak szerint csoportosíthatjuk (Benkhard 2002):

1. Turisztikai hatásvizsgálat, amely azt vizsgálja, hogy a turizmus milyen hatással van egy attrakció vagy szolgáltatás környezetére. A hatásvizsgálat lehet

- egyszeri – ekkor általános hatásfelmérésről van szó, az alapállapot valamilyen szintű ismeretében. Az alapállapotot dokumentumok alapján lehet megállapítani. A rendezvények utáni hatásvizsgálat is tartozhat ide, amennyiben egy-szeri vizsgálatról van szó, és nem arról, hogy a rendezvény hatásai milyen időtartamig észlelhetők,
- folyamatos (ciklikus) jellegű, ekkor monitoring rendszerről beszélhetünk,
- előzetes felmérés jellegű, amikor egy létesítendő turisztikai attrakció vagy szolgáltatás (egy nemzeti park bemutatóhelye, szálláshelyek, stb.) környezetében várhatóan kialakuló turistaforgalom hatásait kell előre megbecsülni. Ez feltételezi a turisztikai típus hatásfolyamatának ismeretét, amely történhet hasonló adottságú területekkel történő összehasonlítással vagy a várható folyamatok megbecsülésével.

2. Terhelhetőség-vizsgálat vagy teherbíróképesség-vizsgálat, amely a turizmus hatásainak kezelésében a második lépést jelenti – mennyi az optimális látogatószám, meddig fejleszthetünk, mi az optimális tevékenység. Ebben az esetben a hatások vizsgálata mellett elengedhetetlen feltétel a látogatók számának ismerete. A látogatószám-megállapítás nemzetközi és hazai viszonylatban is problémás, mivel nincsenek megbízható statisztikák pl. egy természeti terület látogatottságra vonatkozóan, és emiatt a turizmus hatásait mérni is nehéz (Ceballos-Lascuráin 1998). Léteznek ugyan olyan módszerek, amelyek nem a hatások

vizsgálata és a látogatószám közötti összefüggésből állapítják meg a teherbíró-képességet, hanem a természeti és művi tényezők feltárása, vizsgálata és értékelése alapján (Csima 1988).

A turizmus jelenség jelentős befolyásoló tényező az érintett országok gazdasági, társadalmi, kulturális életében, és nagymértékben hozzájárul az emberiség fizikai környezetének megváltozásához is. Hatása komplexen jelentkezik.

A különböző jellegű hatások kétpólusúak. Pozitív hozadékokként a népesség-megtartás, érték- és jövedelemtermelés, munkahelyteremtés, hagyományok és kulturális értékek megőrzése, a környezetvédelemmel kapcsolatos társadalmi válaszok említhetők, a negatív következmények sorában a látogatóforgalom okozta zsúfoltság, a turistaszám emelkedéssel együtt járó emisszió növekedés, a természeti és épített környezet degradációja, deviancia, turizmussal szembeni fokozódó ellenérzés kerül megnevezésre.

Közgazdasági megfogalmazásban a turizmus externáliáiról van szó, a más területeken előnyként (haszon) vagy hátrányként (költség) jelentkező külső gazdasági hatásokról (Jancsik, 2007).

Jellegét tekintve a turizmus hatásait három - fizikai, társadalmi és gazdasági - csoportba lehet tagolni. A csoportok nem merevek, átjárhatók, azokat rugalmasan kell értelmezni. Például a turizmus pozitív munkapiaci hatása gazdasági, s egyben társadalmi jellegűnek is értékelhető (nagyobb gazdasági értékteremtés, javuló életminőség), a fizikai károsító hatások a helyreállításból adódóan gazdasági következményt is jelentenek. A hatások kölcsönhatásként értékelhetők, adott területen a turizmus fejlődését alakító tényezőként ugyanezen kategóriák definiálhatók. Felvetődik egy negyedik dimenzió szerepe is, a turizmus szervezésére, tervezésére, irányítására kiterjedő intézményi hatás is.

2.3.2. Fizikai hatások

A fizikai hatások kulcsfontosságát az a tény jelzi, hogy ebben az esetben a legfontosabb vonzerő elemet jelentő fizikai (természeti és épített) környezetről van szó, a pusztító hatás tehát a saját feltétel károsítását (önpusztítást) is jelenti. Ennek kivédésére a turizmus okozta károk bekövetkeztét megelőző eljárásokat kell alkalmazni. A tömezturizmus terjedése hozta

magával a talajkárosításokat (erózió, szennyvíz, olaj és egyéb szennyezőanyagok talajba jutása), a természeti vizek veszélyeztetését, a növény- és állatvilágban okozott pusztításokat, a turizmus rohamos fejlődésével együtt járó motorizáció valamint a levegőszennyezést.

A turistáknak az utazással megvalósult fizikai áramlása terhelő hatást gyakorol a közlekedési hálózatokra, másfelől a fogadóterület alpinfrastruktúrájára, a kommunális ellátó létesítményekre. A nem megfelelően kiépített, szervezetlen működésű hálózatok negatív hatást váltanak ki. A szálláshely létesítmények és vendéglátóhelyek vonatkozásában a felhasznált erőforrások (pl. energia), anyagok, kibocsátások környezetbarát, avagy környezetidegen jellege, a hulladékok, szennyezőanyagok kezelése jelentik a területi hatások fő csomópontjait.

Az attrakció típusa meghatározhatja a fizikai környezeti hatások jellegét. Gyakori jelenség, hogy a sajátos természeti környezetre épülő attrakciókat környezet érzékeny turizmus formákkal hasznosítják (pl. természetvédelmi területeket ökoturizmussal), amely pozitív környezeti externáliára példa.

Ugyanakkor a sajátos örökségi értékekkel rendelkező régiók, vagy az olyan nagy tömeget rövid ideig vonzó attrakciók, mint a világkiállítások erős turisztikai aktivitással járnak, magukban hordják a fizikai környezetterhelés lehetőségét.

2.3.3. A turizmus gazdasági hatásai

A turizmus gazdasági hatása a küldő- és a fogadóterületek gazdaságának jellemzőiben, gazdasági struktúrájában a turizmus fejlődése következtében végbemenő változásokban nyilvánul meg. Növeli a gazdasági teljesítményeket, többletfogyasztást indukál (multiplikátor hatás), pozitív hatást gyakorol a munkaerőpiacra, az ország folyó fizetési mérlegére, növeli a nemzeti vagyont nem csak a turisztikai infra- és szuprastruktúra által, hanem a telekárak növekedése, valamint a hasznosított gyógyforrások gazdasági értéként való megjelenése következtében. Kiegyenlítő szerepet tölthet be a területi fejlettségbeli differenciáltságban.

A turizmusgazdaság, turizmuspiac, mint ökonómiai rendszer gazdasági hatásai részben általános jellegűek, megegyeznek a gazdaság más szektorára jellemző folyamatokkal, részben sajátos vonásokat, tulajdonságokat mutatnak.

A turizmus-szektor négy gazdasági funkciója:

1. Termelési és jövedelemfunkció (értéktermelés)

A turizmus, mint termelési erőforrások felhasználásával végzett értéktermelő tevékenység hozzájárul az ország bruttó hazai termékéhez (a bruttó nemzeti jövedelemhez), ezáltal az ország gazdasági növekedéséhez. Az érték- és jövedelemtermelésben multiplikátorhatás érvényesül. Az egységnyi turisztikai fogyasztással kiváltott érték-, illetve jövedelemsokszorozódás úgy jelentkezik, hogy a közvetlen turisztikai érték (jövedelem) termeléshez közvetett és indukált érték (jövedelem) adódik hozzá. A közvetett termelés a turizmushoz közvetlenül kapcsolódó (beszállító) ágazatokra vonatkozik, az indukált pedig a turizusból kiáramló jövedelem által a gazdaság egyéb területein kiváltott többlettermelésből adódik.

2. Fizetési mérleg funkció

A nemzetközi turizmus - beutazó(aktív) és kiutazó(passzív) turizmus - szolgáltatás külkereskedelemnek számít, és az ország folyó fizetési mérlegében kerül elszámolásra. Exportként az aktív turizusból származó bevételek, importként a passzív turizmushoz kötődő külföldön felmerült kiadások szerepelnek

Az export-import különbség, mint egyenleg javíthatja, illetve ronthatja a folyó fizetési mérleget. Ha egy országban erősebb a beutazó turizmus, a mérlegben aktívum keletkezik, ez az ország számára kedvező, ellenkező esetben fordított a helyzet.

3. Foglalkoztatási funkció

A turizmus fejlesztés előnyei sorában kiemelkedő a munkaerőpiacra gyakorolt hatás, közvetlen munkahelyteremtés a turizmus vállalkozásaiban, és közvetett a turisztikai szervezeteknél. A foglalkoztatás területén is jelentkezik a multiplikátor hatás. Ez a funkció különösen a magas munkanélküliséggel sújtott területeken fejt ki kedvező hatást.

4. Kiegyenlítési funkció

A kiegyenlítési szerep elsősorban regionálisan jelentkezik, a kevésbé fejlett területeken érvényesül országok, régiók, tájegységek vonatkozásában. A turizmus az a gazdasági ág, amely a természeti erőforrásokat a legszélesebb módon képes hasznosítani. Ott, ahol a termelési tényezők más gazdasági tevékenységeknek nem kedveznek, és megfelelő vonzerők állnak rendelkezésre, a természeti erőforrásokra épülő turizmusnak (pihenés, kikacsolódás, kirándulás) adottak a feltételei. Ezen alapokra épülő turisztikai szolgáltatásfejlesztéssel lehetőséget kaphat adott területi egység, hogy a lemaradását a gazdasági fejlettség tekintetében csökkentse.

2.3.4. A turizmus társadalmi - kulturális hatása

A turizmus társadalmi hatásait elsősorban abból a szempontból kell szemügyre venni, hogy az milyen változásokat indukál a fogadó közösség szokásos életében, továbbá, hogy a helyi lakosok a turizmushoz miként alkalmazkodnak. A turizmus kihat az élet minőségére, a közösség szerveződésére, társadalmi kapcsolatokra, az emberi értékrendszerre, erkölcsi elvekre, viselkedés kultúrára, befolyásolja a helyi közösség kulturális és művészeti életét.

A turizmus társadalmi hatásaival foglalkozó hazai és nemzetközi szakirodalom igen jelentős teret szentel a jelenség társadalmi hatásainak feltárására, amely mutatók elsősorban a foglalkoztatottság, a demográfia, a kommunikáció és a kultúra bizonyos területein észlelhető változásokat mutatják be.

A társadalmi-kulturális hatások az alábbi tényezőkben képeződnek le:

1. Megnövekszik a népességszám, (turizmusban foglalkoztatottak beáramlása, látogatók jelenléte) esetleges negatív következmények: zsúfoltság, túlterheltség, nehezebb napi életvitel, konfliktushelyzetek, romló közbiztonság).
2. Módosul a munkaerőpiac (új, zömmel szezonális munkahelyek létrejötte).
3. Átalakul a helyi közösség szerkezete (új, a turizmusból élő rétegek megjelenése, a közösségi kohézió erősödése).

4. Szellemi, erkölcsi értékrendszer átalakulása (a megértő, empátikus viselkedés a turisták irányába, turisták érdeklődése példaértékű lehet, erősödhet a lakhely iránti büszkeség, negatív hatás: a turisták megkárosítására való csábítás, devianciák).
5. Változnak a hagyományok, szokások (a vonzerőként ható hagyományok megőrződnek, a népszokások újraélednek).

A turizmus rendszere a maga összetettségében a turisztikai piacot (turizmusgazdaság, turizmus szektor) és annak környezetét, a környezettel való kölcsönös függőségi viszonyokat foglalja magába. A környezet szűkebb és tágabb értelmezésű, a környezetet akár világszintű dimenzióként is meghatározhatjuk. Többek között ezért is tekinthető nyílt rendszernek, amely folyamatosan változik.

A szakirodalom a turizmus szektor környezeteként a társadalmi - kulturális, politikai, gazdasági, természeti és technológiai elemeket jelöli meg, ezek azok a tényezők, amelyek alapvetően meghatározzák adott hely (világrégió, ország, régió, település) idegenforgalmi adottságait, s annak fejlődési lehetőségeit. Előnyös környezeti tényezők élénkítik a turizmust, fokozzák a turizmus intenzitását. A turisztikai menedzsmentnek nem csak a piac működésének jellemzőivel kell tisztában lenniük, jól kell ismerni a környezettel való kapcsolat megnyilvánulását, a hatásokat és ellenhatásokat, hogy a pozitív externáliák a turizmus érdekében jól hasznosuljanak, a negatív hatások pedig kivédésre kerülhessenek.

A turizmus és a környezet közötti kapcsolat kétféleképpen értelmezhető, a környezet hat a turizmusra és fordítva. Általános szakmai tapasztalat, hogy a legtöbb környezeti veszély (pl. hurrikán, járvány) visszatartja az utazókat a meglátogatni kívánt helytől. A turisták nagy hányada a veszélytelen régiókat részesíti előnyben.

Ellenpélda is akad, az izgalmakat, veszélyeket kedvelő turisták azonnal meglátogatják a katasztrófa sújtotta helyeket (katasztrófa-turizmus). Végül megemlíjtük a megváltozott fizikai környezet egészségkárosító hatását (keszon-, vagy tengeribetegség, hő- és sugárkárosítás stb.).

A társadalmi - kulturális környezet elem az alábbi szegmenseket foglalja magába:

- társadalmi rend, a társadalom típusa,
- a népesség jellemzői,
- a kormányzat (központi és önkormányzat) turizmushoz való viszonyulása,
- kulturális adottságok (épített örökség, hagyományok stb).

A társadalmi környezet tekintetében fontos a társadalom tagjai körében végbemenő értékek és normák változását, az utazási divatirányzatokat, az utazási intenzitást, a szabadidő eltöltési módját, vagy pl. a küldő piacok iskolai szünidő szabályozását figyelemmel kísérni. Ezáltal juthatunk információkhoz a kereslet várható fejlődési irányaira vonatkozóan.

A kulturális tényezők tekintetében a környezeti hatás a küldő és a fogadó terület vonatkozásában egyaránt jelentkezik. A forrásterület kulturális viszonyai, az utazók kulturális beállítottsága, ismeretei, műveltségi szintje jelentősen befolyásolja a keresett turisztikai termék jellegét, viselkedésük kulturáltsága pedig a felkeresett terület turisztikai teherbíró képességét. A meglátogatott helyen található kulturális örökségek, kultúrtörténeti hagyományok, művészettörténeti, népművészeti emlékek és értékek fontos vonzerő elemek a turizmuspiac kínálati oldalán.

2.3.5. Politikai – jogi környezet

A társadalmi forma összefüggésben van az általános politikai helyzettel. A politikai környezet az utazási lehetőségek biztonsága számára alapvető szempont. A politikai helyzet vonatkozásában a hatalomgyakorlás módját, a társadalmi stabilitást (instabilitást) és a terrorizmust kell kiemelni.

Más politikai viszony jellemez egy demokratikus jogállamot, ahol fő érték a turizmus alapját képező szabadság, mint egy nemzetközileg elszigetelődött totalitárius diktatúrát. Történelmileg bizonyított tény, hogy a turizmus fejlődésének a zavaros politikai viszonyok, erőszakos megmozdulások nem kedveznek.

Az utcai zavargások színhelyeit messze elkerüli a turista, a rossz élmények sokáig távol tartják adott helytől nem csak az érintetteket, azok ismerőseit is. Az erőszak legdurvább formája a terrorizmus veti vissza legerőteljesebben a turizmust, különösen, ha az közvetlenül a turistákra irányul.

Magyarországon a turisztika fejlesztéseit, a „2016. évi CLVI. törvény a turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól” szóló törvény szabályozza.

A Kormány által 2017. október elején elfogadott Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 meghatározza a következő időszakban azt a keretrendszert, amelyben az állam és a piac közösen gondolkodik Magyarország turizmusának jövőjéről.

A Stratégia a következő 13 év turizmusának nagykönyve, zsinórmértékként szolgál a turizmus minden cselekvő szereplője számára. A stratégiában megfogalmazott misszió, azért dolgozni, hogy elmeséljük Magyarország történetét, és a turizmus fejlesztésén keresztül biztosítani tudjuk az ország gyarapodását.

A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 célja, a magyar turizmus GDP-hez való közvetlen és közvetett hozzájárulása a jelenlegi 10-ről 16 százalékra növekedjen 2030-ra, Magyarország 19 helyet lépjen előre a turizmus nemzetközi versenyképességi listáján, valamint 30 új városból váljon elérhetővé légitársasággal Budapest. Emellett a kereskedelmi szálláshelyeken megduplázódjon a vendégéjszakák száma, a fejlesztéseknek köszönhetően 1000 szállás- és vendéglátóhely újul meg, és a Magyar Turisztikai Ügynökség részvételével 500 projekt valósul meg a következő 13 évben.

A stratégiához illeszkedő fejlesztésekhez a Kormány minden eddiginél nagyobb mértékű, több mint 820 milliárd forint forrást biztosít 2030-ig. A stratégia végrehajtásával Magyarország elfoglalhatja méltó helyét a világ turizmusában.

2.3.6. Gazdasági környezet és tényezők

A turisztikai piac működése szempontjából a gazdasági környezet a legmeghatározóbb külső tényező. Befolyásolja a turisztikai kereslet nagyságát, minőségét és összetételét, a kereslet-kielégítés lehetőségeit (kínálat) és hatást gyakorol a turizmus fejlődésének ütemére. A turizmus alakulását mindenekelőtt a fő küldő országok gazdaságának feltételei befolyásolják.

Gyakorlati tapasztalatok szerint 4 % feletti éves GDP növekedésnél erőteljesen nő a turizmus, a GDP visszaesésre viszont azonnal érezhetően reagál. A gazdasági környezet tényezőit széles spektrumban kell értelmezni.

Az alábbi elemek érdemelnek kiemelkedő figyelmet:

- a makrogazdaság fejlettsége, a gazdaság egyensúlyi állapota, fejlődésének jellemzői a küldő és a fogadó terület vonatkozásában,
- gazdaságszerkezet, ágazati kapcsolatok sajátosságai,
- a turizmus gazdasági és humán erőforrása a fogadó területen,
- a közgazdasági környezet.

A turizmushoz kapcsolódó infrastruktúra döntő részben technikai jellegű. Az alapvetően a helyi lakosok életfeltételéhez kapcsolható alpinfrastruktúra mellett a legfontosabb láncszem a közlekedés, azaz a turisztikai kínálat megközelíthetőségét, elérhetőségét biztosító közlekedési-szállítási hálózat, valamint a közlekedés eszközei. A turizmus fogalmában alapvető elem a lakóhely elhagyása, nem véletlen, hogy a turizmus fejlődése a közlekedés fejlődésének nyomdokán haladt. A közlekedéstechnikai fejlődés során a gyorsaság, tömegesség, rendszeresség, nagy távolságok leküzdése, a célpontok biztonságos megközelítése, kényelem, gazdaságosság, környezet fenntarthatóság elvek követték egymást. A különböző közlekedési eszközök más-más jellegű utazással, turisztikai formával kapcsolódnak össze, így a társas körutazások az autóbusszal, a természeti és örökségi értékek felkeresése főleg kontinensen belüli autós utazással valósulnak meg. Az egzotikus nyaralások repülőgépes utazással párosulnak. E közlekedési eszköz és a tömegturizmus között szoros az összefüggés.

A turizmus fejlődésének létfeltétele a technikai haladás. A közlekedés környezet terhelő hatása közismert. Az egyre terjedő úthálózat értékes területeket von el. A nagy tömegek mozgása az utazót is megterheli, a negatív pszichikai hatás gátolja a kikapcsolódást és az élményszerzést. A hatások kivédhetők, mérsékelhetők, ez azonban jelentős költségnövelő tényező. Éppen ezért van jelentősége a kevésbé környezetterhelő közlekedési formáknak, mint pl. a kerékpár és a vízi közlekedés, ideértve a vasúti és kerékpáros utazás kombinálását,

a kerékpárutak mentén szerviz és tájékoztatási állomások kialakítását, továbbá a vízi utakon zajló rekreációs célú idegenforgalom ösztönzését korszerű hajóflotta háttérrel.

A szállás és vendéglátás szolgáltatás színvonalának emelése a versenyképesség szempontjából alapvető követelmény, e területen is erős a technikai függőség. A kényelmesebb, komfortosabb elhelyezésre, az élmény-gazdag kínálati paletta kialakítására új és újabb technikai megoldások adnak lehetőséget, illetve ösztönzést. A szolgáltató cégek gazdaságos működtetésének igénye is összekapcsolódik a korszerűbb, hatékonyabb új technológiák alkalmazásával (pl. nap-, geo-, bioenergia felhasználás).

A mai turizmus sikeressége nagyban függ az infokommunikációs technika fejlettségétől. Az internetnek óriási jelentősége van, a világkereskedelemben a turizmusban történik a legnagyobb volumenben elektronikus üzletkötés.

2.3.7. Turisztikai teherbíró képesség, fenntartható turizmus

Több ország, régió turizmusára jellemző, hogy bizonyos desztinációk szezonálisan túlterheltek, a turisztikai kereslet – kínálati egyensúly megbomlik, felerősödnek a vonzerőt károsító hatások.

A turisztikai teherbíró képesség egy területnek a turizmus befogadására vonatkozó azon képessége, amelyet még minőségromlás nélkül elbír.

A minőség többféle értelmezéséből adódóan a teherbíró-képességet fizikai, ökológiai, társadalmi, gazdasági, pszichológiai aspektusból lehet megfogalmazni. A turisták létszámával (fogyasztásával) kifejezett – fizikailag, ökológiailag, társadalmilag stb. - még éppen elviselhető mértékű terhelést értjük a teherbíró képesség alatt.

A turistaáradatot igyekezni kell időben és térben szétteríteni annak érdekében, hogy csökkenjen a turisztikai tevékenységnek a környezetre gyakorolt terhelése a gazdaságnövelő hatás megtartása mellett. A turisztikai tevékenységeket úgy kell folytatni, hogy megóvjuk az élővilág veszélyeztetett fajait. Be kell látni, hogy a kifejezetten érzékeny területeken (magashegységekben, tenger- vagy óceánpartokon, trópusi erdőkben) a turisztikai tevékenységet bizonyos mértékben korlátozni kell. A természeti és az ökoturizmus azok a turizmus fajták, amelyek különösen hozzájárulnak a fenntarthatósághoz.

<i>Szabadidős turizmus</i>	Üzleti (hivatás) turizmus (MICE turizmus: Meeting, Incentive, Conference, Exhibition)
Üdülőturizmus	Üzleti utak, tanulmány utak
Egészségturizmus	Incentive utak (vállalati ösztönző út)
Esemény (rendezvény) turizmus	Konferenciák, kongresszusok,
Látogató (város, rokon, barát) turizmus	Kiállítások, vásárok

2.3.8. Turizmus-tipizálás

A szabadidős turizmus elnevezés arra utal, hogy a munkavégzésen kívüli időben folytatott, különböző motivációk által indukált utazási tevékenységről van szó.

1. **Üdülő turizmus:** Klasszikus, hagyományos turizmus, amely elsősorban fiziológiai motivációk kielégítésére szolgál; a pihenés, a kikapcsolódás, a feltöltődés, a regenerálódás, a kirándulás, a természet megismerése a fő cél. Széles spektrumú termék, amelyen belül a passzív (csak pihenés) és aktív (sport, élményszerzés, kulturális emlékek, hagyományok, szokások megismerése) turizmus elemei egyaránt megtalálhatók, azaz pszichológiai és tanulási motivációk is figyelembe vételre kerülnek a termékben. Leggyakoribb formája a családi üdülés, továbbá a baráti-társas üdülés (társadalmi motivációhoz kapcsolódó családi- és klubturizmus).

2. **Egészségturizmus:** A fejlődési tendenciák alapján a 21. század első évtizedeinek egyik legfontosabb turisztikai szegmense, - angol terminológiával SPA „iparág” -, amelyhez két fő motiváció kapcsolódik; a gyógyulás és az egészség megőrzése, a betegségek megelőzése.

Ennek megfelelően 2 altípust sorolunk ide:

- **gyógy turizmus,** célja: az egészségi állapot javítása, gyógyulás, rehabilitáció, természeti gyógy-tényezőkre alapozott orvosi gyógymódok alkalmazásával, speciális létesítményekben, ahol az egészségügyi szolgáltatások mellett turisztikai szolgáltatásokat is kínálnak.

➤ wellness turizmus, célja termál-, gyógy- és élményfürdőre, vonzó környezetre alapozott turisztikai szolgáltatások nyújtása az optimális egészségi állapot elérése, a testi, lelki és szellemi egyensúly megteremtése céljából.

3. Eseményturizmus, mint gyűjtőfogalom többféle - különféle motivációkat kielégítő rendezvényekkel, eseményekkel kapcsolatos - turizmusfajtát egyesít. A *kulturális turizmus* a nemzet régi és jelenkori kultúráját, művészetét bemutató programok, fesztiválok szervezését, a kulturális örökség és a vallási helyszínek turisztikai célú hasznosítását foglalja magába (ily módon esemény és látogatóturizmus is).

Kiemelkedő szerepet tölt be a *gasztronómiai turizmus*, a különböző ételekhez kötődő rendezvények hazánk jellegzetes tájegységein továbbá a *borturizmus*. A *sportturizmus* magában foglalja az aktív sportolás mellett a sporteseményeken való nézői részvételt is.

Az eseményturizmus fő formája a *fesztiválturizmus*. A fesztiválok széles skáláján kulturális, művészeti, gasztronómiai, sport és egyéb rendezvények, környezetvédelmi programokat megvalósító események egyaránt megtalálhatók.

Beszélünk továbbá *nemzetközi* eseményekhez kapcsolódó, turisztikai jelleget is magánhordozó *rendezvények*, pl. a mogyoródi Hungaroring Formula–1 Magyar Nagydíj, *kiemelt térségek* rendszeresen ismétlődő *rendezvényei* (pl. Budapesti Tavaszi Fesztivál, Debreceni Virágkarnevál), *nagyközönségi rendezvények, kiállítások, vásárok* (Utazás Kiállítás, Gasztrorandevú, Nemzetközi Turisztikai Sportgála), *egy-egy keresleti szegmensnek szóló rendezvények* (pl. Sziget Fesztivál, Nemzeti Vágta, Művészetek völgye, Budapesti Nemzetközi Bor- és Pezsgőfesztivál).

4. Látogató turizmus a szabadidős turizmus negyedik típusa, amely elsősorban a társadalmi motivációval párosítható. Ez sem egységes, s talán a legtarkább csoport. A termék fogalom helyett inkább a termékelemek elnevezés használata a helyénvalóbb, mivel döntően a baráti-rokoni látogatások és a meglátogatott hely turisztikai látványosságai megtekintésének (városi turizmus), továbbá a turisztikai eseményeken való részvételnek az összekapcsolásáról van szó.

1. Üzleti utak célja általában üzleti megbeszélések, ügyintézés, üzletkötések, piaci ismeretszerzés, cégek közötti kapcsolatépítés. Az üzleti tevékenységek jól kiegészíthetők turisztikai elemekkel is az üzletemberek szabadidejének eltöltésére.

2. Incentive utak a munkavállalók, vagy partnerek részére juttatott ösztönző, elismerő ajándékként juttatott (jutalom) utak, amelyeken általában nincsenek hivatalos (szakmai) programok, célja a kikapcsolódás és szórakozás. Mindez elősegíti a jobb munkaléggör kialakulását, az összetartást, a vállalati célokkal való azonosulást.

3. Konferenciaturizmus alatt szakmai témákat tárgyaló rendezvényekre történő utazást és azon való részvételt értjük. A nemzetközi és hazai tapasztalatok azt mutatják, hogy rendszerint ott szerveznek kongresszusokat, ahol az érdekelt témában már bizonyos színvonalat, tudományos elismerést értek.

4. Kiállítások és vásárok egy-egy szakterületre szervezett, marketing feladatokat betöltő, időszakonként rendszeresen ismétlődő, sok esetben nemzetközi események. Résztvevői a kiállítók és a látogatók, ez utóbbiak biztosíthatnak tömeges turisztikai forgalmat. Mind több cég kínál kiállításokhoz kapcsolódó utakat, felismerve azt, hogy egy-egy szakmát, területet teljes mélységében bemutató kiállítások, vásárok és a rendszerint ehhez kapcsolódó tanácskozások világszerte olyan gazdasági, marketing lehetőséggel bíró események, amelyek meglátogatása komoly gazdasági eredményeket hozhat.

2.4. A kereslet tényezői

Motiváció

Az emberi cselekvés belső mozgató rugója, belső indítéka a motiváció, amelyet alapvetően az egyén személyiség jegyei határoznak meg. Az utazási motivációk – ahogy ezt láttuk - a szükségletekből vezethetők le. A motivációk irányultságát tekintve elsőként a természet, a földrajzi táj szépségében, az épített kulturális örökségben való gyönyörködést említjük, amely gyakran társul a kikapcsolódásra, pihenésre, gyógyulásra vonatkozó indítékkal (pszichikai, fizikai, kulturális motivációk). Sok turista utazásában a tanulás, a társadalmi-gazdasági értékek megismerésére irányuló vágy a fő hajtóerő, míg másokéban a társadalmi

kapcsolatépítés, az önmegvalósítás, a presztízs játszanak szerepet (ismeretszerzésre, emberi kapcsolatokra vonatkozó és státusz motivációk). Egy-egy utazás mögött többféle motiváció meghúzódhat, a dominancia, a fontossági sorrend azonban megismerhető és jellemezhető.

Szabadidő

A turizmuspiac keresleti oldalának második eleme társadalmi jellegű, konkrét elnevezéssel a szabadidő, azaz a szabadon eltölthető idő. E feltétel nélkül nem valósulhat meg turisztikai utazás. Ugyanakkor a szabadidővel való rendelkezés és az utazás között nincs ok-okozati összefüggés, szabadon dönthetünk arról, hogy megszokott lakókörnyezetünkben tartózkodunk, vagy turisztikai céllal utazást teszünk.

Gazdasági tényezők

A gazdasági tényezők jelentőségét az adja, hogy csak a vásárlóerővel rendelkező szükséglet jelenik meg igényként és piaci keresletként. A szabadidő megléte, a turisztikai szolgáltatások igénybevételének hajlandósága önmagában nem elegendő a turisztikai kereslet piaci megjelenéséhez. A közgazdasági szakirodalom a szükségletek kielégítésére szolgáló cikkek alábbi gazdasági jellegű kategóriáit különbözteti meg:

- a. létszükségleti cikkek
- b. magasabb igényeket kielégítő cikkek
- c. luxusigényeket kielégítő cikkek

2.4.1. A kínálat összetevői

A vonzerő

A turisztikai kínálat sokfélesége a turisztikai motivációk, igények gazdagságából fakad. A 2. ábrán a motiváció és a vonzerő (attrakció) szaggatott vonalú összekötése érzékelteti a két alrendszer összekapcsolódását. A motivációnak megfelelő attrakció jelenti a turizmus rendszerének fő belső mozgatórugóját. A vonzerő a célterület kiinduló alapeleme. Olyan értékes adottsága a területnek, ami felkelti az érdeklődést és odavonzza az embereket. A vonzerő gyűjtőfogalom, beszélhetünk fő- és kiegészítő vonzerőről, illetve vonzerő-elemekről. Az utazási döntésben egy hely turisztikai látnivalói, eseményei, megközelíthetősége a desztináció választás fontos meghatározói. A legalapvetőbb vonzerőt a természeti és kulturális

erőforrások jelentik, amelyek akkor tudnak jelentős turisztikai vonzást gyakorolni, ha különböző beavatkozásokkal az élménykínálatot bővítik (Bodnár, 2001).

A vonzerőt a turisztikai szakirodalom több szempont szerint rendezi, ezek közül a legfontosabbak:

1. Alkotó szerint:

- természetes vonzerő (klíma, gyógyhelyek, vizek, hegyek, természeti ritkaságok, flóra, fauna stb.),
- ember alkotta vonzerő (örökségek; műemlékek, történelmi-vallási helyek, múzeumok, kulturális rendezvények, népszokások, gasztronómia stb.).

2. Jelentőség szerint:

- elsődleges (elegendő sok látnivaló → fő célterület),
- másodlagos (más desztináció felkeresését kiegészítő vonzerő → rövidebb tartózkodás).

3. Tartósság szerint:

- fizikailag helyhez kötött, tartós vonzerő, fejlesztése nagy erőket igényel (terület, település, épület, építmény stb.),
- esemény-rendezvény, rövid ideig tartó, könnyebben alakítható, fejleszthető vonzerő.

4. Hatókör szerint:

- helyi → kisebb hatókörű, adott településen jelentkező vonzerő,
- regionális → nagyobb távolságról képes utazásra sarkallni,
- országos → az ország bármelyik részében élőkre hatást gyakorol,
- nemzetközi → külföldi turistákat a beutazásra motiváló vonzerő.

5. Tulajdonos szerint:

- magántulajdon → a fejlesztés fő szempontja az egyéni profit,
- közösségi tulajdon → állami, önkormányzati szervek döntenek a fejlesztésről,
- non-profit → társadalmi érdek kapcsolódhat a fejlesztéshez, n e h e z e b b a z elfogadottság elérése a helyi lakosság körében.

Eredeti kínálat

- természeti adottságok (földrajzi fekvés, klíma, domborzat, táj, flóra, fauna),

- épített környezet (kulturális, vallási stb.), társadalmi-kulturális viszonyok, hagyományok, vendégszeretet
- általános, vagy alpinfrastruktúra, nem közvetlenül a turizmusra irányuló infrastruktúra.

Az eredeti kínálat első két eleme fontos alkotója a kínálat központi elemének, a korábban már ismertetett vonzerőnek. Az alpinfrastruktúra adott terület társadalmi-gazdasági tevékenységének általános, főleg műszaki jellegű keretét jelenti: víz/szennyvíz rendszerek, hulladékgyűjtés, energiaellátás, távközlés, telekommunikáció, továbbá egészségügyi, pénzügyi szolgáltatások, biztonsági rendszerek sorolhatók ide. Az alpinfrastruktúrára épülő tárgyasult és szellemi szolgáltatások alapvetően a helyi lakosság szükségleteit elégítik ki, e mellett a desztinációban a turisták is igénybe vehetik, sőt egyes elemei a turisták ellátásának is alapvető feltételeit képezik.

Származtatott kínálat

- helyváltoztatást szolgáló létesítmények,
- tartózkodást szolgáló létesítmények:
  - szálláshelyek, ellátás-, szórakozás-, sportlétesítmények,
  - gazdasági tevékenységet szolgáló létesítmények (konferencia, vásár, kiállítás stb.),
- a turizmus intézményei, szervezetei.

A származtatott kínálat vonatkozásában gyakran alkalmazzák a turisztikai infrastruktúra és szuprastruktúra megkülönböztetést. A turisztikai infrastruktúra fogalma alatt azokat az eszközöket, létesítményeket értjük, amelyek elsősorban a turisták szükségleteit szolgálják, de nyilvánosan is használhatók. Ilyenek a pihenést, szórakozást, sport és rekreációs tevékenységet, gyógyulást szolgáló helyek (parkok, sétautak, szórakozóhelyek, sípályák) és létesítményeik. Ez utóbbiak lehetnek épületek, építmények, speciális közlekedési eszközök, (mint pl. a libegő, a felvonó, a fogaskerekű vasút), vendégellátási, tájékoztatósi helyek, látogató központok. A turisztikai szuprastruktúra magában foglalja a turisták igényeit kielégítő szállás és a vendéglátás létesítményeit, valamint a turisztikai szolgáltatás információs rendszerét.

Az eredeti és származtatott kínálati elemek egymással szoros kapcsolatban állnak, részben helyettesítik, de főleg kiegészítik egymást. A turisták ritkán keresnek egy elemet, általában több elem együttesét veszik igénybe. Ezzel eljutottunk a kínálati oldalon a kínálat alapjaként meghatározott turisztikai termék fogalmához.

2.4.2. Kereslet- kínálat elemzése

Tekintettel arra, hogy a tervezett fejlesztés révén elérhető szolgáltatás a térség több településére vezeti el a látogatókat, a kereslet kínálat elemzése az érintett térség egészére kiterjed. Az elemzéssel a fő célunk, hogy meghatározzuk a tervezett attrakciók, potenciális látogatóit, fogyasztóit, feltárjuk azok jellegzetességeit és meghatározzuk azokat a fő folyamatokat és eszközöket, amelyek hatnak rájuk. A keresleti oldal elemzésénél előljáróban érdemes leszögezni, hogy a projekt tárgyává tett fejlesztés két jól elkülöníthető célszegmensből szerezhet látogatókat, vevőket. Az elsődleges célcsoport a projekt alapvető célkitűzéséből adódóan a városba és a térségbe érkező turisták, de másik szegmensként nem hagyható figyelmen kívül a térségben élő népesség sem.

Az elemzés során az idegenforgalmi ágazat legfőbb mérőszámait vettük alapul, melyek a következők:

Kapacitás	Szállásférőhelyek száma (db, avagy ágyhely)
Forgalom	Eltöltött vendégéjszakák száma (fő x éj)
K a p a c i t á s kihasználtság	Eltöltött vendégéjszakák száma / egy évben összesen igénybe vehető szállásférőhelyek száma ([fő x éj] / [365 nap x ágyhely])
F o r g a l o m intenzitás	Szálláshelyen átlagosan eltöltött idő, avagy átlagos vendégéjszaka (vendég éjszaka / fő = nap)

A kapacitás fontos mértékegység, mivel a turizmus infrastruktúráját jelenti, és determinálja a kínálati oldal elméleti maximumát. Természetesen ez az elméleti maximum a gyakorlatban

csak a legritkább esetben érhető el, mivel a szálláshelyek többségében a szobák többsége kettő vagy több ágyas, ellenben a szállóvendégek jelentős része egymaga használja azt.

Összességében elmondható, hogy a szálláshely kereslet kielégítéséhez az elméleti szálláshely ~ 70-80%-a használható fel.

A keresleti oldalt leginkább a fent megadott forgalmi adatokkal lehet jellemezni. Ezek közül is nagyobb hangsúlyt kell helyezni a vendégéjszakára, mivel a turisták által támasztott szálláshely kereslet így válik összevethetővé a kínálati oldallal.

A kapacitás kihasználtság mutatja meg a keresleti és kínálati oldal összhangját, avagy disszonanciáját. A fentiekben leírt 70-80% százalékos kihasználtság már „csúcsra járatásnak” minősíthető.

A forgalom intenzitás (mint mérőszám) fontossága a következő okokkal magyarázható: Az idegenforgalom jövedelemtermelő képességét nem csak a szálláshelyadók, hanem a turisták által megvásárolt termékek és szolgáltatások forgalma adja. Ezek a járulékos jövedelmek csak akkor keletkeznek, ha a turista hosszabb időn át tartózkodik a térségben, és itt elégíti ki különböző szükségleteit (pl.: élelmiszer és üzemanyag vásárlás, kulturális rendezvények, éttermek és más vendéglátóhelyek látogatása stb.).

Általánosságban érdemes megjegyezni, hogy az idegenforgalmi statisztikák még mindig meglehetősen hiányosak, kevésbé aktualizáltak, és sok esetben nem fedik a valós adatokat (lásd később). Ahhoz, hogy a valósághoz legközelebb álló adatokat kapjunk, sok becslésre, és helyi információra (szubjektív megítélés és tapasztalat beszerzésére) volt szükség.

A hitelesebb, részletesebb és pontosabb információk meglétéhez a közeljövőben elengedhetetlen egy empirikus felmérés elvégzése.

Szálláshelyek megoszlása a térségben

	Szerencs	Szerencs kistérség (Szerencs nélkül)

Szálloda-panzió	62	56
Magánszállás	32	45
Egyéb	95	0
Összesen	189	101

A szálláshely kínálatot hármas tematikus csoportra bontottuk, az alapján, hogy milyen színvonalú szolgáltatást nyújtanak, ill. milyen turista közönséget céloznak meg kínálatukkal. A későbbi elemzéseinkben szükségszerűen támaszkodunk e hármas tagolásra, amikor a célpiacon összetételét fogjuk vizsgálni.

Egyéb szálláshely vonatkozásában a kollégiumok nyáron kiadott szálláshelyeit tüntettük fel. A forgalmi adatokra vonatkozóan nem állt rendelkezésünkre ilyen adat, ezért azt úgy származtattuk, hogy az adott szálláshely típusra vonatkozó KSH kapacitás-kihasználtsági adatot vettük figyelembe.

Ha megnézzük a kapacitás kihasználtsági adatokat, megállapíthatjuk, hogy mindegyik szálláshely típusban és mindegyik területi egységben többnyire a rentabilitás határértéke alatt üzemelnek a szállásadók. A mutatószám természetéből adódóan – ti. éves átlag – érthető, hogy a szezonitásnak jobban kitett szálláshelyek (kempingek, turistaszállók, diákszállás, magánszállás) vonatkozásában alacsonyabb kihasználtsági adatokat kapunk, de csupán ezzel nem magyarázható miként éri meg fenntartani a szálláshelyeket ilyen alacsony kihasználtsággal. Az egész évben nyitva tartó szállodák és panziók esetében még inkább elszomorító a 10-20%-os kihasználtság. Ha ebből az adatból indulnának ki a szálláshelyeket építő, üzemeltető befektetők, akkor bizonyára nem épülne új kapacitás a térségben, az elkövetkező 5 évben. Ennek némileg ellentmond az elmúlt időszakban a szálláshelyek bővülése, szinte minden szálláshely kategóriában. Az előbb vázolt ellentmondás feloldható, ha a hivatalos adatokat nem tekintjük a valóságot lefedő tényeknek. Nyilvánvaló, hogy a bevallott adatokból gyűjtött központi statisztika (a felvétel módszertana miatt) jelentősen torzít.

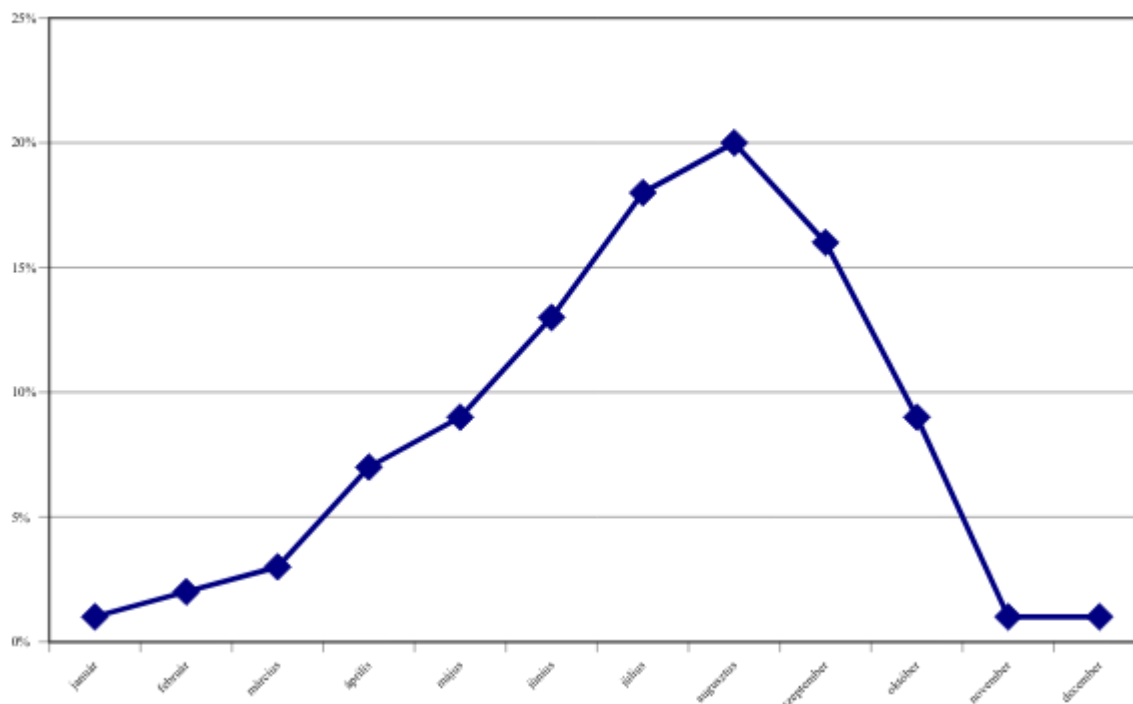
Az eltöltött vendégéjszakákra vonatkozó adatokból kitűnik, hogy rendkívül alacsony az egy főre jutó vendégéjszakák száma, gyakorlatilag csak átutazó vendégekről beszélhetünk. A

becsült kihasználtsági mutatók, már realisabb képet festenek. A szállodák-panziók kihasználtsága még így is elégtelennek mondható, amit egyértelműen az egy főre jutó vendégéjszakák számának alacsony volta okoz. Ugyanakkor elmondható, hogy egyes időszakokban, főleg a nyári és őszi eleji nagyobb rendezvények idején jelentős szálláshely hiány mutatkozik.

A lenti grafikonból kitűnik, hogy a szokásos idegenforgalmi csúcs mellett egyedül a szeptember hónap hoz számottevő forgalmat, a szüreti mulatságok miatt.

Remélhetőleg a térség kínálati palettájának teljes körű megismertetése oldani fogja az átlagos vendégéjszakában és a szezonáltságban tapasztalható nagyfokú disszonanciát.

Az összes vendégéjszakából az egyes hónapokra eső forgalmo százalékos alakulása (Szerencsi kistérség)

Ahhoz, hogy mind a szállásadók, mind a kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtó gazdasági szereplők rentábilisan működhessenek, több munkaerőt alkalmazhassanak, és összességében növekedjen a térségben élők életszínvonala, szükséges a kínálati paletta színesítése, bővítése, és a már meglévő elemek megfelelő megjelenítése, hirdetése, melyek nem biztos, hogy önmagukban profitábilis értékek, de nélkülözhetetlenek bizonyos nivós idegenforgalmi centrum számára. Az ilyen típusú kínálat megteremtése az állami szereplők (jelesül a magyar

állam és az önkormányzatok) feladata is kell, hogy legyen, ha a térség felzárkóztatását és fejlesztését, mint stratégiai cél megvalósítását komolyan gondolják. A szezonális csökkentése érdekében pedig alapvető cél, hogy olyan szolgáltatások is megvalósuljanak, melyek csaknem egész évben vonzerőt jelentenek. A fentiek is igazolják, hogy a természeti és kulturális értékek mellett – amelyek egész évben egyaránt rendelkezésre állnak, a keresletet nagyban befolyásolja, hogy milyen egyéb vendég - csalogató kínálatot képes a térség nyújtani az idelátogatók számára, milyen mértékben képes az itt tartózkodást színesebbé tenni, megfelelő programokat szervezni és szolgáltatásokat nyújtani.

A turisztikai kínálat az utóbbi években igen intenzív bővülést mutatott. Jelentős számú szálláshelybővítés, ehhez kapcsolódóan számos wellness szolgáltatás valósult meg.

Javult a településkép, erőteljesen növekedett a borturizmus és erősödött a sportturizmuson belül a vadásztatás is. Ezekhez erős marketing tevékenység társult, melyhez nagyban segített a szinte általánossá váló internet hozzáférés. Ahol még mindig hiány tapasztalható, az a gyermekes családok számára szóló szolgáltatások, hiszen számukra a térségben legintenzívebben fejlődő borturizmus nem jelent feltétlen vonzerőt, részükre inkább a kirándulások, túrázások kínálnak vonzó programot, amihez viszont elengedhetetlen a családbarát szolgáltatások körének bővítése. Még mindig hiányosak a kerékpáros turizmus infrastrukturális feltételei, annak ellenére, hogy több helyen is van lehetőség néhány kerékpár kölcsönzésére, de népesebb csoportok ilyen jellegű igényének egyidejű kiszolgálása térségünkben nem biztosított. Szintén hiányos a speciális kerékpáros szolgáltatások, - szervizháttér és kiegészítő felszerelések biztosítása, szervezett túrák, pihenőhelyek és megfelelő információszolgáltatás.

A kereslet és kínálat elemzésének konklúziói:

- Jelenleg még mindig nem megfelelő az idegenforgalmi ágazat jövedelemtermelő képessége. Alacsony a kapacitás kihasználtság, és kevés az egy főre jutó vendégéjszakák száma. A tartózkodási idő meghosszabbítása, már önmagában jelentősen növelni tudja a vendégéjszakák számát.
- Szinte négy hónapra korlátozódik az idegenforgalmi szezon. Ha bővíteni lehet a térség szolgáltatási kínálatát, akkor a „vendégmentes” hónapokban lehet növelni a vendégéjszakák számát.

- A térségben az elérhető szolgáltatások kínálata még mindig hiányos.
- A szolgáltatások marketingje tovább javítandó.

A vizsgálatunk tárgyává tett projekt megvalósítását, majd a beruházás befejeztével az üzemeltetés úgy kell megoldani, hogy fenti problémák megoldásához minél nagyobb mértékben hozzájáruljon.

3. Előzmények

3.1. A tervezett létesítmények előzményi adatai

A Dél-zempléni régió - így Szerencs is - természeti adottságainál fogva, főleg mezőgazdasági termékekkel, s az ezeket feldolgozó iparcikkkel kapcsolódott be, kedvező közlekedés földrajzi adottságait kihasználva az ország gazdasági vérkeringésébe. A mikrorégió gazdaságföldrajzi értékei több szempontból is jelentősek: fontos állattenyésztő és gabonatermelő vidék már évszázadok óta, miként szőlő- és borkultúrája is szerves része - minőségben mindenképpen - a Tokaj-hegyaljának. A táj történeti-, földrajzi- gazdasági adottságai fontos szerepet játszottak már évszázadokkal ezelőtt is, ezek hasznosítása a település lakóinak törekvő, szorgalmas, munkálkodó és gazdálkodásra serkentő szemlélete alapján vált lehetségessé.

A különböző jellegű gazdasági funkciók, úgy az alföldi mezőgazdasági termékek, mint a hegy- és dombvidékek szőlészeti, erdőgazdasági, faipari- és bányászati termékei meghatározó szerepet játszottak Szerencs fejlődésében és az itt megtelepülők több nemzedékének életében. A cukorgyár - mint Szerencs iparának megalapozója - mindig fontos szerepet játszott a város gazdaságában is.

2008. évben, a cukorgyár bezárása után a regisztrált vállalkozások száma megugrott, a munkahelyek megszűnésével a lakosok megpróbálták egyéni vállalkozásokat létrehozni, és a 2013-as év végére már 1.411 db vállalkozást tartottak nyilván. A regisztrált vállalkozások közül 431 db tartozik a regisztrált társas vállalkozások közé. A TEIR adatai szerint Szerencsen a mikro- és kisvállalkozások a legelterjedtebbek. A mikro vállalkozások száma jelentősen

növekedett a 2008-as évben és azt követő években szintén. A közepes vállalkozások száma 2006-2012 évek között 5-ről 3 vállalkozásra csökkent, ezek név szerint: Szerencsi Bonbon Édesipari Termékgyártó, Gyümölcsfeldolgozó és Forgalmazó Kft., a Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság és a "SZIVÁRVÁNY-ÉP" Építőipari és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság.

A makro-vállalkozások közül a Nestlé Hungária Kft. 400 fő állandó dolgozóval és 150-200 fő között változó mértékben kölcsönzött munkaerőt alkalmaz, a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt. 360 főt foglalkoztat. 2006. évtől folyamatosan növekedett a mikro vállalkozások száma, a 10 fő fölött foglalkoztatott vállalkozások pedig csökkentek. A KSH 2013-as adatai alapján a regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak tekintetében a mezőgazdaságban vannak jelen a legnagyobb arányban ezután a rangsorban a következő a kereskedelem és a gépjárműgyártás majd az ingatlanügyletek és a szakmai tudományos műszaki tevékenység. A regisztrált társas vállalkozások tekintetében a kereskedelem és gépjárműjavítás, szakmai, tudományos műszaki tevékenység, feldolgozóipar és az építőipar van az élen. Nemzetgazdasági ágak tekintetében jelen van a növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások.

A feldolgozó iparágon belül az élelmiszergyártás (édesipar), ruházati termékek gyártása, valamint gépjárműipar és az építőipar is megtalálható a városban. Az elmúlt években pedig az újonnan betelepülő cégek a kereskedelem és a szolgáltatások területén tevékenykednek. Az iparban és az építőiparban regisztrált vállalkozások tekintetében a térség települései között Szerencs közepes értékkel rendelkezik, azokon a területeken, ahol a mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya magasabb pl. Rátka, Mád, Alsódobsza ott az iparban regisztrált vállalkozások száma a legalacsonyabb.

A városban működő fontosabb ipari vállalkozások:

- Nestlé Hungária Kft. (édesség gyártás)
- Szerencsi Bonbon Kft. (édesség gyártás)
- "SZIVÁRVÁNY-ÉP" Kft. (építési betontermék gyártás)
- DESIGNER TEAM Kft. (fémszerkezet gyártása)
- Nagy és Társa Bt. (Épület, híd, alagút, közmű, vezeték építése)
- EURO-KÉPES Kft. (felsőruházat gyártása)

- ConstrucTeam Kft. (épület, híd, alagút, közmű, vezeték építése)

3.2. A beruházás indokoltsága

A tervezett projekt megvalósulása esetén a járásközpont turisztikai teljesítőképessége nagyságrendekkel megnőhet, ami természetesen jótékony hatással lehet a gazdasági helyzetre valamint a pénzügyi fellendülésen túlmenően olyan pozitív társadalmi hatással is bír, amelyek a munkanélküliség visszaszorulásában, a vásárlóerő növekedésében, a térség általános életszínvonalának emelkedésében, az elvándorlás arányszámának csökkenésében is markánsan leképeződik.

Jelen tanulmány tárgya egy olyan tervezett beruházás bemutatása, amely jelentős mértékben hozzájárulhat Szerencs turisztikai vonzerejének fejlesztéséhez, az itt eltöltött idő növeléséhez, illetve az elmúlt években a településen és a térségben megvalósított turisztikai fejlesztések kihasználtságának fokozásához, figyelembe véve az eddigi fejlesztések tapasztalatait.

Három helyszínen valósul meg az infrastrukturális fejlesztés:

1. Rákóczi vár: az itt elérhető szolgáltatások körének bővítéséhez szükséges eszközbeszerzés.
2. Cukorraktár épülete (Turisztikai Központ): belső tér rendezése és a funkciók kialakítása, Csokoládé Panoptikum kiállító termének, illetve interaktív belső játszótér kialakítása.
3. Tó: Pihenőpark és játszótér kialakítása, valamint horgászati lehetőséget megvalósítása.

A fejlesztések eredményeképpen hosszabb időt tudnak eltölteni a turisták a településen, igényeik kiszolgálására magánvállalkozások bevonásával olyan turisztikai szolgáltatások nyújthatók, amelyek munkahely-teremtéssel járulnak hozzá a térség, illetve a település fejlődéséhez. A beruházás új turisztikai célcsoportok megjelenését biztosítaná a térségben. Ezen célcsoport a kultúrát szerető és interaktív kikapcsolódásra vágyók, akik új szereplőként jelennek meg a térségben. A Csokoládé Panoptikum unikális lehetőség a régióban.

A beruházás természetesen illeszkedik az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció hosszú távú átfogó céljaihoz, melyek az alábbiak:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés. Ezen célkitűzéshez a projekt maradéktalanul igazodik, hiszen a létrehozni kívánt beruházás megvalósítása a térségben munkahelyteremtő hatással lesz, hiszen egyrészt a betelepülő vállalkozások, másrészt a helyi vállalkozások fellendülése következtében a munkaerőpiaci helyzet pozitív irányú változását indukálja a projekt végrehajtása.
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom. A lentebb is kifejtendő odavándorlási potenciál a térséget illetően a komplexum létrehozása esetén nyilvánvalóan hatással lenne a népesedési tendenciára ezen a területen.
- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme. Természeti erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodás, az erőforrások megőrzés, az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése mind-mind a hosszú távú célkitűzések, egyben elvárásszintű meghatározások közé sorolandó tényezők, melynek a projekt maximálisan megfelel.
- A Szerencsi Kistérség egyike az ország és a régió munkanélküliséggel leginkább sújtott térségeinek. Halmozottan hátrányos helyzetük abból adódik, hogy a térségben jelenleg egyetlen gazdasági ág sem bír jelentős munkaerő felvevő potenciállal. A korábbi években Szerencs számított a legiparosodottabb településnek (cukorgyár, csokoládégyár), azonban e két jelentős foglalkoztató jövője is hosszú évekig bizonytalan volt, napjainkra a csokoládégyártás újra megerősödött, de a cukorgyár 2008.-ban végleg bezárt, ami az általános gazdasági válság hatásai mellett további rendkívüli gondokat okozott a városban és környezetében.
- Szerencs demográfiáját tekintve elöregedés és elvándorlás jellemzi. A 0-14 évesek száma folyamatosan csökken, míg a 60-x évesek száma évről évre folyamatosan növekvő tendenciát mutat. A fiatalok aránya a legalacsonyabb, ez hosszútávon a

természetes utódlás szempontjából a város népesség megtartását befolyásolhatja. A település legfontosabb feladata a népesség csökkenésének megakadályozása, ehhez az eszközök részben megvannak, de több területen további lépéseket szükséges tenni. Számos közintézmény állapota megfelelőnek mondható, de akadnak olyan oktatási-nevelési intézmények, melyek felújításra szorulnak. További problémát okoz a közétkeztetés kapacitás és funkcionális hiánya valamint azok leromlott infrastruktúrája. Az egészségügyi ellátás Szerencsen megfelelő, ellátja a járás településeinek az igényeit is. A sport-, szabadidős és rekreációra alkalmas területek infrastruktúrája, állapota és kapacitása nem megfelelő. Ezen problémák megoldása segítheti a fiatalok megtartását a városban.

- A gazdasági élet területén a jelenlévő jelentősebb vállalatokat, ha negatív külső hatás érné, akkor az a várost hátrányosan érintené. Problémát jelent, hogy a regisztrált vállalkozások 40%-a működik csupán, az önkormányzati iparüzési adót nézve jól kirajzolódik, hogy kevés azon vállalkozások száma melyek nagyobb hatással lennének Szerencs gazdasági életére, gazdasági életének fellendítésére.
- A gazdaság fejlesztésében elengedhetetlen szempont, hogy Szerencs a Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Világörökségi területén található. Világörökségi területként fontos a történelmi borvidék tájkarakterének a megőrzése ezen belül a szőlőművelés és borászati gazdálkodás tovább vitele. Mára viszont kevés az olyan borászati gazdálkodás, amely hasznot hozna a családoknak. A térség leszakadásának megállításának érdekében elengedhetetlen az agrár, ipari és a szolgáltató szektor tovább fejlesztése. Fontos, hogy olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek a táj egyedi értékei mellett szem előtt tartják azon ágazatok megerősödését, amelyek a lakosság egy szélesebb körének tud élhető várost teremteni.
- Az idegenforgalom fejlesztéséért a meglévő adottságokra alapozva, érdemes lenne a települések között turisztikai összefogást kezdeményezni, hiszen hiányoznak azok a komplex turisztikai programok, melyek a turisztikai szolgáltatásokat bővítenék, és megfelelő marketinget alkalmazva vonzóbbá válna a térség a turisták számára.
- Szerencs közlekedési kapcsolatai, közlekedés földrajzi helyzete megfelelő, a városon belüli kapcsolatrendszer hiányos, fontos fejlesztési irány a kerékpárút-hálózat kiépítése a szomszédos települések között valamint az utak burkolati minőségének

javítása. A lakosság komfort érzetének erősítésének érdekében szükséges lenne egy városközpont, főtér kialakítása, viszont hátráltató tényező, hogy a városszerkezete korlátozza a belvárosi forgalom átszervezésének lehetőségét. A településen a közműellátottság és energiagazdálkodás az elmúlt időszak fejlesztéseinek köszönhetően javult Szerencsen, viszont vannak még területek melyek korszerűsítése a következő időszak feladata lesz.

- A település és környezetének fejlesztését befolyásoló belső tényezőket vizsgálva Szerencsen a járásközponti intézmények megfelelőek, az egészségügyi ellátás jól szervezett és jó minőségű. Azonban vannak olyan közintézmények, intézmények melyek állapota leromlott, valamint problémát okoz, hogy a járási funkciók szétagoltan működnek. A városban több jelentős termelőkapacitással és foglalkoztatási szereppel rendelkező vállalkozás működik, viszont ezek a munkahelyek kevesek a fiatal képzett munkaerő megtartására. Kevés azon tőkeerős vállalkozások száma melyek fellendíthetnék Szerencs gazdasági életét. Kitorési pont lehet a mezőgazdasági termékek termelésének erősítése, azok értékesítése, vagy a mezőgazdaságra települő élelmiszeripar megtelepedése a városban. A meglévő ipari területeket ki lehet használni. Mind vasúti és közúti közlekedés szempontjából a megközelíthetőség és az utak állapota megfelelő.
- A településen a gazdasági célú befektetés ösztönzés hiányzik, ezáltal a városfejlesztési tevékenység nem megfelelő. Foglalkoztatás szempontjából jelentős a középfokú végzettségűek jelenléte, viszont a felsőfokú végzettségűek aránya alacsony.
- A turizmus problematikája, hogy nincs megfelelő marketing stratégia, nincsenek komplex turisztikai programok.
- A település felszíni vízelvezető rendszere hiányos (Fecskés település rész), az övások rendszer nem teljesen kiépített így árvízveszélyt jelent, illetve a zöld- és egyéb hulladék kezelése nem megoldott, ezáltal környezetvédelmi konfliktusok merülhetnek fel. Valamint városképi probléma, hogy nincs egy kialakított főtér, a belváros zsúfolt és rendezetlen és a belvárosi parkolás sem megoldott.
- A település és környezetének fejlesztésére ható külső tényezőket a város vezetése nem tudja befolyásolni, az önkormányzati tevékenységen túl mutat. Szerepe abban rejlik,

hogyan a jelentkező lehetőségeket kihasználja, és a veszélyeket időben felismerje, és megtegye a város érdekében a megfelelő lépéseket. Lehetőségként kínálkozik a járás központisága, mely kedvező társadalmi és foglalkoztatási lehetőséget teremt. Szerencs kedvező földrajzi elhelyezkedése révén a (Világörökség részeként) kedvező turisztikai terület, ahol egyre erősödő az igény az örökségi turizmus iránt. Ennek ellenére az adottságok nincsenek kellőképpen kihasználva, és a települések együtt működése is hiányos ezen a területen. Táji potenciál a jó minőségű termőföldek, melyek kihasználása a mezőgazdaság fellendítéséhez vezethetnek, előnyt jelent, hogy az élelmiszeripar területén jelen van a képzett munkaerő. Potenciális veszélyt jelent a gazdasági életben a versenytársak közelsége (pl. Felsőzsolca ipari park, megyeszékhely) vagy éppen Szlovákia közelsége, a vállalkozások a kedvezőbb telepítő tényezők, adókedvezmények tükrében nem Szerencsre települnek le és így a nagyberuházások elkerülik a várost.

- A település kedvező megítélésében veszély fenyegeti a megye és a régió negatív gazdasági és társadalmi megítélése, valamint, hogy növekszik a problémás leszakadó társadalmi rétegek száma. További problémát jelent a kedvezőtlen demográfiai folyamatok előregedés, természetes fogyás és az elvándorlás. Ezekre a problémákra megoldás lehet a gazdaságfejlesztése a munkahelyek számának növelése.
- A Szerencsi kistérség több települése, így Szerencs is – mint világörökségi helyszín és történelmi borvidék – természeti és kulturális értékekben rendkívül gazdag, az idegenforgalom fejlesztése tehát mindenképp kitörési pontként kínálkozik a térség számára. Szerencs, mint a Dél-Zemplén legnagyobb települése, a „Zemplén Kapuja”, joggal aspirálhat kiinduló turisztikai bázisváros szerepre, mely elérése érdekében a szükséges lépéseket a város lehetőségeihez mérten eddig is megtette, mint azt a fent ismertetett fejlesztések tanúsítják, azonban a lehetőségek teljes körű kihasználásához, a komplex turisztikai kínálat megteremtéséhez még újabb beruházások is szükségesek.
- A borvidék településeiben az ezredfordulón a vendégeket is fogadó borospincéken kívül alig volt megfelelő színvonalú vendéglő és szálláshely, ez a helyzet az elmúlt évek fejlesztései miatt sokat javult, de szinte minden megvalósított fejlesztés esetén elmondható, hogy azok kihasználtsága nem elégséges.

- Szerencs történelmi borvidék természeti és kulturális értékekben gazdag, ennek ellenére a turisztikai adottságok nincsenek megfelelően kihasználva. A vendégforgalom az elmúlt 10 évben folyamatosan csökkent. Szerencs önmagában nem képes jól működő turizmust kialakítani, jellemzően csak átutazó látogatók érkezzenek a városba. Mád és Rátka települések a vendégéjszakák számát tekintve 2 000 db fölötti értékeket mutat, míg Szerencs 860 db vendégéjszakával rendelkezik a 2013-as évben.
- Ezért a későbbiekben elsősorban olyan fejlesztésekre van szükség, amelyek a már meglévő kínálatra is alapozva az elérhető szolgáltatások körének és színvonalának emelésével mind több látogatót vonzanak, egyúttal lehetőséget kínálnak az itt eltöltött idő növelésére, megcélózva azt a célcsoportot, amely igényeinek kielégítésére a már meglévő szolgáltatások nem, vagy csak korlátozott mértékben alkalmasak.
- A Szerencsi és a Tokaji kistérség területfejlesztési koncepcióban egyaránt megfogalmazásra került "A magas színvonalú, fenntartható turizmus fejlesztése" stratégiai program, mely összhangban van jelen projekt célkitűzéseivel.
- Az Észak-Magyarországi régió átfogó fejlesztési tervében a 2. számú regionális stratégiai prioritás a gazdaság dinamizálódásának, versenyképességének erősítése. Ezen belül a 2.9. számú stratégiai program a régió kiemelt, egyedi turisztikai értékeihez kapcsolódó infrastruktúra és versenyképes turisztikai termékek kialakítását tűzte ki célul, mivel a régió gazdasági szerkezetátalakításában az idegenforgalom és az erre épülő szolgáltatások fejlesztése kiemelt szerepet kapott. A program célja „a régió idegenforgalmának növekedése, amely az eltöltött vendégéjszakák számának növekedésével, továbbá az idegenforgalom kínálati oldalán megjelenő szolgáltatások, látnivalók, események látogatottságának növekedésében jelentkezik”, kiemelten a Világörökség részeként nyilvántartott területekre koncentrálva.
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye területfejlesztési koncepciójának egyik stratégiai célja a „Komplex turizmusfejlesztés”. Ezen belül a tervezett fejlesztés egyértelműen a turizmus gazdasági súlyának növelését szolgálja, amely a célkitűzések közt szerepel. A fejlesztés irányai között megfogalmazódik a turisztikai infrastruktúra feltételeinek a javítása, a kínálati oldal megerősítése.

A beruházás illeszkedik továbbá Szerencs város alábbi célkitűzéseire:

- A település rendezett képének kialakítása. Egészséges, kulturált, biztonságos lakókörnyezet kialakítása. A település zöldfelületi rendszerének fejlesztése, tisztasággal kapcsolatos önkormányzati rendelete.
- A lakosság környezettudatos viselkedésének ösztönzése, a lakosság bevonása a környezettel kapcsolatos döntéshozatalba.
- A meglévő, iparterületek hasznosítása, illetve újak kialakítása, a világörökségi szempontokat is figyelembe véve.
- A cukorgyár bezárásával funkciójukat veszített hűtőtavak és ülepítő tavak, vizes élőhelyként történő megtartása, illetve a vízutánpótlás biztosításával a későbbiekben turisztikai célú hasznosítása. A hűtőtavak esetében pihenőhely, az ülepítő tavaknál tanösvények kialakítása.
- A várost övező dombokon és a vízmosások mentén az elbozótosodott zöldterületek rendezése. A kitermelt nyesedék a helyi kertészet fűtését biztosítja.
- A jó levegőminőség fenntartása, a települési levegő minőségének javítása elsődleges cél. Levegő pollentartalmának csökkentése, fűtési szezonban a káros anyagok mennyiségének a csökkentése, a közlekedésből eredő levegő szennyezése csökkentése.
- A patakok vízminőségének javítása, partok tisztántartása, vízminőség védelme, csatornázottság növelése.
- Erdős területek arányának növelése, véderdők, közparkok telepítése.
- A régi hulladéklerakó rekultiválatlansága miatti környezeti kockázat megszüntetése. A környezetszennyezés felszámolása.
- A zajterhelés csökkenése a lakóterületeken, a nagy forgalmú utak mentén zajvédő fásítások kialakítása, a vasút mentén zajvédő falak elhelyezése.

4. Megközelíthetőség, elhelyezkedés

Szerencs város turisztikai szempontból igen előnyös fekvésű, mely adottsága a települési identitást is nagyban befolyásolja. A Zempléni-hegység tövében fekvő, város az országos jelentőségű Szerencs – Tokaj – Sárospatak – Sátoraljaújhely idegenforgalmi folyosó kiindulópontja. Tágabb értelemben Szerencs város az egyik regionális központja a Zempléni – hegység idegenforgalmi tájegységnek.

Szerencs Város, a "Hegyalja kapuja" a Nagyalföld és az Eperjes-Tokaji hegylánc - melynek déli részét Zempléni-hegységnek nevezzük - találkozásánál fekszik.

A település közigazgatási területe: 36,69 km², melynek 25 %-a belterület, 75 %-a külterület.
Teljes népessége: 9013 fő (2015. jan. 1.) Népsűrűsége: 254,12 fő/ km².

A település fontos kereskedelmi és közlekedési útvonalak metszéspontjában alakult ki; a Taktaköz, a Harangod vidék és a Hegyalja déli részének kereskedelmi és kulturális központja. Miskolctól 35, Nyíregyházától 53, Szlovákiától 50, Ukrajnától 113 km-re fekszik. Az M30-as autópályát Miskolctól Sátoraljaújhelyig történő kiépítésével a 220 km-re lévő Budapesthez is lényegesen közelebb kerül a város.

A városon DNY-ÉK-i irányban áthalad a 37. sz. főközlekedési út. Ehhez kapcsolódik az ondi, bekecsi, prügyi és a mezőzombori forgalmi út. A településre a Borsod Volán közlekedtet autóbusz járatokat. A város több vasútvonalon is megközelíthető, fontos vasúti csomópont teher és személyszállítás szempontjából egyaránt.

Szerencs a 290/2014. (XI.26.) Korm. Rendelet 3. sz. melléklete alapján fejlesztendő Szerencsi Járásba tartozó település.

A település környezet minőségét az elhelyezkedés, a természeti környezeti adottságok, társadalmi-gazdasági szerkezete, mérete és infrastrukturális ellátottság egyaránt meghatározza.

Szerencs Város Környezetvédelmi Programját 2005. decemberében készítette el Szerencs Önkormányzata. A program hat éves időtartamra készült, ezért 2013-ban, új programot készítettek a következő hat évre.

A város környezeti állapotának védelme, az új lakótelepek kialakítása, az egyéb fejlesztések, az egyes programokban megjelölt célkitűzések megvalósítása szükségessé tette a környezeti állapotfelmérés aktualizálását. A felülvizsgálat célja az elmúlt időszakban történt intézkedések felülvizsgálata, és a különböző programokban foglalt feladatok végrehajtásának áttekintése, és szükségszerűen új programfeladatok megfogalmazása. A település környezetminőségét befolyásoló intézkedések alapja – országos szabályozás mellett – a helyi rendeletekben, szabályozási- és rendezési tervekben foglalt követelmények.

A város település szerkezete szempontjából meghatározóak a terület-felhasználási funkciók: lakóépületek, intézményterületek, gazdasági területek, zöldterületek, mezőgazdasági területek. Az épített környezet védelme, annak tudatos funkcionális és esztétikai fejlesztése, illetve tájjellegének fenntartása a régió-imázs és marketing, továbbá a turizmus szempontjából szintén fontos feladat.

Az önkormányzat közvetlenül felelős az önkormányzati energiaellátásért, a közvilágításért, valamint a településfejlesztés energetikai vonatkozásának felügyeletéért. Ennek megfelelően az energetikai, energiahatékonysági beruházások tervezése, finanszírozása és részben lebonyolítása is önkormányzati feladat. Szerencs energiaellátása teljes körűen megoldott. A

vezetékes gázhálózat kiépítettsége megközelíti a 100%-ot. A városi gázfogadó állomás, valamint a kiépített középnyomású elosztórendszer jelentős tartalékkal rendelkezik.

A gázhálózatra rá nem kötött háztartásokban, továbbra is fa és szén tüzelőanyagokat használnak fel. Az utóbbi években a gázfelhasználók száma növekedett, azonban a vezetékes gáz felhasználása ennek függvényében csökkent.

A villamos energia ellátás a településen teljes egészében légvezetékekkel biztosított. A hárompontos betáplálásnak köszönhetően az üzembiztonság is megfelelő.

A vízzel való mennyiségi és minőségi gazdálkodás azon túl, hogy elemi gazdasági érdek a jövő záloga is. A város leghatékonyabban erre, a vízbázis-védelmi intézkedések meghozatalával, betartásával és betartatásával tud ügyelni.

Szerencs területén 7 db (papír, műanyag, üveg) 1100 literes zárható kis konténerekből álló, szelektív hulladékgyűjtő sziget található. Intézményi szelektív gyűjtés is kialakításra került az egyes iskolákban, mely eredményeképpen a kommunális hulladék mennyisége csökken így költséghatékonyság érhető el.

Turisztikai tekintetben a város főbb attrakciói az alábbiak:

A Rákóczi vár és környezete:

Az együttes a város közepén fekszik. Északról a század elején épült fürdőépület (közvetlenül egy ún. gyógyiszap forrásra települve) és a XVIII. századi római katolikus templom, nyugatról és délről lakóterület, keletről az általános iskola területe zárja a vár-terület és környezete tömbjét. Szerencs a haza sorsát meghatározó események helyszíne is volt. Rákóczi Zsigmond támogatta Bocskai Istvánt, az ellenreformáció és a vallásszabadság első bajnokát. Bocskait az 1605. áprilisi szerencsi országgyűlés Magyarország fejedelmévé választotta. Rákóczi Zsigmond 1608. decemberében meghalt, végakarata alapján Szerencsen helyezték örök nyugalomra, az általa erősen támogatott szerencsi református templomba temették. Az erődítmény 1644-ben súlyos ostromot élt át, a török sereg támadta meg. Később Rákóczi György fejedelem az épületegyüttest felújította. Bár a későbbiekben a Rákóczi család birtokai között vesztett jelentőségéből Sárospatakkal szemben, II. Rákóczi Ferenc életének is számos mozzanata kapcsolódott Szerencshez. A szerencsi vár történetében a XVIII. század második fele jelentősebb változásokat hozott. A belsővár három tornyát lebontották, csak a déli torony

maradt meg. Leszerelték a fel-vonóhidakat, a külsővárban a két olaszbástya között és a nyugati részben barokk épületeket emeltek. A keleti oldalon nagymértékű magtárat építettek. Ezen munkálatok után a vár kettős tagolásúvá vált. Észak felől kaput nyitottak a város felé, a vizes árkot betemették, a vár körüli palánkokat lebontották. A tulajdonos főúri családok a vár keleti szárnyát csaknem két évszázadig használták lakóhelyül, körülvéve egy parkkal, benne a források által táplált tóval. A Rákócziakat követően vásárlás útján előbb a Grassalkovits, majd Szirmai családok birtokába kerültek a szerencsi birtokok, később az Almássy-, Harkányi- és Széchenyi családok lettek tulajdonosai a várnak. 1945 után több lakója és használója volt az épületegyüttesnek, de egyik sem volt igazi gazdája az erődítménynek. Az 1960-as években folyamatosan érlelődött a megmentésének gondolata. 1968-ban kezdték el a régészeti feltárást és a külsővár rekonstrukcióját. Az 1974-ben befejezett munkálatok során helyreállították a délkeleti oldalbástyát, a magtárból színháztermet, a kétszintes majorsági épületből szállodát alakítottak ki. Erdei Ferenc szerencsi születésű műemléképítész tervei alapján késő reneszánsz stílusúvá formálták az épületet. 1991. október 23-án adták át rendeltetésének a várkastélyt, amelyben a Városi Kulturális Központ és a Zempléni Múzeum kapott helyet.

Református templom:

A lőréses erődfallal körülvett templom az 1580-as években épült, késő gótikus stílusban. Támpilléres szentélye a nyolcszög három oldalával záródik, téglalap alaprajzú hajójának déli hosszoldalához négyzetes alaprajzú torony épült. A torony bádoggal fedett, alul csúcsíves és lőrészerű ablakok, följebb félköríves záródásúak nyílnak. Az előcsarnokul szolgáló toronyalj keresztboltozatos. A hajó és szentély csúcsíves ablakai középkoriak, kissé átépítették. A templom belseje mai kiképzését, rabszobát 1900-ban kapta. Hajója fiókos dongával fedett, a szentély keresztboltozatos. Berendezése U alakú, vasoszlopos karzata is az 1900-as felújításkor készült.

Római katolikus templom:

A szerencsi katolikusok a tokaji kapucinusok buzgólkodása folytán először a várkapolnát kapták meg. A barokk plébániatemplom 1750-1764 között épült, órapárkányos fő-homlokzat feletti toronnyal, előtte későbbi nyeregtetős előcsarnokkal. Hajóját csehsüvegboltozat fedi. A nyújtott, lapos ívvel záródó szentély oldalán emeletes sekrestye-oratórium fél-nyeregtető alatt. Egykori értékes barokk berendezése nagyrészt elpusztult. Néhány szép faszobra és

mellékoltára ornamentális faragványtöredékei a Sárospataki Római Katolikus Egyház gyűjteményébe kerültek.

Görög katolikus templom:

Egyes források szerint már 1716-ban állott. Feltehetően 1799-ben nyerte el késő-barokk formáját. Két csehsüveg boltszakaszos hajó, két oldalán egy-egy félköríves, negyed-gömb kupolával fedett kórusfülke, félköríves záródású szentély, főhomlokzat előtti torony. Félkörívvel záródó ablakok. A templom diadalívében reprezentatív, hat-szintes rokokó és copf faragványokkal gazdagon díszített ikonosztázion. Kvalitások ismeretlen festőtől. Különösen gazdag faragású királyi és diakonusi ajtók. Az oltáron azonos stílusú retabulum. A szentély fölötti tetőcsúcson régi kovács-munkával készült hármaskereszt.

Nepomuki Szent János szobor:

Készült a 18. században, barokk stílusban. A római katolikus templom előtt áll, négyzetes hasáb alakú, párkányos posztamentesen, a posztamens oldalsíkjain törtíves keretelésű tükrök. Az egészalakos szobor a hagyományos papi öltözetben, lobogó miseingben, a kezeiben tartott feszületet szorosan melléhez szorító gesztussal áll, jobbra forduló fejjel.

Évente megrendezésre kerülő rendezvények:

Zemplén a honfoglalástól kezdődően a kultúra bölcsője volt. Templomai, várfalai, kastélytermei, nemesi kúriái, de egyszerű parasztházai is a kultúrateremtő, a kultúrával élő ember otthonai voltak az elmúlt évszázadok során. A zempléni rendezvények, fesztiválok bőségesen meríthetnek ebből az örökségből.

Csak néhány rendezvény a teljesség igénye nélkül:

Csokoládéfesztivál; Zempléni Művészeti Napok; Tokaj-hegyaljai borvidék majd minden településén zajlanak szüreti napok, bálók, vigasságok, borászati tanácskozások, szakmai összejövetelek és a laikusok számára is érdekes kiállítások; Kaláris népművészeti kiállítás Szerencsen; Nemzetiségi rendezvények Rátkán és Komlósán; Szerencsi Várjátékok; Hegyalja Fesztivál; Dixieland és Blues Fesztivál; Zempléni Nemzetközi Néptánc Fesztivál;

Szlovák Regionális Dalos Találkozó; Nemzetközi Cimbalmos Fesztivál; Országos Férfikari Találkozó és Bordalfesztivál.

A megvalósítani kívánt attrakció egyik helyszíne a Rákóczi utca 121. szám alatt található 2013. hrsz-ú ingatlanát érinti.

Ezen beruházási terület elhelyezkedését a lenti ábra jelöli.

Ezen beruházási területet érintő jellemzők a következők:

A déli városrész két kisebb lakóterület közzé ékelődve egy nagy kiterjedésű iparterületeket tartalmaz. Az egyik lakóterület a nyugati városrész 37. úttól délre eső részével közvetlenül határos és a Cukorgyár területéig tart, tekintettel azonban arra, hogy ezen lakóterület régebbi beépítésű mint a nyugati városrészhez sorolt lakóterületrész, itt más problémák is jelentkeznek, csakúgy mint az iparterületről keltre eső másik lakóterület egységén, a Fecskés településrészen. Az iparterületen található a bezárt Cukorgyár, valamint az egykori Szerencsi Csokoládégyár területén működő NESTLÉ Hungária gyára. Mindkét gyár területét egykori gyárhoz tartozó szolgálati lakásokat tartalmazó lakóterületek határolják, ezek részben kolónia jellegű területen vannak (Hatház), részben viszont nagyobb zöldterülettel övezett környezetben (Gyárikert). A településrészen halad át a Budapest – Nyíregyháza-Debrecen

vasúti fővonal, ettől délre található a Déli iparterület, a Malom tanya, amely szintén kolónia jellegű lakóterület, valamint a Fecskés településrész.

A projekt részbeni tárgyát képező ezen terület a 37. számú főközlekedési úton közelíthető meg, a kialakítandó komplex terület megközelítéséhez a fenti főútról a terület keleti határában szilárd burkolatú út található a projektterületig.

A tervezett beruházás másik helyszíne a 1601/1 hrsz-ú ingatlan, 3939 m² és 1601/2 (múzeum, könyvtár, kulturális központ, várkert) 23934 m² illetőleg a megvásárlásra kerülő ingatlan - a 1587 hrsz, Szerencs, Huszárvár út 7.szám alatt.

A turisztikai központtal és a Szerencs patak melletti kiépítés alatt álló horgásztavak és rekreációs terület közötti 1982 hrsz.-u 5917 m² nagyságú terület megvásárlása útján ezen két két funkció térbeli összekapcsolását valósítjuk meg. A rendezési terv ide közpark létesítését irányozza elő.

A turisztikai központ területét a Szerencs patak mentén lévő egyéb forrásból kialakítás alatt álló horgásztavakkal az 1982 hrsz-u. 5917 m² nagyságú ingatlan köti össze.

A projekt keretében ezen ingatlanon - a település rendezési tervében foglaltaknak megfelelően - egy szabadidő és rekreációs pihenőpark kerül kialakításra, térbeli kapcsolatot teremtve a turisztikai központ és a horgásztavak között (melyek egyike télen korcsolyázótóként üzemel), ezzel kibővítve az igénybe vehető szolgáltatások körét.

5. Környezeti helyzetkép

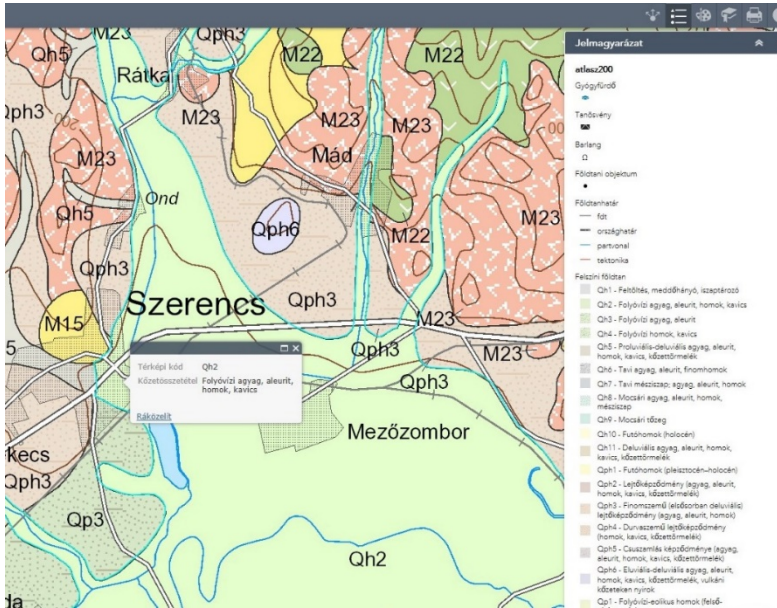
A környezeti helyzetkép egyfelől a természeti környezetre, másrészt az épített környezetre vonatkozó jellemvonások ismertetéséből vezethető le az alábbiak szerint:

5.1. Természeti környezet

5.1.1. Geológiai jellemzők

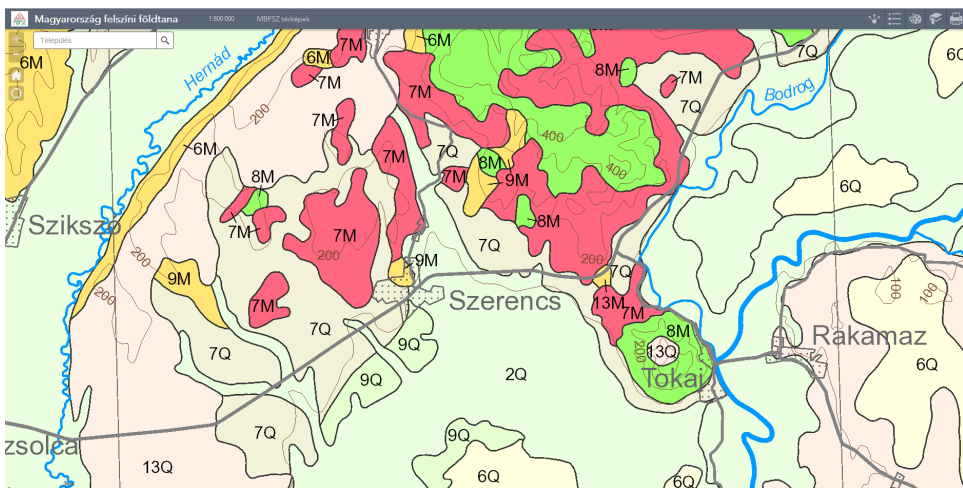
A beruházással érintett ingatlan területét és környezetét alkotó táj általános jellemzését alapvetően az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet kiadásában megjelent Magyarország kistájainak kataszterének elemzését tartalmazó Dövényi Zoltán 2010. évben szerkesztett tudományos szakirodalmi adatai alapján történt az alábbiak szerint:

Az Alföld nagytájegységen és a Közép-Tiszavidék középtájon belül helyezkedik el a Taktaköz kistájegység. A Tisza, a Takta és a Sajó által feltöltött egykori árterület. A kistáj 92,8 és 115 Bmf egykori hordalékkúp síkság. A peremek felé növekvő, de átlagosan alacsony relatív reliefű felszín döntő többsége az ártéri szintű síkságok orográfiai domborzat típusba sorolhatóak. Az enyhén dél felé lejtő, monoton felszín változatosságát a helyenként 515 magas fotóhomokos foltok, főként a tájegység déli részén és az alluviális részek rendkívül gazdag elhagyott folyómedrei és morotvái jelentik.

Forrás: <https://map.mbfisz.gov.hu/atlasz200/>

A miocén riolititos-dácitufás rétegekre a pleisztocén során a Szerencs-patak és a Zempléni hegységből lefolyó kisebb patakok hordalékkúpot építettek. A vízfolyások az északi területeken 30-120, délen a Tisza mentén 150 m vastag alsó részben kavicsos, felső részben inkább folyó vízi homokból és iszapból álló üledékréteget halmoztak fel. A pleisztocén végén az egész terület vékony homokos löszös takarót kapott. A terület nagy része helyenként 6-10 métert is elérő holocén öntésiszap,- agyag, -homok, -lösziszapból áll.

Forrás: <https://map.mbfisz.gov.hu/fdt500/>

5.1.2. Felszíni és felszín alatti vizek

A város és a térség fő vízfolyása a Takta közvetítésével Tiszába folyó Szerencs-patak, melyeknek együttes hossza 63,8 km (Szerencs - 36 km), vízgyűjtőterülete 600 km (Szerencs - 347 km). A Szerencs és Takta is meghatározóan, észak-északkelet - dél délkelet irányban folyik és alapvetően a Zemplén hegység nyugati lejtőinek vizeit vezeti le.

A Szerencs-patak vízgyűjtőjének felső részén - ahol a Hernád völgyével szomszédos - folyási irányhoz viszonyítva a baloldalon, az alsó Taktában folytatódó részén pedig a jobb oldalon fejlettebb a vízhálózat.

Forrása Hejce településtől kelet északkelet irányban alig 4 km-re lévő Fehér-kút vadászház közelében 500 m tszf. magasság felett, a 783 m magas Gergely- és 757 m magas Bán-hegy alatt van.

A kis patak kelet-nyugati irányban indul, majd elhagyva a hegyeket, Hejce után délre fordul és átfolyik Korlát, Abaújkér, Abaúj- szántó, Golop, Ond falvakon, közben balról felveszi a Fonyi-(Borsi-patak), Boldog-kőváraljai- (legnagyobb mellékvize a Tekeres-patak), Alpár-, Aranyos-, Koldu-patakot. Ezt követően Szerencs város keleti részét érintve folyik tovább. Az Ond és Rátka közötti közúti hídtól kezdődően a vízfolyás mentén védőtöltéseket emeltek. Ha nincs is a város területén betorkoló számottevő mellékvize, az Árpád-hegy délkeleti lejtőjén több forrás is fakadt, amelyek vize még a múlt század elején is mocsaras állapotban tartotta a környék jelentős részét, amelynek a történelem folyamán nagy szerepe volt a szerencsi vár jól védhetőségében. A mocsarat 1907-1911 között a Takta-csatornával csapolták le. A város talajából fakadó források régóta ismertek, ezek táplálják a strand vizét (*Hanusz 2002*). Szerencset elhagyva, továbbra is déli folyási iránnyal, találkozik a balról érkező Fennsíki-csatornával, ahonnan már Takta-övcatorna néven ismeretes. A Takta-csatorna tulajdonképpen a Tisza egyik kanyarulatának levágott meandere. A Fennsíki-csatorna (4 km, 10 km²) a Fürdő-patak (6 km, 17,5 km²) és a Mádi-patak (9 km, 16 km²) összefolyásából keletkezik. A Fürdő-patak völgyé ben, Mádtól délkeletre található a Mádi-víztározó. A Taktába folyik továbbá a jobboldali vízgyűjtőrészről érkező Gilip-patak (18 km, 76 km²) és Harangod patak (17 km, 100 km²), valamint a Hernádból a Kesznyéteni erómű üzemvíz csatornája 11,5 km.

A Szerencs-patakon, Szerencs város területén nincs vízrajzi észlelőállomás, ezért a vízjárás vizsgálatának céljából más vízmérce állomás adatait kellett felhasználnunk.

A Szerencs-patakon a várostól mintegy 13 km-el feljebb (északra), Abaújszántónál voltak rendszeres és folyamatos vízrajzi észlelések 1968-tól, tehát mintegy három és fél évtizedes hosszúságú adatsorral rendelkezünk. Az ide telepített vízmérce „0” pontja 115,18 mBf szinten található. A mederszelvényen átfolyó vizet a patak 155 km² -es, jórészt hegyvidéki jellegű vízgyűjtőterületről gyűjti össze.

Jóval közelebb Szerencshez, mintegy 3 km-re a város alatt van, a Takta-csatorna Taktaföldvár vízmérce állomás, ahol 1989 óta van rendszeres észlelés, tehát az itteni idősor háromszor rövidebb, mint az Abaújszántói. Ennek a víz mércének a „0” pontja 92,22 mBf szinten található, 23 m-el alacsonyabb szinten, mint az abaujszántói. Ez azt mutatja, hogy jelentős a vízszintesítés a két szelvény között. Itt a vízgyűjtőterület nagysága már eléri a 350 km² -t, ami 2,25-ször nagyobb, mint a feljebb lévő vízmérceállomásnál.

A Tiszának Tokajtól a Sajó torkolatáig terjedő 54 km-es szakasza mentén fekszik a kistáj. Nyugat felől a Tisza egykori 55. számú kanyarulatnak medrében a Takta-csatorna, a fő vízgyűjtő, amely a Szerencs-patak befogadója Szerencs alatt. A Szerencs-patak az elsődleges befogadója a Fennsíki csatornának, a Mádi-patak és a Fürdő-patak összefolyásából keletkezik. A Gilip-patak és a Hangony-patak, a továbbá a Kesznyéteni erőmű üzem vízcsatornája jelenti a vízfolyásokat a területen. Száraz, vízhiányos terület.

A belterületi csapadékvizek végleges befogadjaként elsősorban a település mellett elhaladó Szerencs-patak és Takta-övcatorna vehető figyelembe. A Szerencs-patak érintett szakaszát víztartó depóniák, a Takta-övcatornát pedig töltések határolják, így a csapadékvizek bevezetése elzáró- szerkezettel ellátott műtárgyakkal történhet. A regionális áramlási irány DNy-i, melyet a terepviszonyok módosíthatnak.

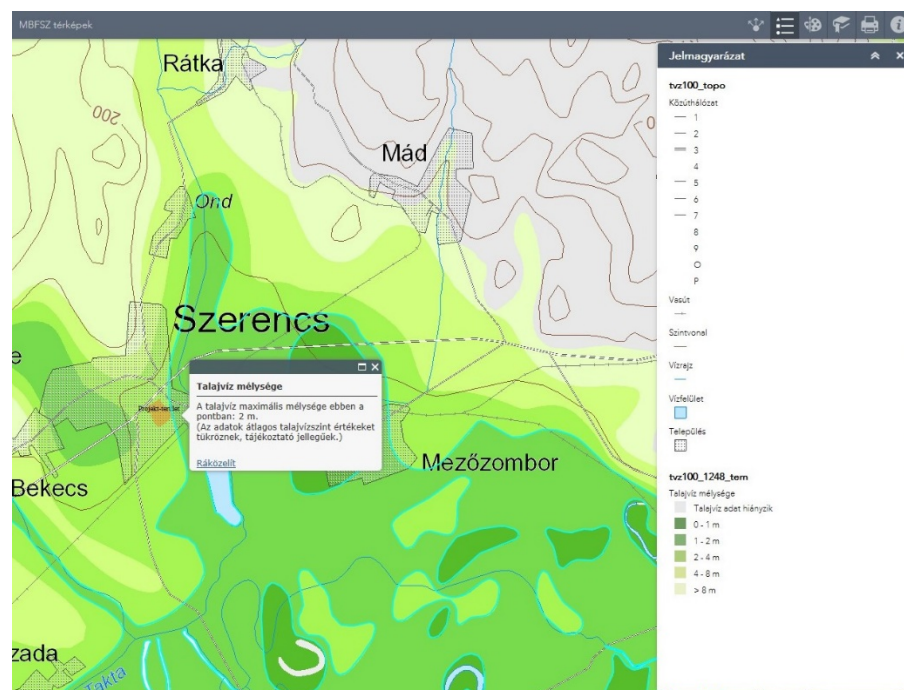
A talajvíz mélysége átlagosan a kistájon 2-4 m között van. Kémiai összetételét tekintve a Takta és Tisza között kalcium-, azon kívül nátrium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 15-14 nk, szulfát tartalma 60-300 mg/L között változik. A rétegvíz mennyisége általában kevés. A felszín alatti vizek minősége szempontjából problémát okoz a csatornázottság hiánya.

A vizsgált terület Szerencs város külterületén található. A település felszín alatti víz szempontjából érzékeny besorolását a 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet alapján. A nitrát érzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet alapján nem nitrát érzékeny területen helyezkedik el.

Szerencs városa a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM - BM együttes rendelet alapján az B – közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik. A belterület a hegy- és dombvidéki területhez tartozik.

Általánosságban elmondható, hogy a pleisztocén összleten belül a felszíni eredetű szennyeződéseknek legjobban kitett talajvíz magas vastartalmú (8-10 mg/l). A mélységi vizek vonatkozásban ugyancsak magas ezekben a vizekben az ammónium-, nitrát-, nitrit-ion mennyisége, sok helyen szulfátosak, magas sótartalmúak és bakteriológiailag is erősen kifogásolhatóak, bekecsi vízművel együtt arzénesek is.

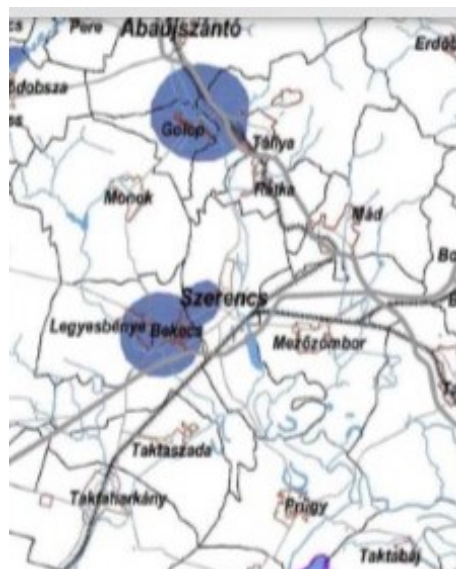
Az intenzív vízkitermelés hatására a vízáadó rétegek nyomás szintjei erősen lecsökkentek, így a felső rétegek talajvíz átszivárgási-leszivárgási lehetőségei megnövekedtek. A terület a pozitív nyomásviszonyait, feláramlási jellegét elvesztette.

Forrás: https://map.mbfisz.gov.hu/tvz100_1248/

Mint az a lenti ábrán jól látható a település belterületétől északra eső külterületi rész, illetve Bekecs településrész és közvetlen környezete a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozik.

Forrás: http://www.baz.hu/terrend/rendelet%20tervlapok/3.6.mell_Kiemelten_erzekeny%20felszin%20alatti%20vizminoseg%20vedelmi%20ovezete%20.pdf

5.1.3. Éghajlati jellemvonások

A Taktaköz kistájegység területén mérsékelt meleg és mérsékelt száraz éghajlat uralkodik. Az általános éghajlati jellemzőket számottevően befolyásolja a domborzat, hiszen a város területén húzódik a dombvidéki és síkvidéki éghajlat közötti átmeneti sáv. Az évi középhőmérséklet 9,5°C körüli, mintegy 0,5°C-kal marad el az országos átlagtól (10°C). Az évi közepes hőmérséklet 9,7 °C. A jellemző évi csapadékösszeg 590-600 mm közötti. A hótakarós napok átlagos évi száma 38, a hótakaró maximális vastagsága 16 cm.

A leggyakoribb szélirányok az Északi, Észak-keleti, a Nyugati és a Dél-nyugati.

Évi csapadékösszeg sokévi átlaga: 569-600 mm. A tenyészidőszakban a várható csapadékmennyiség 360 mm körüli, a Szerencsi dombság felé eső területen 370-380 mm. A

Szerencsi-dombságon a legtöbb csapadékot, ami egy nap alatt lehullott, Szerencsen mérték (108 mm).

A hótakarós napok száma: 38, maximális hóvastagság: 16 cm. A domb oldalakon viszont ennél néhány tizeddel-, a Zemplén magasabb részein akár 2-3 fokkal is alacsonyabb a sokévi közepes hőmérséklet. A napsugárzás évi összege 4300 MJ/m, a napfénytartam 1900-1950 óra közötti.

A napsugárzás januári összege 105 MJ/m². A januári napfénytartam 50, a júliusi 270 óra. Télen gyakran fordul elő hőmérsékleti inverzió, amely miatt a napsütéses órák száma igen alacsony. Ilyen inverziós helyzetekben halmozódik fel a füstköd (szmog). Az inverzió gradiense a téli hónapokban nagyobb gyakoriság mellett alacsonyabb. Nyáron viszont megközelíti, sőt túlhaladja a légköri átlagos 0,65°C/100 m értéket. A tartós inverziók és a kizárólag koradélutáni inverziók gyakorisága elenyésző a hajnali inverziókhöz képest (Vitányi-Gál-Makra 2003). A tenyészidőszak középhőmérséklete 16,8-17,0°C. A napi középhőmérséklet 183-185 napon haladja meg a 10°C-ot, április 13-14. és október 13-14. között. A fagymentes időszak hossza-április 15-17. és október 18. között- 184-186 nap. A hőségnapok (amikor a maximális hőmérséklet meghaladja a 30°C-ot) száma 12-16 nap. Az abszolút maximális hőmérsékletek sokévi átlaga 33-34°C körüli. Az abszolút minimum hőmérsékletekké -16-17,0°C közötti. A téli napok száma (amikor a hőmérséklet maximum 0°C alatt van) 33 nap. Az első fagyos nap október 15. körül, az utolsó április 15. körül várható. Szerencsen az évi csapadékösszeg sokévi átlaga 574 mm. A maximum 2,8-szor haladja meg a minimumot. Általában a legtöbb csapadék júniusban (78 mm), a legkevesebb január-március hónapokban (havi 31 mm) hullik.

5.1.4. Természet- és tájvédelmi jellemzők

Földrajzi és természetföldrajzi jellemzők:

Elhelyezkedése

Nagytáj: Alföld

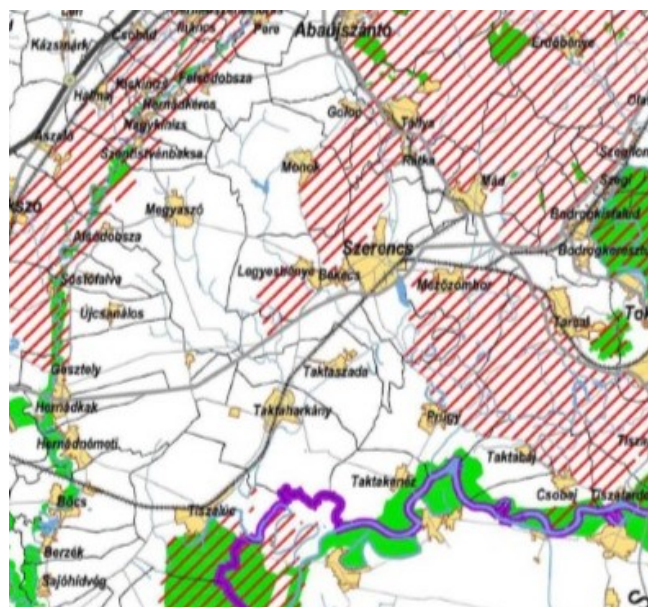
Középtáj: Közép-Tisza vidék

Kistáj: Taktaköz

Közigazgatási terület: Szerencs

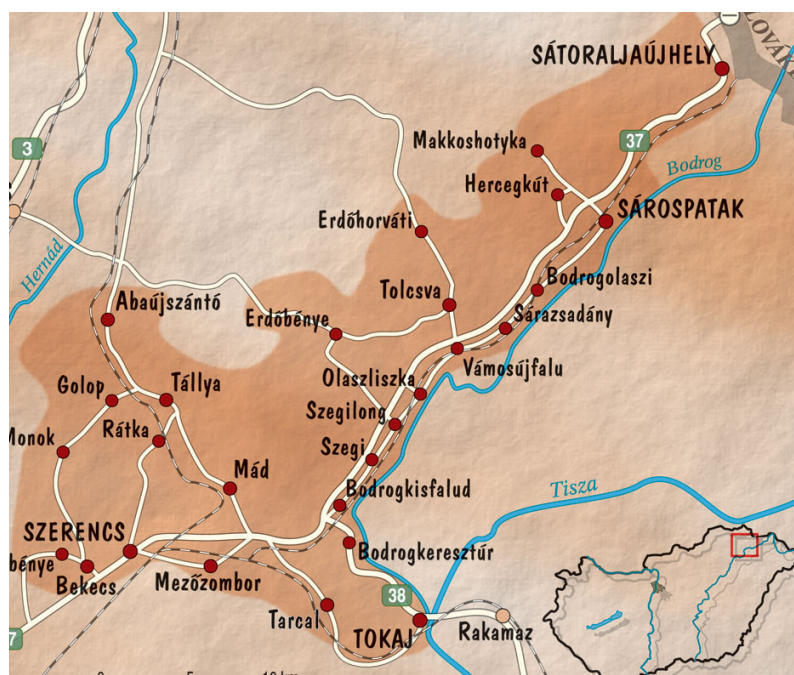
Szerencs az Északi-középhegység lábánál és az Alföld északi peremének találkozásánál fekszik.

A projekt-terület természeti terület, országos jelentőségű védett természeti területet, Natura 2000 területet, barlang védőövezetét, barlangot, egyedi tájértéket nem érint.

Forrás: http://www.baz.hu/terrend/hatarozat%20tervlapok/1.5.mell_Natura%202000%20teruletek.pdf

A 2003. évi XXVI. törvény és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Település Rendezési terve alapján a beruházási terület országos jelentőségű tájképvédelmi terület. A település része a Tokaj Borvidék Világörökségi Területnek és szomszédos a Taktaköz érzékeny besorolású természeti területeivel.

Forrás: www.karadiesberger.hu

A területtől déli irányban a 1996. évi LIII. tv. 15. §-ában foglaltak alapján a Bükki Nemzeti Park nyilvántartásának megfelelően hozzávetőlegesen 2,5 km találhatóak a természet közeli állapotokkal jellemezhető 082 hrsz.-ú ingatlanon elterülő Kosontahát rét és legelő, és a 080/1 hrsz.-ú Szirmai legelő. A kivitelezési területtől keltre 2 km-re található a legközelebbi Natura 2000-es terület, a Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád –völgygel melynek terület kódja: HUBN10007 és specialitása hogy madártani jelentőséggel bír.

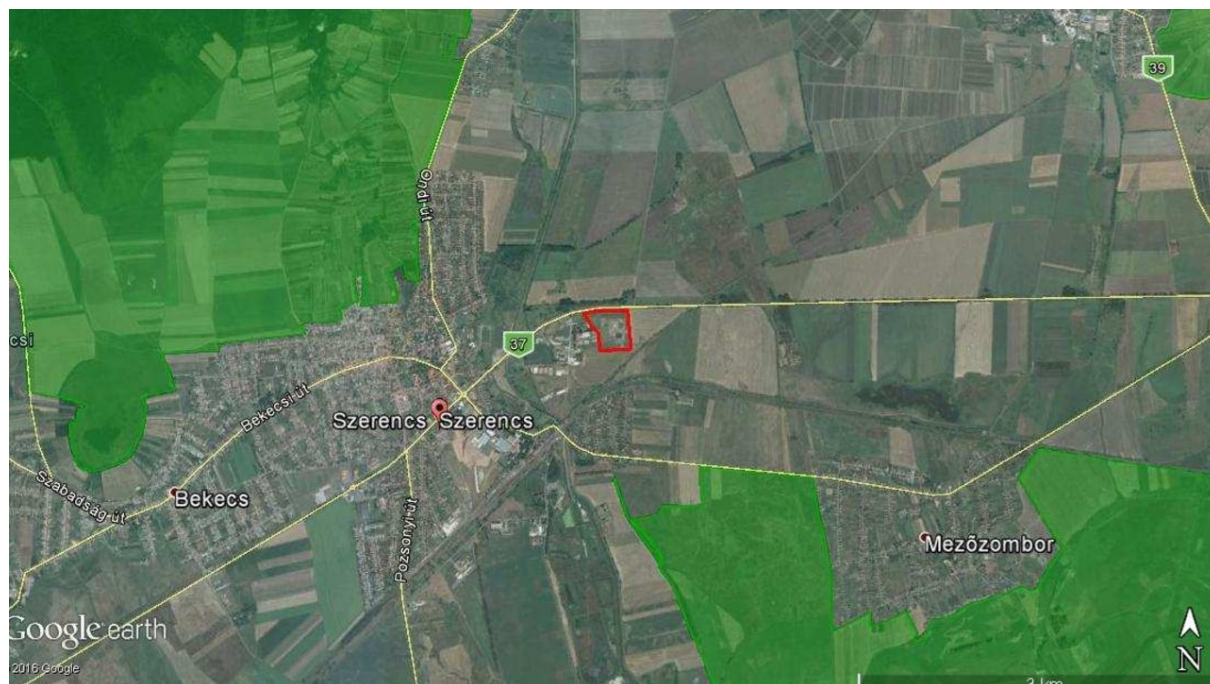
A madártani jelentőséggel bíró terület nagysága: 115194,2 hektár

Tengerszint feletti magasság: 110-895 méter

A terület átlagos tengerszint feletti magassága: 550 méter

A terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül: Különleges Madárvédelmi Terület - Special Protection Area (SPA)

Egyéb védettség: Zempléni-hegység és Szerencsi dombság IBA – 94223 ha - Fontos madár élőhely (Important Bird Area – IBA)

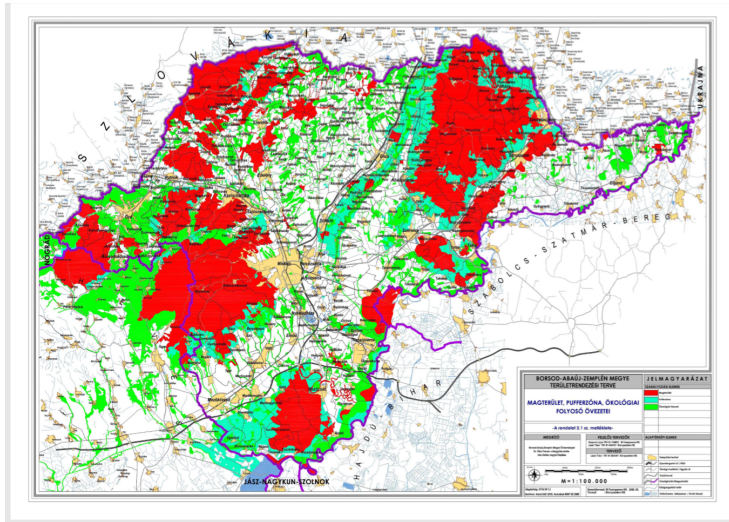

Forrás: <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/>

A vizsgált területtől Észak-Nyugati az 1996. évi LIII. tv. 23. § (1) bekezdésében foglaltak alapján védelem alatt áll és ex-lege védett természeti érték a 065/3-13 hrsz.-ú ingatlanon a Szerencsi-halom megnevezésű kunhalom.

A vizsgált térségben az Nemzeti Ökológiai Hálózat részét képező magterületek, valamint puffer övezetek is megtalálhatók. A magterületeket zömmel természet közeli élőhelyekből álló puffer területek veszik körül szélesebb-keskenyebb övezet formájában. Az egyes magterületeket folytonos ill. megszakadó ökológiai folyosók kapcsolják egymáshoz, biztosítva a flóra és fauna elemeinek terjedését. A Nemzeti Ökológiai Hálózat részét képező területek közül a Takta medre ökológiai folyosóként funkcionál, ez található legközelebb a vizsgált telephelyhez, attól mintegy 2 kilométer távolságra keleti irányba.

A település közigazgatási területét magterület a külterület délkeleti részen érinti. Ökológiai folyosó a belterülettől északra, illetve keletre a belterület határán található. A belterülettől északra kisebb pufferzóna övezete érinti a települést.

Forrás: <http://www.terport.hu/teruletrendezes/teruletrendezesi-tervek/magyarorszag>

Mint a fenti ábrán is látható hasonló távolságra helyezkedik el nyugati irányban egy másik ökológiai folyosóként funkcionáló gyepterület Bekecs városrésztől délre, a közút és vasút között. Ezeknek az élővilágát a tervezett létesítmény hatásterülete nem veszélyezteti.

Forrás: http://www.baz.hu/terrend/rendelet%20tervlapok/3.4.mell_Orszagos%20jelentosegu%20es%20tersegi%20jelentosegu%20tajkepvedelmi%20terulet%20ovezetei.pdf

Ahogy az a fenti ábra mutatja, a teljes közigazgatási terület a térségi jelentőségű tájképvédelmi területek övezetébe tartozik.

5.1.5. Növényzeti jellemzők

A Hernád-völgyének keleti peremterülete jelenleg kis területen hordozza az eredeti társulásokat, inkább a mezőgazdasági kultúra nyomait találjuk.

A becserjésedő, sztyeppréti fajokból álló legelők értékes növényzeti típusok. A szántók közti mezsgyék és utak az egykor volt vegetáció növényfajainak túlélési helyei, csomópontjai. A kontinentális jellegű mozaikok jellemző fajai, a lösz szakadópartok és falak pionír növényei a taréjos búzafű (*Agropyron pectiniforme*), vöröses hagyma (*Allium marginatum*), a zárt gyepekre is jellemző pusztai elemek a magyar zergevirág (*Doronicum hungaricum*), piros kígyószisz (*Echium maculatum*), macskahere (*Phlomis tuberosa*) leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*), bozontos árvalányhaj (*Stipa dasyphylla*), a pusztai cserjések növényei a cseplesz meggy (*Prunus fruticosa*), törpemandula (*P. tenella*), pázsitos nőszirm (*Iris graminea*). Gyakori élőhelyek: OC, P2b, H3a, D34, OB; közepesen gyakori élőhelyek: H4, J4, H5a, L2a, B1a, RA, K1a, P2a, L2x, E1, J5, K2; ritkaélőhelyek: B4, RB, H5b, D5, P7, D6, J1a, J3, B5, E34, F2, F1a, BA, G3, I1, A1, B2, M8, P45, M6, I2.

Fajsám: 400-600; védett fajok száma: kevesebb mint 20; özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 2, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 3, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 3, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 2, akác (*Robinia pseudoacacia*) 2, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 3. A felhagyott táblákon, néhol terjed a siskanád, évekre-évtizedekre konzerválva ezzel a növényzetet.

Az élőhely típust figyelembe véve a beruházással érintett területen:

Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepes és magaskórósok

ÁNÁR kódja: OC

Jellemzése: Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok, amelyek a természetközeli élőhelyi kategóriákba nem sorolhatók be.

Jellemzően uralkodó fajok:

- csillagpázsit (*Cynodon dactylon*)
- veresnadrág csenkesz (*Festuca pseudovina*)
- angolperje (*Lolium perenne*),
- keskenylevelű perje (*Poa angustifolia*),
- mezei cickafark (*Achillea collina*),
- fehér mécsvirág (*Silene alba*),
- apró szulák (*Convolvulus arvensis*),
- mezei iringó (*Eryngium campestre*),
- tövises iglice (*Ononis spinosa*),
- párlófű (*Agrimonia eupatoria*),
- sarlófű (*Falcaria vulgaris*),
- útszéli bogáncs (*Carduus acanthoides*),
- terjőke kígyószisz (*Echium vulgare*),
- farkaskutyatej (*Euphorbia cyparissias*), de alárendelt szerepben vagy egy-egy faj uralkodó mennyiségben is jelen lehet a természetes száraz- vagy félszáraz gyepek fajai közül.

„Növényföldrajzi szempontból Szerencs és környékének síkvidéki része az Alföld flóraidéke (*Eupannonicum*) Tiszántúl flórajárásba (*Crisicum*) tartozik. Jellegzetes erdőtársulása a bokorfüzesek (*Salicelum tricmdrae*), valamint a fűznyárligetek (*Salicetum albae-fragilis*), a tölgy-köris-szil ligeterdők (*Quercu- Ulmetum*) (Vitányi 1995). A környéken lévő dombok-hegyek növényzete a magyar (*Pannónia*) flóratartomány északi-középhegységi flóraidékének egyik önálló flórajárását (*Tokajense*) alkotja. Ennek meleg, szárazabb déli részén, elsősorban a Hegyalján, valamint a Mező- és Telkes-dűlőn melegkedvelő növényzet él (Tuba 2003).

A hullámtereken mocsárrétek (*Alopecuretum pratensis*) díszlenek. A lágyszárúak közül említhetjük az iszapkákát (*Dicholysis mickeliana*), a csomós palkát (*Chlorocyperus glomeratus*), a varangy szittyót (*Juncus bafonicus*) stb. Az erdő gazdaság által hasznosított fafajták közül legfontosabb a tölgy, amely hozama 3,0 mVha alatti. A mezőgazdaság

területhasznosításában elterjedt kultúrák: - búza, rozs, cukorrépa, szőlő, alma—, természetlagai közepesek {*Vitányi 1995*).

A növénytakaró mai képe sok millió esztendő fejlődés eredménye. A közelmúlt évszázadai sajnos az erdőirtásnak és az erdőállományok fajaj szabályozásának tanúi. A Hegyalja és Meződülő lejtőinek természetes növény takarója a hegyvidéki lejtőerdős-sztyepp. Azonban alacsonyabb térszínein az eredeti melegkedvelő növényzet helyén - elsősorban - már évszázadok óta szőlőkultúrák virágzanak.

Csak fölöttük lép fel, mintegy 200-450 m tengerszint feletti magasság között, a molyhostölgyes bokorerdő {*Ceraso-Quercetum pubescentis*} kis ligetszerű foltokban, erdő nélküli sztyepprétekek mozaikszerűen váltakozva. Az alacsony, többnyire göcsörtös fákból álló, gazdag cserjeszintű bokorerdő foltok aljában elsősorban a tollas szálkaperje, a piros golyaorr és a sárga virágú, hasznos tisztesfü tűnik a szemünkbe. Az erdős-sztyepp övnek már zártabb erdőtársulása a mézskedvelő tölgyes {*Corno-Quercetum*}, átlagban 300- 400 m tengerszint feletti magasságban. Cserjeszintben tömegesen fordul elő a húsos som {*Cornus mos*}. Ez az erdőtársulás vezet át az erdős-sztyepp övből a közép-európai lomberdők övébe {*Tuba 2003*}.

A molyhos-tölgyes bokorerdő foltok közötti területeket és az erdőtlen, szó lóművelés elkerülte alacsonyabb déli lejtőket a pusztafüves lejtősztyepp {*Puhatülo-Festucetum rupicilae*} borítja. A kivételesen meleg és száraz termőhelyű lejtőknek ezekben az állományaiban megtalálható az itt érintkező két táj, az Alföld és a középhegység melegkedvelő és szárazságtűrő pannon, pontiisi és szubmediterrán növényzete {*Tuba 2003*}. Ennek következtében ritkaságszámba menő és érdekes növények élnek a füves lejtősztyeppen. A fő gyeplakó a nyári forráságban sárga színt öltő pusztai csenkesz {*Festuca rupicola*}.

Gyepjében nyitja virágát tavasszal a kékesibolya színű leánykökörccsin {*Pulsatilla grandis*} és a vöröseslilás virágú hegyikökörccsin {*P. zimmermannii*}. Ekkor tarkítja a gyep zöldjét a sárga, fehér vagy ibolyaszínekben pompázó törpe nőszirmom {/rá *pumila*}, és sárga virágú tavaszi hérics {*Adonis vernalis*} is. Nyárelőn az árvalányhajfajok uralják a területet: a hegyi, a csinos, a kungoró, a hosszú levelű árvalányhaj {*Stipa pennata*, *S. pulcherima*, *S. capillata*, *S. stenophylla*}. A tállyai Kopaszhegyen a bozontos árvalányhaj {*S. dasyphylla*} is jelen van.

Nyáron a sztyeppelej-tőkön a szegfűk közül a magyar szegfű (*Dianthus pontederæ*), a barátságfű (*D. cartusianorum*) és a dunai szegfű (*D. collinus*) virágzik. Szintén nyáron nyílnak a sárga fészekvirágzatú peremizsek (*Inulák*), a piros nagy virágú parlagi rózsza (*Rosa gallica*), a piros kigyószisz (*Echium rubrum*), az egész nyáron át virító mezei varfű (*Knautia arvensis*), a sötét ibolyaszín pártájú lila ökörfarkkóró (*Verbascum phoeniceum*). A ritkaságnak számító halványsárga repcsény (*Erysimum pallidiflorum*) a boldogkőváraaljai Jó-hegy és a tállyai Kopasz-hegy lejtőin húzódik meg. Kövesebb, sziklásabb helyeken él a lila színű ékes vasvirág (*Xeranthemum annuum*). Főleg tölgyesek szélén, száraz bokorerdők alján rábukkanhatunk a nagy ezerjófűre (*Dictamnus albus*).

Nyár végén az őszirózsák (*Aster*) a jellemző növények. Harangod vidékének eredeti növényzetét, a tatárjuharostölgyest (*Aceri tatarico-Quercetum*) ma már csak a Szerencsi-dombvidék nyugati, Hernád felőli részén találunk. A régi löszcserjék maradványa a törpemandula (*Amygdalus nana*) és a cseplesz meggy (*Cerasus fruticosa*). A már művelt, felhagyott szőlőkben általában a hosszú levelű árvalányhaj hódítja meg a talajt. Nem mezőgazdasági művelés alá vont, de antropogén hatásnak kitett, például felégetett területeken a fenyérfű (*Botrichloa ischaemum*) terjeszkedik (Tuba 2003).

Vízi növénytársulások közül a Tisza-menti holtágakban lebegő vagy alkalmilag legyökerező hínártársulások élnek. Típusnövényei az apró békalencse (*Lemna minor*), a keresztes békalencse (*Lemna trisulca*), a bojtos békalencse (*Spirodela polyrrhiza*). A sekélyebb, tápanyagban gazdag, melegebb vizekben az érdes tócsagaz (*Ceratophyllum demersum*), a tündérfátyol (*Nymphoides pelta*) állománya figyelhető meg. A hűvösebb vizekben a kolokán (*Siratiotes*) fordul elő. Rögzült hínárok közül a békaszőlő (*Potamogeton*) nemzetséget, a fűzérés süllőhínárt (*Myriophyllum spicatum*), az átokhínárt (*Elodea canadensis*) valamint a vidra keserű füvet (*Polygonum amphibium*) említhetjük (Nyíri 2003).

Mocsári és lápi növényzetek között a tarcali Takta holtágak, a Tiszalúci Holtág területén a társulások legjellegzetesebb fajai a nád (*Phragmites communis*), a széles levelű gyékény (*Typha latifolia*), a keskeny levelű gyékény (*T. angustifolia*), a tavi káka (*Schoeno plectus lacustris*), a vízi harmatkása (*Glyceria maxima*) és a sás nemzetség (*Carex*).

Hosszú vízborítást és nagy vízszintingadozást képes elviselni a métely kóró *{Oenanthe aquatica}*, a vízi kányafű *{Rorippa anphybia}*, a réti harmatkása *{Glyceria fluitans}*, a virág káka *{Butomus umbellatus}*, a nyílfű *{Sagittaria sagittifolia}*, a mo csári csetkáká *{Eleocharis palustris}*. Emellett több jellegzetes kísérő faj, mint a réti füzény *{Lythrum salicaria}*, a nyúlánk galaj *{Galium elongatum}*, a közönséges lizinka *{Lysimachia vulgáris}* és a sárga nőszírom *{Iris pseudocarus}*.

A Szerencs-patak, Gilip-patak, Harangod-patak mentén helyenként magaskórós mocsárrétek vannak, szalagszerű társulásban. Gyakori, hogy égerliget és mocsárrét állományokkal érintkeznek, mint például a Szerencs-patak mentén Golopnál. Jellemző, és fontos fajai a réti ecsetpázsit *{Alopecurus pratensis}*, a halovány és csermelyaszat *(Cirsium oleracetum, C. rivulare)*, a mocsári zörgőfű *(Crepis paludosa)* és a mocsári zsurló *(Equisetum palustre)* és a mocsári nefelejcs *(Myosotis palustris)* (Nyíri 2003)."

Forrás: http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Szerencs/konyv/002_szerencs_termeszetfoldrajza.htm

5.1.6. A terület élővilága

A gerinctelenek fajszáma az élőhelyek változatossága következtében nagy, mivel, a területen egymás mellett vízi és szárazföldi ökoszisztémák találhatók. A vizes élőhelyek környékén gyakoriak a szitakötők, előfordul az óriás szitakötő (Anax imperator), ősszel nagyszámú az alföldi szitakötő (Sympetrum sanguineum). A bogár faunában gyakori fajok a közönséges nünüke (Meloe proscarabeus), közön séges dögbogár (Silpha obscura), a honvédbogár (Entomoscelis adonidis). Szerencs és környéke gazdag lepkékben, különösen a nappali lepkék (Diurna) jelenléte szembetűnő.

A hajnalpír lepke (Anthocaris cardamines), a citromlepke (Gonepteryx rhamnii), rezedalepke (Ponthia daplidice), a káposztalepke (Pieris brassicae), a répilepke (P. rapaei) és a repcelepke (P. napi). A nyári és kora őszi hónapok fajai a sáfránylepke (Colias croceus) és a kéneslepke (C. hyale). A pillangók közül a kard- farkú lepkével (Phocliodes podalirius) és a fecskefarkú lepkével (Papilio machaon) találkozhatunk. A felhagyott szőlőkben terjedőben van a farkasalma lepke (Zerynthia polyxend). A nyári hónapokban gazdag a boglárlepkék (Lyceanidaé), és csüngőlepkék (Zygaenidae) állománya. A tarkalepkék (Nymphalidae)

családjának képviselői közül gyakori fajok a pókhálólepke (*Araschina levana*), C-betűs lepke (*Comma-C album*), nappali pávaszem (*Inachis io*), kis rókalepke (*Aglais urticae*), az atalanta (*Vanessa atalanta*), és bogáncslepke (*Cynthia cardui*). A szemeslepkék (*Satyriidae*) családjának jellemző képviselői a közönséges és a szénalepke (*Coenonympha iphis*, *C. pamphilu nephele*), valamint a nagy ökörszem lepke (*Hyponephele lupinus*), az erdei szemeslepke (*Pararge aegeria egerides*) és a sakk táblalepke (*Melanargia galathea scolis*). A puhatestűek (Mollusca) csoportjából a kórócsiga (*Helicella obuia*), a pannoncsiga (*Cepea vindobonensis*) és éticsiga (*Helix pomatia*) a legszembetűnőbb. Az állóvizekben a tányércsiga (*Planorbis planorbis*) és élescsiga (*Planorbis planorbis*) jellemző (Nyíri 2003).

Az emlősök (Mammalia) legjellemzőbb képviselői: a keleti sün (*Erinaceus concolor*), a vakond (*Talpa europea*), erdei cickány (*Sorex araneus*), a törpe cickány (*S. minutus*), vízi cickány (*Neomys fodiens*), a keleti cickány (*Crocidula scaveolens*), a korai denevér (*Nictalus noctula*), a törpe denevér (*Pipistrellus pipistrellus*), mezei nyúl (*Lepus europaeus*), ürge (*Spermophilus citellus*), több pocok és egérfaj, a róka (*Vulpes vulpes*), a hermelin (*Mustela erminea*), a menyét (*Mustela nivalis*), a görény (*M. putorius*) és a borz (*Meles meles*). Megtalálhatók itt a nagyvadak is: vaddisznó (*Sus scrofa*), a szarvas (*Cervus elaphus*) és az őz (*Capreolus capreolus*) (Nyíri 2003).

Forrás: http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Szerencs/konyv/002_szerencs_termeszetfoldrajza.htm

5.2. Épített környezet

A város az alábbi településrendezést szolgáló dokumentumokkal rendelkezik:

- 19/2004. (I.24.) Kt. sz. határozat Szerencs Város Településfejlesztési Konceptiójáról
- 1/2006. (I.31.) Kt. határozat Szerencs Város Településszerkezeti Tervének elfogadásáról
- 1/2006 (I.31.) Kt. sz. rendelet Szerencs Város és Ond Településrész Szabályozási Tervének és Helyi Építési Szabályzatának elfogadásáról

Szerencs város szabályozási tervének elfogadásáról és a Helyi Építési Szabályzat területre vonatkozó előírásainak 1/2006. (I.31.) önkormányzati rendeletben a tervezett tevékenység területe gazdasági-ipari területi besorolással rendelkezik. Az ingatlan Gip besorolású zónába tartozik. A tervezett beruházás nem ellentétes a fenti rendeletben rögzített területen folytatható tevékenységekkel. A fenti előírások alapján kijelenthető, hogy a helyi építési szabályzat előírásainak a tervezett tevékenység megfelel. A tervezett tevékenység megvalósítása nem teszi szükségessé területrendezési tervek, vagy a településrendezési eszközök módosítását.

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

6. Demográfiai jellemzők

Szerencs város népessége: 9. 013 fő

Szerencs népességének száma folyamatos csökkenést mutat, de a város vezetése, a folyamatos fejlesztésekkel, munkahelyteremtésekkel, igyekszik ezt a tendenciát lassítani, megállítani.

A KSH legutóbbi, 2011-ben végzett népszámlálási adatai alapján a 15-74 éves népesség gazdasági aktivitása országos szinten (1000 főben):

Összesen 7.649,3; ebből foglalkoztatott: 3.759,0; munkanélküli: 466,0; gazdaságilag aktívak: 4.225,0; gazdaságilag nem aktívak: 3.224,3.

Férfiak összesen: 3.671,9; nők összesen: 3.977,4.

Az Észak-Magyarországi régióban összesen: 918,9; ebből foglalkoztatott: 391,9; munkanélküliek: 77,1; gazdaságilag aktívak: 469,0; gazdaságilag nem aktívak: 449,9.

A nemenkénti megosztás alapján a férfiak és nők arányszámai közel azonosak.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a népesség gazdasági aktivitás szerinti száma összesen: 686.266 fő. Ebből foglalkoztatott: 231.792 fő; munkanélküli: 52.110 fő; Inaktív kereső: 216.327 fő; eltartott: 186.037 fő.

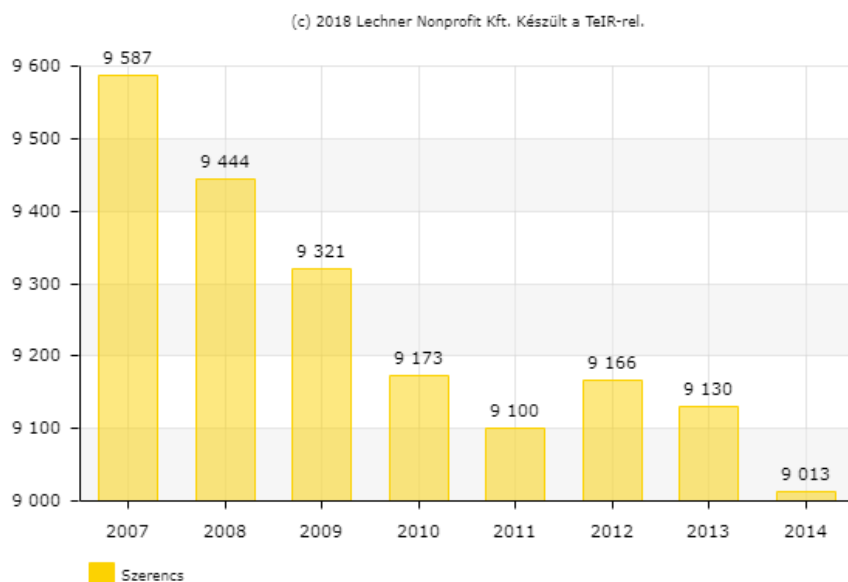
Szerencs városában összesen: 9.198 fő, ebből foglalkoztatott: 3.514 fő; munkanélküli: 482 fő; inaktív kereső: 3.113 fő; eltartott 2.089 fő.

2016. február–áprilisban az egy évvel korábbihoz képest: A 15–74 éves munkanélküli férfiak száma 45 ezer fővel, 139 ezer főre, munkanélküliségi rátájuk 2,0 százalékponttal, 5,6%-ra csökkent. A munkanélküli nők száma 29 ezer fővel, 125 ezer főre, munkanélküliségi rátájuk 1,4 százalékponttal, 6,0%-ra mérséklődött. A munkanélküliség átlagos időtartama 18,4 hónap; a munkanélküliek 48,8%-a legalább egy éve keres állást, vagyis tartósan munkanélkülinek számít.

6.1. A Szerencsi Kistérség demográfiai helyzete

A települési önkormányzatoknál a szolgáltatások szervezése – figyelembe véve az esélyegyenlőség által megfogalmazott szempontokat is - sokfajta elemzést kíván meg. A település általános jellemzőinek ismeretein túl (demográfiai trendek, gazdasági aktivitás, egészségügyi helyzet, jövedelmi viszonyok stb.) a jogszabályi változások nyomán követése, a finanszírozási háttér pontos ismerete, a településen működő szolgáltatók ismerete és a velük történő együttműködés nélkülözhetetlen.

A statisztikai adatok szerint Szerencs Járás lakónépessége 2016. január 1-jén 41.015 fő. Minimális a csökkenés tapasztalható az előző évekhez képest, bár 2012-ben az előző évhez képest emelkedés volt tapasztalható, de az eltelt időben is folyamatosan csökkenés tapasztalható a járás lakónépességében.

A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

A kistérség lakosság létszáma Borsod-Abaúj-Zemplén népességének mintegy 6 százaléka él itt. A kistérségben nincs 10 ezer főnél nagyobb lélekszámú település. A központ, Szerencs lakossága sem éri el a 10 ezer főt. A kistérség egyetlen városában a teljes népesség 22 százaléka tömörül.

Tájegységként vizsgálva, Harangod települései a legkisebbek. Itt a legnépesebb község (Megyaszó) lélekszáma is 3000 alatti, és két aprófalva is van a tájegységnek.

A Taktaköz minden települése a 1000 és 2000 fő közötti méretkategóriába esik; a legnépesebb közülük az 5490 lakost számláló Tiszalúc (egyben a kistérség második legnagyobb települése).

A kistérség hegyaljai része mutatja a legnagyobb változatosságot a települések méret szerinti eloszlása szempontjából. A legkisebb település az 589 fős Golop, a legnagyobb pedig Szerencs.

A Szerencsi kistérség Magyarország 19. legfejletlenebb kistérsége. A kistérség 18 települése közül 13 társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott vagy az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott település. A legmagasabb szegénységi kockázatú települések közé Mezőzombor, Prügy, Sóstófalva és Taktakenéz tartozik.

Az MTA RKK által számított szegénységi kockázat a 18 település közül négy esetben mutatja a szegénység legmagasabb (10-es) kockázatát. Ezek közé tartozik Mezőzombor, Prügy, Sóstófalva és Taktakenéz. Összességében 10 község sorolódott a nagyon magas (9-10) szegénységi kockázatú települések közé, vagyis a kistérség településeinek több mint fele.

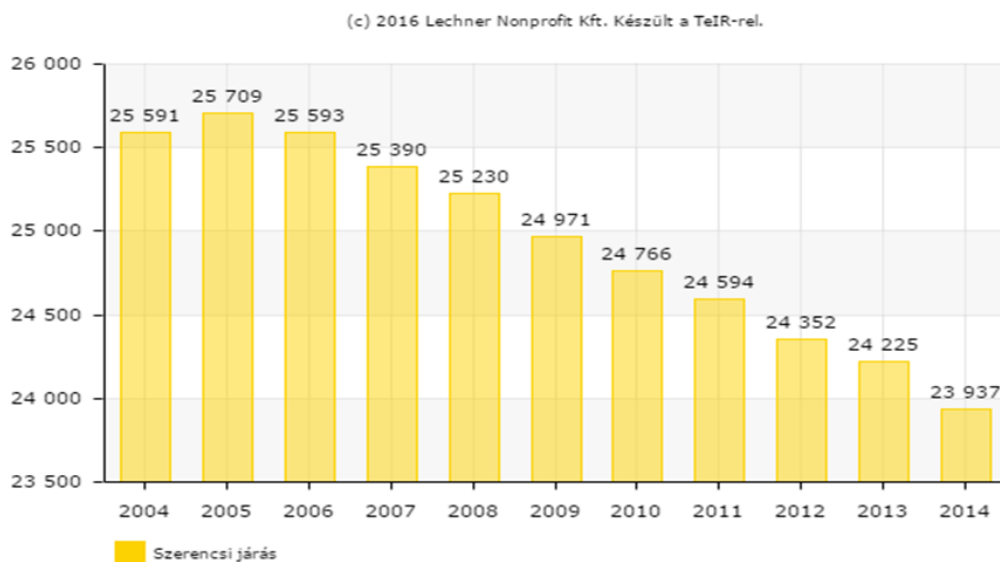
Sajnálatos módon a Szerencsi kistérség népessége az elmúlt tíz év folyamán – összhangban az országos és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyére jellemző tendenciával – csökkenést mutat. A népességfogyás mértéke meghaladja az országosan jellemző szintet, és valamivel fölötte van a megyeinek is. A kistérség népességszámának az országosnál is nagyobb csökkenésében az elvándorlás játszik meghatározó szerepet, míg a természetes fogyás ugyanakkor ezt az időszakot tekintve kisebb volt. A kistérségi tükör alapján, a települések közül csak Taktaszadát és Taktakenézt jellemezte számottevő természetes szaporodás.

A kistérségben a népesség korösszetétele jelentősen eltér az országostól. Az országosan jellemzőnél számottevően magasabb a 0-17 évesek fiatalok aránya a lakónépességben. Országos viszonylatban ez az arány 18%, a kistérségben azonban 22%-ra tehető. Ezen belül is a 14 év alatti gyerekek száma is meghaladja az országos átlagot. A gyermekek népességben belüli részaránya Taktakenézen a legnagyobb: tíz lakosból három 18 éven aluli. További hat településen – Megyaszó, Prügy, Újcsanálós, Taktaszada, Sóstófalva és Mezőzombor – a népesség több mint negyede gyermekkorú.

A skála másik végén találjuk Rátka és Mád községeket, valamint Szerencset a gyermekkorúak legcsekélyebb népességen belüli arányával.

A 18-59 ÉVESEK SZÁMA AZ ÁLLANDÓ NÉPESSÉGBŐL

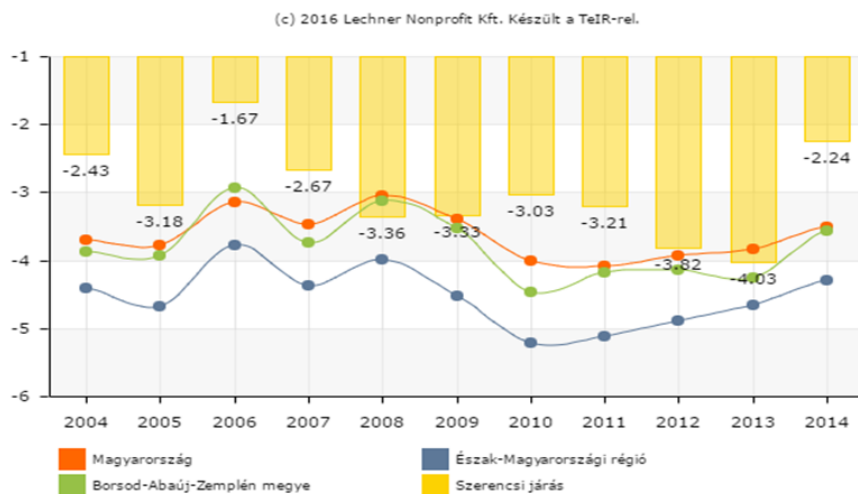

Az élve születések számának alakulása 2006-tól folyamatos csökkenést mutat, 2013-ban 394 fő született a járásban, azonban 2014-ben jelentős növekedés tapasztalható az előző évhez képest.

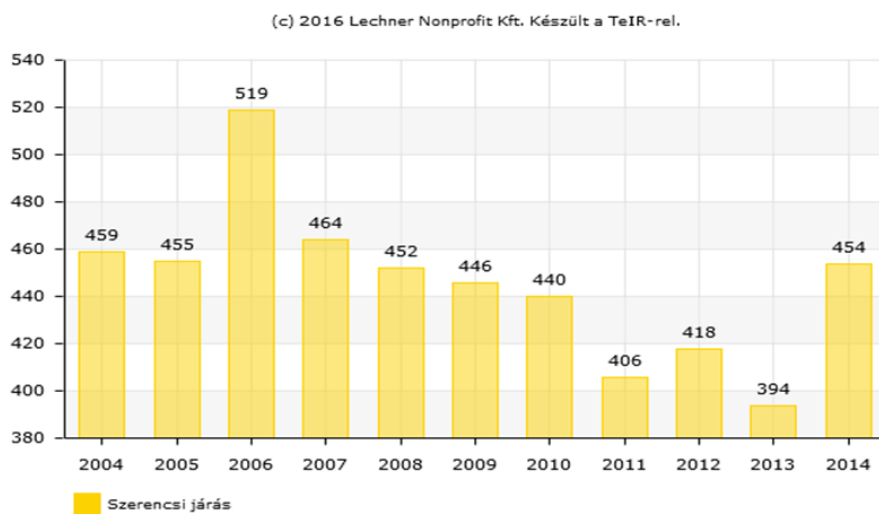
A Szerencsi kistérségben a csecsemőhalálozási arányszám a vizsgált időszakban meghaladta a 10‰-et, amely arányszám sajnos jóval az országos átlag felett helyezkedik el. Az újszülöttek életkilátásai a kistérségben nem csak az országosan jellemzőnél (6,3‰) bizonyultak rosszabbnak, hanem regionális összehasonlításban is (8,6‰). A csecsemőhalandóság a megyén belül ugyanakkor több kistérségben – mindenekelőtt az Abaúj-hegyközi, az Encsi és az Ózdi kistérségben – ennél is aggasztóbban alakult. Ez az arány nagymértékben függ a csecsemők születési súlyától és a fiatal anyák tájékoztatlanóságából.

Ezen számadatokat hűen tükrözik a születési és halálozási arányszámok az alábbiak szerint:

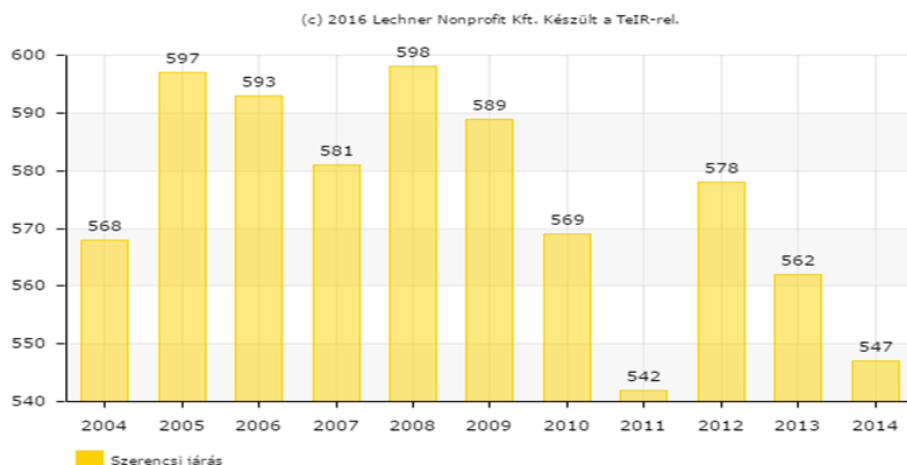
TERMÉSZETES SZAPORODÁS/FOGYÁS ÖSSZEHASONLÍTÓ TÁBLÁZATA

ÉLVE SZÜLETÉSEK SZÁMA A SZERENCSI JÁRÁSBAN

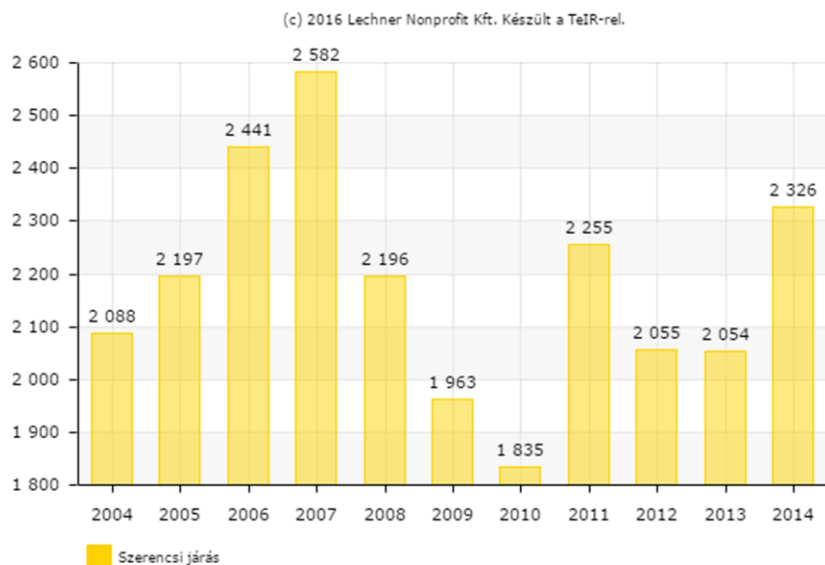
HALÁLOZÁSOK SZÁMA A SZERENCSI JÁRÁSBAN

A fenti ábrából kitűnik, miszerint az élve születések száma jelentős mértékben elmarad a halálozások számától. A tendencia az országos, megyei és regionális átlaghoz hasonlítva hasonlóan alakul. Az elvándorlás és az odavándorlási adatokat is figyelembe véve, komoly problémát jelent a járásban a lakosság szám csökkenése.

A belföldi vándorlás iránya és mértéke lényegesen módosíthatja egy adott terület népességének a születések és halálozások által meghatározott lélekszámát.

2014-ben az állandó vándorlások száma a korábbi évek csökkenő tendenciájától eltérően növekedett. A régiók közül a leggyengébb Észak-Magyarország és Észak-Alföld népességmegtartó ereje volt, míg a megyék esetében 2014-ben is a korábbi évekhez hasonlóan Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megyéből vándoroltak el a legtöbben:

A Szerencsi kistérségben az aktív korú népességnek arányaiban valamivel több gyermek és időskorúról kell gondoskodnia az országos átlaghoz képest: 100 aktívkorú, 61 gyermek és időskorút tart el országos átlagban, és 66-ot a kistérségben.

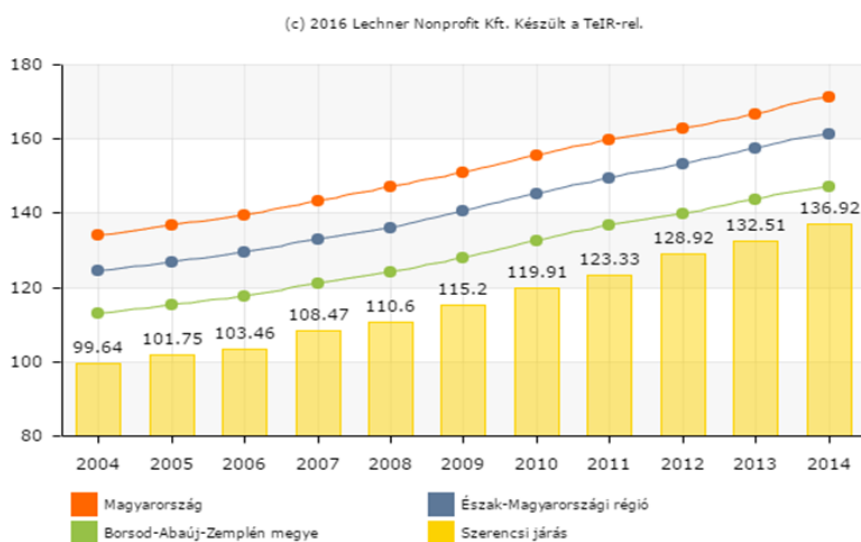
A rendszeres szociális segélyben részesülők száma ezer aktív korúra vetítve az országosan jellemző háromszorosa volt. A segélyezettek fajlagos száma Taktakenézen és Mezőzombor volt a legnagyobb, de magas Taktaszadán és Taktaharkányban is.

A Szerencsi kistérségben az országoshoz mérten magas az átmeneti segélyben részesítettek ezer lakosra vetített száma is. 2011-ben a jegyzői adatlapok szerint a kistérség háztartásainak közel negyede kapott lakásfenntartási támogatást. A települések közül Taktakenézen volt kiugróan magas a támogatott háztartások aránya.

A közfoglalkozás kiterjedtsége alapján a kistérség a megyében az ötödik helyen áll. A kistérség települései között azonban számottevő különbségek vannak a közmunkában résztvevők arányában. A közfoglalkozás messze legnagyobb mértékben Megyaszó települést jellemzi, de igencsak elterjedt Taktakenézen és Monokon is. Ezzel szemben Szerencs, Bekecs és Mád településeken a legkisebb a közfoglalkoztatásban résztvevők aktív korúakon belüli aránya. A közfoglalkoztatásba bevontak 2011-es számáról és időtartamáról a jegyzői adatlapok szolgáltatnak információt. Ezek szerint 2 436 fő vett részt rövidebb-hosszabb ideig közcélú foglalkoztatásban. A közfoglalkozás 2011-ben az esetek többségében rövid idejű (1-4 hónap, napi legfeljebb 4 óra) volt; a résztvevők foglalkoztatása átlagosan 3,4 hónapig tartott.

Az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma. Két népszámlálás közötti évek népességszámának meghatározása a továbbvezetés módszerével lehetséges, amely során az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai kerülnek feldolgozásra.

A Járás lakónépességének fogyása mellett a másik megfigyelt csökkenő tendencia, hogy a lakónépességben belül (5 éves periódust figyelembe véve) közel -1000 fővel változott az aktív népesség száma. Ezzel párhuzamosan nő a 60 éven felüli népességszám. A járás öregedési indexe magas.

6.2. Foglalkoztatottsági jellemzők

Ezen helyzetképből származtatható információk különös jelentőséggel bírnak a prevenció terén, hiszen a cselekvési terv szükségessége, kiterjesztése és a bűncselekmények elkövetési arányszáma egyenesen aránylik egymáshoz ti. általánosságban a vagyoni javak, jövedelmi viszonyok tekintetében szerény adatokat produkáló térség, település bővelkedik kriminogén cselekményekben – és mint ilyen terület, különösképp igényli a beavatkozási tervben szereplő intézkedések minél hatatosabb végrehajtását. Ez nem kizárólag a vagyoni elemeket sértő deliktumokra igaz, hanem generikus tekintetben a kriminalizáció egésze vonatkozásában.

A közbiztonság, mint kollektív, társadalmi termék egyszersmind piaci értelemben felfogható, forintban kifejezhető előnyökkel kecsegtető kategória is. A jó közbiztonságú

térségeknek jobb a lakosságmegtartó ereje, nagyobb a munkaerő- és a tőkevonzó képessége, jellemzően nagyobb értéket képesek előállítani.

A járásban élő népesség munkaerő-piaci helyzetét roppant alacsony gazdasági aktivitás, alacsony foglalkoztatás és súlyos munkanélküliség jellemzi. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2010-es adata szerint a 15-64 éves korúak között a gazdaságilag aktív népesség aránya 51,9% volt, ami lényegesen alatta marad az országosnak (62,4%), sőt még az egyébként is alacsony megyeinek (56,2%) is. A foglalkoztatottak száma 2010-ben 11 264 fő volt, ami 41,2%-os foglalkoztatási aránynak felel meg a 15-64 éves korú népességre vetítve. Ez országos (55,4%) viszonylatban meglehetősen alacsony, de még a régiós (48%) és a megyei rátánál (45,7%) is aggasztóbb.

A kistérségben élők szociális körülményei értelemszerűen összefüggenek a foglalkoztatási és a jövedelmi helyzettel.

A térség egésze az Észak-magyarországi Régió kistérségei közül az elszegényedést jelző mutatók szempontjából a legrosszabb helyzetű harmadban foglal helyet, ott azonban a kedvezőbb helyzetűek között (rendszerint a 7.-8. helyen, vagyis 6-7 olyan kistérség van a régióban, amelyekben rosszabb a szociális helyzet, mint a Szerencsi kistérségben.) A jövedelmi mutató (egy főre jutó havi bruttó adóalap) pedig ennél is kedvezőbb pozíciót jelöl ki, a középmezőnybe helyezi a kistérséget.

Mindebből az következik, hogy kistérségi szinten nem beszélhetünk súlyos szociális krízishelyzetről.

A lenti táblázatból látható, miszerint az adófizetők száma 10 év alatt országos viszonylatban csökkent, régiós, megyei és járási viszonylatban emelkedés mutatkozott. A lakosság jövedelmi helyzetét jól jellemzi, hogy a kistérségben 1000 állandó lakos közül mindössze 385 fizetett személyi jövedelemadót.

Az adófizetők 1000 lakosra vetített száma jócskán elmarad az országos adattól, és némileg alatta van a régiós és a megyei adatnak is. Borsod-Abaúj-Zemplénben 397 adózó jutott minden ezer lakosra.

A Szerencsi kistérség e vonatkozásban a megyén belül a középmezőnybe tartozik. A Szerencsi kistérségben az egy lakosra eső személyi jövedelemadó-alap 2010-ben 557,1 ezer forint volt.

Ez még a megyei átlagnak is csak a 84%-át teszi ki, míg az országos átlagnak még a 70%-át sem éri el.

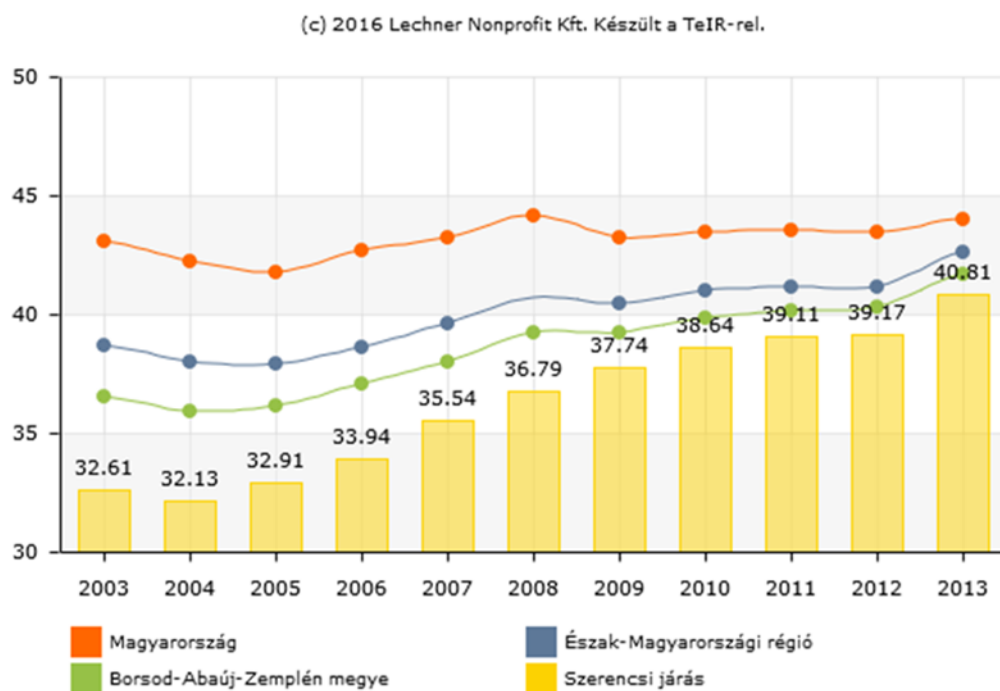
Végül, sokat elárul a lakosság jövedelmi helyzetéről a személygépkocsik népességre vetített száma. Noha csak 2008-as adatok állnak rendelkezésünkre, ezekből is jól látszik a Szerencsi kistérség lakosságának az országostól lényegesen elmaradó anyagi helyzete. Míg országosan 30,1 volt a száz lakosra jutó személyautók száma, addig a kistérségben mindössze 22,6.

A szerencsi RNÖ képviselőjével készült interjú is arról tanúskodik, hogy a közmunkáért kapott nettó 47 ezer forintból nem tudnak megélni az emberek. Sokan el vannak maradva a számlákkal, sokaknál pedig kikapcsolták a szolgáltatást. Fűtési nehézségek is vannak, a város szokott fát osztani.

A szegénységgel gyakran együtt járó uzsora Szerencsen nem jellemző, de a környező településeken előfordul.

Ez a probléma a gyermekjóléti szolgálatok praxisában is megjelenik, olyannyira, hogy egyes szakemberek a gyermekek veszélyeztetettségének legfőbb okozójának tartják az uzsorakölcsön rendszerét.

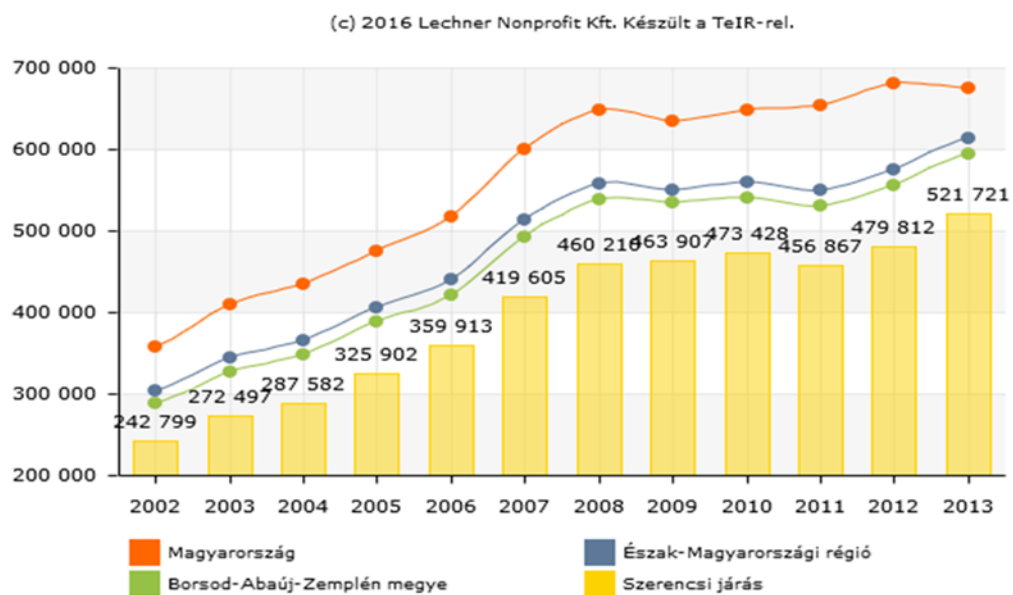
ADÓFIZETŐK ARÁNYA (SZÁZALÉK) SZJA ALAPOT KÉPEZŐ JÖVEDELEMMEL
RENDELKEZŐK SZÁZ ÁLLANDÓ LAKOSRA VETÍTETT SZÁMA

Az ezer Ft-ra vetített egy lakosra jutó jövedelem összege jelentős eltérést mutat. 2002-höz képest, 2012-re országosan, régiós, megyei és járási szinten is jelentősen nőtt az egy lakosra jutó jövedelem aránya, de továbbra is a járásban a legkisebb ez a jövedelem.

EGY LAKOSRA JUTÓ ÖSSZES NETTÓ JÖVEDELEM (FT/ÉV)

Egy lakosra jutó jövedelem (ezer Ft)

	2002	2012
ország	460.95	629.46
régió	379.02	683.73
megye	358.78	659.55
járás	289.50	564.05

Hasonló arányok mutatkoznak a lenti ábrán szereplő egy adózóra jutó jövedelem tekintetében is. 2002-es évhez viszonyítva 2012-re, mint országos, régiós, megyei és járási szinten növekedett az egy adózóra jutó jövedelem, de nagy eltérés mutatkozik az országos és a járási szint között, és jelentős a járási lemaradás a régiós és a megyei átlaghoz is.

Egy adózóra jutó jövedelem (ezer Ft)

	2002	2012
ország	1092.14	1735.68

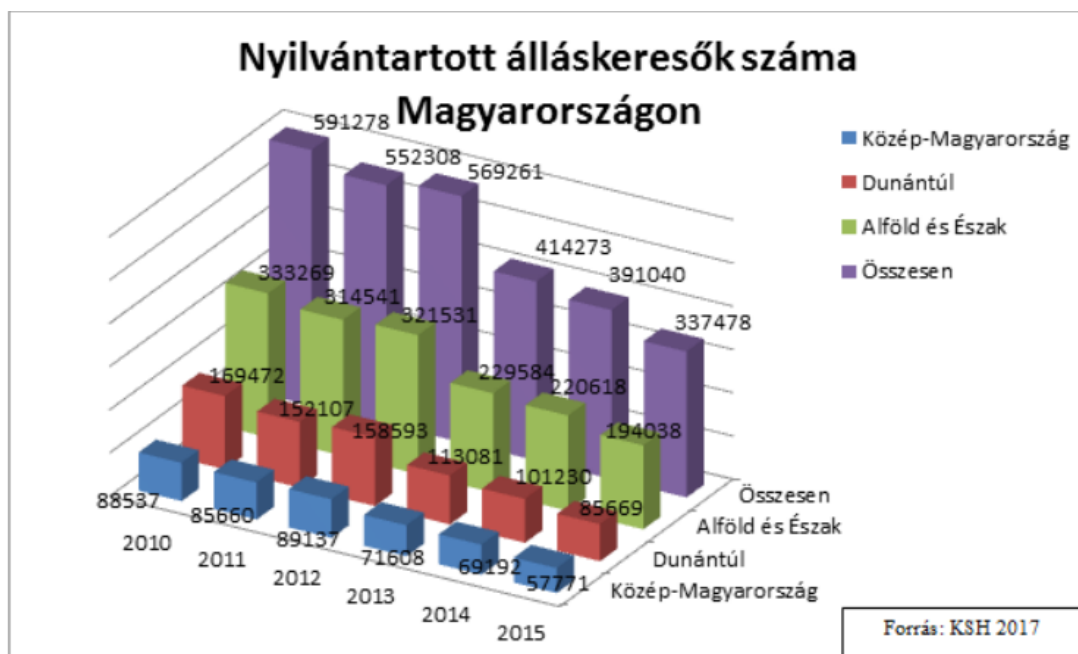
régió	992.57	1661.36
megye	997	1637.82
járás	891.82	1444.43

A bűnmegelőzési helyzet vizsgálatának másik befolyásoló tényezője a jövedelmi viszonyokkal összefüggésben a település (járás) foglalkoztatottsági mutatóinak köre.

Hazánkra jellemző, hogy éles határ húzódik a keleti és nyugati régiók között mind a foglalkoztatottságban, mind pedig az életszínvonalban.

Ezen kettősség kiküszöbölése érdekében folyamatosan különböző programokat dolgoznak ki, hogy mobilizálni tudják a munkaerőt, illetve fejlesszék az elmaradottabb térségeket. Ez mindenképp fontos feladat, hiszen a tartós munkanélküliség elősegítheti a bűncselekmények elkövetésére vonatkozó mutatók emelkedését. A kiemelten kezelt bűncselekménytípusok adataiban fokozatos javulás érzékelhető. (lopás, személygépkocsi lopás, zárt gépjármű feltörés, lakásbetörés, jármű önkényes elvétele)

Az alábbi ábrákon régiós bontásban látható, hogyan alakult az elmúlt években a nyilvántartott álláskereső, valamint a regisztrált bűncselekmények száma Magyarországon.

Az adatokból kitűnik, hogy a közép-magyarországi régió megelőzte az alföldi és északi régiót. A munkalehetőség, a tömegrendezvények mind vonzzák az embereket, és velük együtt

természetesen nő az áldozattá válás veszélye is. A lakótelepek, őrizetlen P+R parkolók mind lehetőséget teremtenek a gépkocsi lopásokra, feltörésekre. A pályaudvarok, állomások, zsúfolt járművek mind faktortényezők. Ebből következik, hogy a munkanélküliség, valamint a globalizáció fejlődése által generált problémák jól modellezhetőek egy adott terület közbiztonsági adatai alapján.

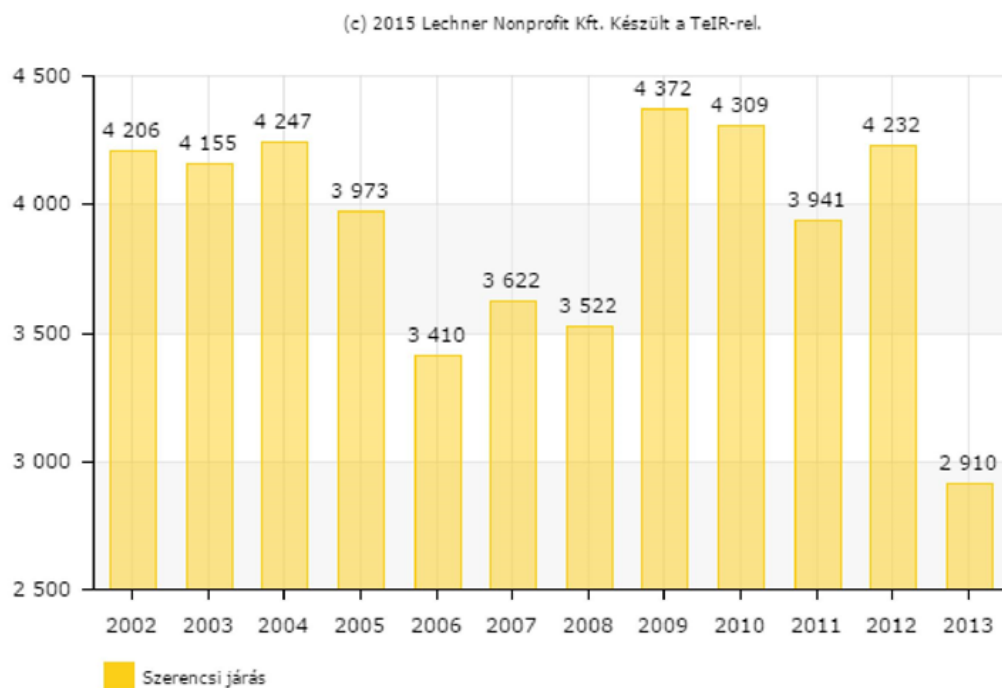
Nyári időszakban jellemzően a vízpartok, üdülőterületek környéke, valamint az egyre népszerűbb fesztiválok kapnak kiemelkedő szerepet. A rendőrség, katasztrófavédelem különböző szervezett akciókkal, lakossági felhívásokkal próbálja tudatosítani az emberekben, hogy mikor, mire próbáljanak figyelni (szabadtéri tüzek, karácsonyfatüzek, karácsonyi bevásárlás, hőség).

A fentiekben látható országos adatokat összevetve érzékelhető, hogy ahol országos szinten is nagyobb a munkanélküliség, ott magasabb a bűnözés. Az alföldi területre jellemző a szegénység, munkanélküliség, az egyedül élő idős emberek, így ott a lopások, erőszakos cselekmények száma magas.

A foglalkoztatottság, illetve a munkanélküliség helyzetét tekintve elmondható, hogy a gazdasági változások a járás lakóit is jelentősen sújtották, a foglalkoztatási problémák növekedtek, majd pedig csökkentek az elmúlt években. A gazdaságilag aktív népességből (15-64 év közötti lakónépesség) a nyilvántartott álláskeresők száma emelkedett 2007. december és 2012. december között, majd 2013 évtől csökkenés látható a meglévő statisztikai adatok alapján. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban Szerencs Járásban 2010-ben 2272 fő, 2011-ben 2306fő, 2012-ben 2663 fő, 2013-ban 1739 fő és 2014-ben 1446 fő volt jogosult. A közfoglalkoztatási programokba jelentős számban vannak be foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket, illetve regisztrált álláskeresőket. A foglalkoztatási programok szervezésénél elsődleges cél a munkára képes lakosság munkához juttatása, foglalkoztatásának elősegítése.

A járásban komoly problémát a munkanélküliségi ráta folyamatos emelkedése jelenti, mely nemcsak az álláskereső, hanem családja, mikrokörnyezete szociális helyzetét is erősen befolyásolja. A gazdasági válság is érezteti még hatását, hiszen az építőipari beruházások minimálisra csökkentek, több cég is felszámolásra került, az egyéni vállalkozók száma is csökkent. Ezen tendenciák következménye, hogy emelkedett az álláskeresők száma.

REGISZTRÁLT MUNKANÉLKÜLIEK SZÁMA (FŐ/ÉV)

A Szerencsi kistérségben valamivel több, mint minden ötödik 15-64 éves korú állástalan volt. Ez nem pusztán a családok jövedelmi helyzete miatt hangsúlyos, hanem amiatt is, hogy a kistérségben gyermekek generációi nőnek fel anélkül, hogy dolgozó családtagot látnának. A közcélú foglalkoztatás a kistérségben meglehetősen kiterjedt.

Településünk erőfeszítéseket tesz ezen arányszámok csökkentése érdekében, többek között a Start munkaprogramnak köszönhetően több, mint 200 ember jut kiszámítható jövedelemforráshoz, ezért fordítunk évente minél nagyobb figyelmet arra, hogy megfelelő kormányzati támogatás mellett bővítsük a foglalkoztatotti létszámot. A foglalkoztatottak jelentős hányada piacképes szakképzettség hiányában nem tud elhelyezkedni a munkaerőpiacon, ezért jövőre célként jelöltük meg a program keretein belül a foglalkoztatás mellett a képzés biztosítását. A megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező szakembereket csoportvezetőként foglalkoztatjuk. A programban dolgozók értékteremtő munkájukkal biztosítják, hogy Szerencs városképe megfeleljen járásközponti szerepének, a lakókörnyezet élhető legyen. A több, mint 8 hektáros területen történő gazdálkodásnak köszönhetően

hozzájárulnak, ahhoz, hogy a közétkeztetésben részesülő gyermekek és idősök megfelelő minőségű zöldséghez jussanak.

Az útburkolati munkák elvégzésével számos kellemetlenségtől kímélik meg a közlekedőket. Szerencs Város Önkormányzata, mint munkáltató felismeri és értékeli a foglalkoztatottak mindennapi igyekezetét, ezért igyekszik a rendelkezésre álló eszközökkel, megfelelő munkafeltételek biztosításával viszonyozni az erőfeszítéseket, ezáltal járul hozzá a településbiztonság javításához.

A vállalkozói cselekvési kedv azonban meglehetősen egyenetlen. A legnagyobb vállalkozói sűrűség Bekecs, Szerencs és Mád településeket jellemzi. A sor másik végén, a legkisebb vállalkozói aktivitást felmutató települések tartoznak: Taktakenéz, Taktaszada, Megyaszó és Monok.

A jövedelmi, foglalkoztatottsági helyzetképpel kontextust mutat a település lakhatási helyzete is, mint olyan indirekt tényező, ami a településbiztonság vonatkozásában – kisebb súllyal ugyan, de - tényezőként jelenhet meg. A térségben nagy számban találunk alacsony komfortfokozatú lakásokat és az új-építésű ingatlanok száma is messze elmarad az országos átlaghoz képest, mindössze 0.01 % az elmúlt év végi adat az össz-lakásállományhoz mérten.

A lakhatási körülmények a telepek, szegregátumok helyzetében érhetőek tetten, mint olyan tényezőben amely releváns a bűnözési térkép mutatói vonatkozásában, ezáltal szintúgy indirekt kapcsolódási pontot képez a településbiztonsági kérdéskörrel.

A Szerencsi kistérség területén jelenleg 11 szegregátum található: négy Prügyön, három Taktaszadán, kettő Taktaharkányban, valamint egy-egy Taktakenézen és Tiszalúcon. Az adatok alapján a legtöbben Prügy területén élnek szegregátumban, mintegy 787 fő. Ez a község lakosságának 30%-át jelenti. A szegregátumban élők népességben belüli aránya számottevő Taktaszada (15%), Taktakenéz (13,5%) és Taktaharkány (9%) településeken is. A kistérség településeinek lakosságából hozzávetőlegesen 4,5%-ot tesz ki a szegregátumban élők aránya.

A szegregátum a KSH meghatározása alapján olyan összefüggő terület, ahol az alacsony státuszú népesség aránya (vagyis a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon belüli aránya) eléri az 50%-ot, feltéve, hogy a szóban forgó terület népességszáma 50 fő fölötti.

Általánosságban elmondható, hogy a legtöbb szegregátum a települések belterületén helyezkedik el, még akkor is, ha többnyire nem központi fekvésű helyen.

A projekt-terveben megvalósítandó komplexum – mint az kifejtést nyeret –jótékony hatással lenne a demográfiai mutatók alakulására, a munkanélküliségi ráta csökkenését is indukálná az egyéb pozitív hatások mellett

7. A kialakítandó attrakció műszaki ismérvei

7.1. Turisztikai Központ

A Rákóczi utca 121. alatti 2013 hrsz.-u. ingatlanon álló épület a cukorgyár raktárépülete volt, huzamosabb ideje használaton kívül van. Ennek a területének a mérete 2311m². Mivel építészeti értékű épület, a város vezetése részéről felmerült építészeti hasznosítása. A tervezett fejlesztés megvalósításához szükségesünk van a szomszédos beépítetlen 2015/1 hrsz.-u. 658 m² telekre, mely Szerencs Város Önkormányzatának tulajdona.

A tervezett beruházás pontos helyszíne az alábbi helyszínrajzon látható:

Tervezett tevékenység: a 2013 és 2015/1 hrsz-t érintően környezetrendezés, parkosítás közhasználatú játszótér kialakítása a turisztika központ szolgáltatásainak bővítésére, melynek elemei az alábbiakban foglalhatóak össze:

7.1.1. Meglévő kerítések bontása mindkét ingatlanon

Mindekét ingatlan telekhatárait körülvevő kerítés igen elavult, korábbi állagmegóvás hiányában szerkezetileg és vizuálisan is rontja a városképet, így egy modern ám a történelmi városképbe illeszkedő kerítés építése feltétel nélküli indokoltságot mutat. A lenti helyszíni fényképfelvételek tartalmazzák az ezen fejezetben megjelölt akcióterülettel érintett bontandó kerítést:

A lenti fotón látható az érintett szomszédos telket körülvevő – és az ismertettek szerint – lebontandó kerítés:

7.1.2. A volt trafóállomás bontása a 2015/1 ingatlanon.

A hivatkozott hrsz-ú ingatlanon fellelhető – üzemben kívüli – trafóállomás egyfelől jelentősen rontja a város ezen részének összeképét, másrészt környezetvédelmi szempontból is indokoltságot mutat a területről történő eltávolítása.

Ezzel együtt azonban az ingatlan elhelyezkedésére figyelemmel a projektelemek megvalósíthatóságát nagyban elősegíti a terület tervek szerinti hasznosításának lehetősége.

A lenti helyszíni fényképfelvételen az elbontandó állomás látható:

7.1.3. Parkosítás, játszótér építés, kerítés építés mindkét ingatlanon.

A két terület összevonását követően jön létre a turisztikai központ szolgáltató egysége és a kibővített közösségi tér. A projektelem költségvetése tartalmazza az összevont ingatlanok körül a kerítés építését, a terület zöldfelület rendezését, parkosítását, pihenőbútorok elhelyezését, és a térvilágítás kiépítését az alábbi ábrán látható elrendezésben:

A telken belül értékes növény illetve fa nem található, ezért a közösségi tér kertrendezésre kiemelt fontosságú. A tervezett zöldterületek füvesítendők és bokrokkal telepítendők, kerti játékok illetve szabadtéri műtárgyak kerülnek elhelyezésre.

A tervezett beruházás részét képezi az ingatlanon egy tematikus tanösvény létrehozása, amely „interaktív sétaút” a korabeli gyártási technológiákkal és jelenlegi csokoládé készítés rejtelmeivel is foglalkozik.

A látványtervet az alábbi ábra tartalmazza:

„Csokoládé sétány” tanösvény a kakaó történelmével és a csokoládé készítés rejtelmeivel illetve a gyártás során használt korabeli eszközökkel foglalkozó interaktív sétaút. Az útvonal mentén tájékoztató és interaktív táblák lesznek kihejezve.

A Központ több helyen információs táblákat helyezünk el, mely segíti a látogatókat az épületen belüli közlekedésben. Telken belül értékes növény illetve fa nem található, ezért a közösségi tér kertrendezésre kiemelt fontosságú. A tervezett zöldterületek füvesítendőek és bokrokkal telepítendőek, kerti játékok illetve szabadtéri műtárgyak kerülnek elhelyezésre. Ennek körében kültéri streetball pálya és fitness-park kialakítását is tervezzük, amely pálya kialakítása – a lenti ábrán is láthatóan – a Szerencsi Vár alaprajzát mintázza.

A pálya kialakítása a Szerencsi vár alaprajzát mintázza.
A kisebb alapterületű részen kap helyet a kültéri fitness park a kisélevesedő rész ad helyet a pályának.
A fitness parkban stree workout és hagyományos fitness gépek is helyet kapnak.

Az tervezett beruházást érintő ingatlanon található épület hagyományos építési technológiákkal épült, téglakő vegyes falazat és hagyományos tetőszerkezet alkalmazásával. Az épület nagy részében utólagos átalakítás során vasbeton pilléres és gerendás födémeket építettek be. Az épület D-i végében megmaradt a hagyományos fáfödém. Az épület közönségforgalmi részei és udvara akadálymentesítésre kerülnek. A bejárat és a földszinti akadálymentes mellékhelyiség között az elérési útvonal komplex akadálymentesítése megoldott.

7.2. Rákóczi vár

A 1601/1 hrsz-ú ingatlanon, 3939 m² és 1601/2 (múzeum, könyvtár, kulturális központ, várkert) 23934 m². Megvásárlásra kerülő ingatlan: 1587 hrsz, Szerencs, Huszárvár út 7.sz.

A tervezett beruházás pontos helyszíne az alábbi helyszínrajzon látható:

Tervezett tevékenység és elemei

A megvásárlásra kerülő ingatlan tekintetében:

- Az ingatlanon álló lakóépület és kerítés bontása.

(A lenti helyszíni fotófelvétel tartalmazza a megjelölt ingatlant illetve a bontandó kerítést)

- Parkoló építés,

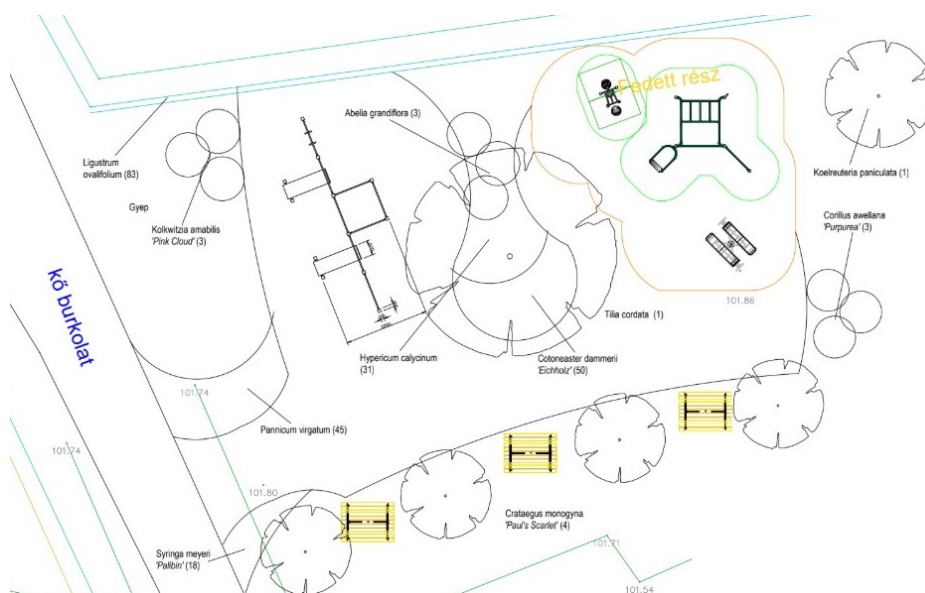
- Kerítés építés a várkertével azonos kivitelben,
- Térvilágítás,
- Parkosítás.

Várkert:

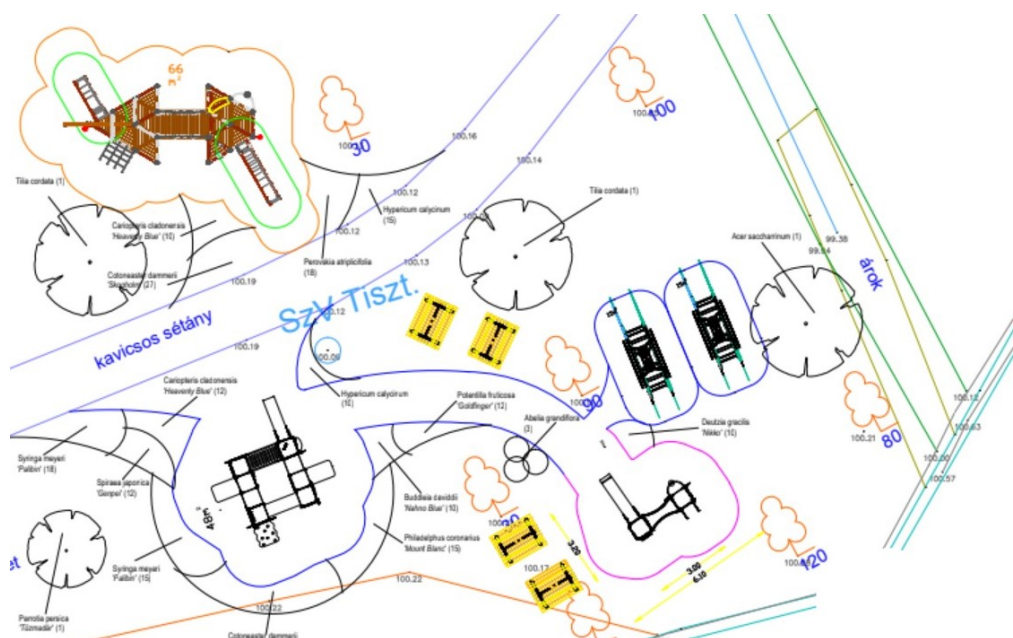
- Játszóeszközök telepítése nyugati oldalán,
- Parkoló építést,
- Területrendezést,
- Kerítésépítést,
- Parkosítást,
- Játszóeszközöket.

A várkert nyugati oldalán kialakítandó közösségi tér tartalmazza a zöldfelület rendezést, térvilágítást, szabadtéri rendezvényekhez áramvételi lehetőség kiépítését, a terület vízelvezetési munkáit, valamint a közösségi téren szabadtéri bútorok és "várjátékok" - szabadtéri a történelmi környezetbe illeszkedő játszóeszközök és kondicionáló park eszközeinek - elhelyezését.

A területre tervezett kondicionáló park környezetében kiépítendő növények elrendezését az alábbi ábra tartalmazza:

A területre tervezett játszótér környezetében kiépítendő növények elrendezését az alábbi ábra tartalmazza:

Konyhatechnológia: a Norvég Alap felújításával megvalósult fejlesztés során a vár alsó nyugati szárnyának földszintjén építészeti és épületgépészeti munkák szintjén kialakításra került egy konyha és éttermi rész, azonban azon projektnek nem volt része a konyhai gépek, tálaló eszközök beszerzése. Tekintettel arra, hogy ezen eszközöket beszerezni az önkormányzat saját forrásból még nem tudta, a vendéglátó egység üzemeltetése nem biztosított. Az étterem kialakítása a várban működő kis kávézó kiváltható.

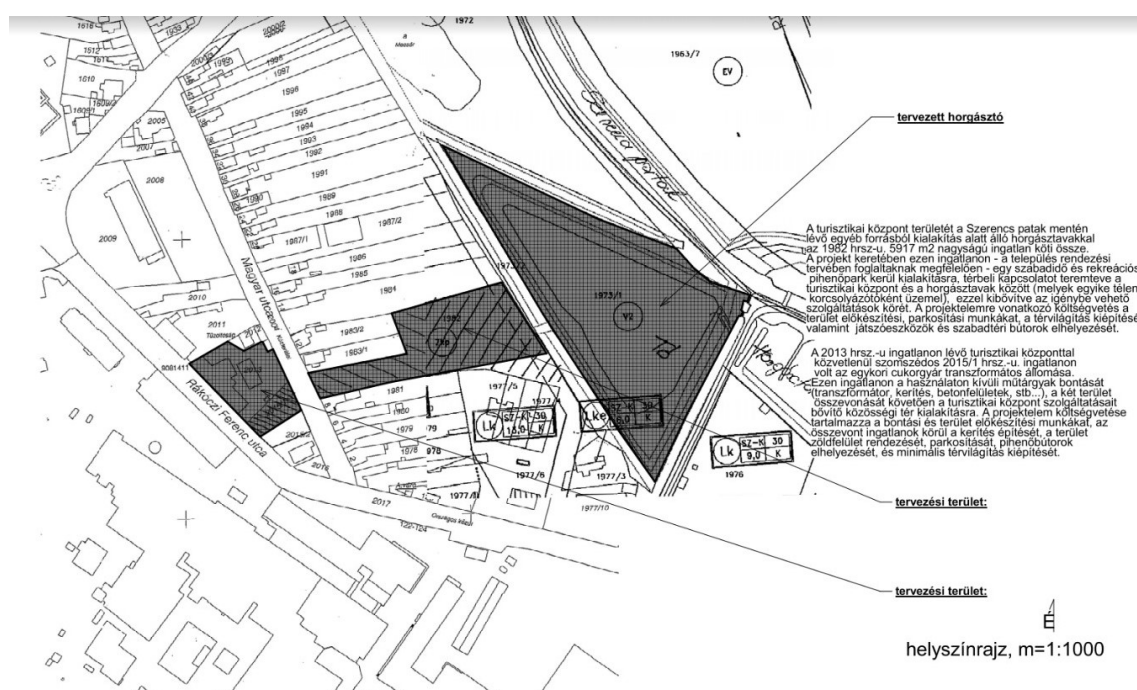
A vár melletti 1587 hrsz.-u ingatlan megvásárlásra kerül, és a projekt keretében azon a meglévő lakóépület bontását követően parkoló kerül kialakításra a megfelelő műszaki infrastruktúrával. A megvásárolt ingatlan közvetlenül határos a műemléki védelem alatt álló Rákóczi várral és a várkerttel, azzal összevonásra kerül, ezért minden építési tevékenységet az örökségvédelmi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni. A megvásárolt ingatlanon végzendő tervezett munkálatok: az új ingatlan körül kerítés építést a várkert kerítésével

azonos kivitelben, zöldfelület rendezést, 25 db parkoló építését, térvilágítást. Az attrakciók közvetlen környezetének fejlesztése.

7.3. Horgásztó

A turisztikai központtal és a Szerencs patak melletti kiépítés alatt álló horgásztavak és rekreációs terület közötti 1982 hrsz.-u 5917 m² nagyságú terület megvásároljuk, és ezzel a két funkció térbeli összekapcsolását valósítjuk meg. A rendezési terv ide közpark létesítését irányozza elő.

A tervezett beruházás pontos helyszíne az alábbi helyszínrajzon látható:

A turisztikai központ területét a Szerencs patak mentén lévő egyéb forrásból kialakítás alatt álló horgásztavakkal az 1982 hrsz.-u. 5917 m² nagyságú ingatlan köti össze. A projekt keretében ezen ingatlanon - a település rendezési tervében foglaltaknak megfelelően - egy szabadidő és rekreációs pihenőpark kerül kialakításra, térbeli kapcsolatot teremtve a turisztikai központ és a horgásztavak között (melyek egyike télen korcsolyázótóként üzemel), ezzel kibővíve az igénybe vehető szolgáltatások körét. A projektelemlre vonatkozó költségvetés a parkosítási munkákat, a térvilágítás kiépítését, valamint játszóeszközök és szabadtéri bútorok elhelyezését.

8. A beruházás várható környezeti hatásainak elemzése

Az előzetes vizsgálat során környezeti hatótényezőként azok a tevékenységek jönnek számításba, amelyek potenciális környezet terheléseket, hatásfolyamatokat okoznak; és ezen hatótényezők jellemzői és az általuk okozott hatások fogják a vizsgálat tárgyát képezni.

Az alábbi — létesítmények rekonstrukciója, működtetése és felhagyása során fontos, ezért részletesen vizsgálandó — közvetlen és közvetett környezeti hatótényezőket azonosítottunk a tervezett létesítményre vonatkozóan:

8.1. A tervezett beruházások megvalósítás alatti környezeti hatáselemeinek bemutatása

A projekt-beruházás ideje alatt annak megvalósításával kapcsolatosan földmunkák, közművekkel kapcsolatos munkavégzés, épületgépészeti munkálatok, bontási munkálatok kerülnek végrehajtásra, amely munkafázisok során munkagépek, 3.5 t össztömeget meg nem haladó súlyú gépjárművek, rakodógépek használata szükséges, és ezen eszközök működéséből adódó hatások a környezeti hatáselemek közé sorolandóak. Ezen hatáselemek azonban kizárólagosan a projekt kivitelezési munkálatainak időtartamára korlátozódnak és a lehető legkisebb mértékű beavatkozást jelentenek.

A kivitelezés során várható környezeti hatótényezők az alábbiak:

- építési hulladékok keletkezése, szelektálása, elkülönítése, kezelése;
- a projekt-terület energiaellátásával kapcsolatos közművesítési munkálatok körében az átfúrási munkálatok, kábelárkok kialakítása során a talajra gyakorolt hatások;
- az építésekhez szükséges munkagépforgalomból származó szennyezőanyag-kibocsátás;
- a földmunkák, építési munkálatok okozta zajszennyezés;

A beruházás megvalósítását követően az üzemeltető hosszú távon kívánja folytatni tevékenységét, így a felhagyásból származó hatások relevanciával nem bírnak.

Az építés/felhagyás során azonosított közvetlen és közvetett hatótényezők tehát – mint az fentebb is említést nyert - a következők:

- Veszélyes anyagok kezelése;
- Légszennyező anyagok kibocsátása (CO, NO_x, PM10):
  - Építési közlekedési forgalomból származó szennyezőanyag kibocsátás,
  - Munkagépekből származó szennyezőanyag kibocsátás;
  -
- Zaj és rezgéshatások:
  - Építési közlekedési forgalom és anyagszállításból származó zajkibocsátás,
  - Munkagépek zajkibocsátása;
- Élőhelyfoglalás, természetes élővilág zavarása és degradációja;
- Talaj és talajvíz hatások:
  - Munkagépek lehetséges talajszennyezése,
  - Talajszerkezet átalakítása földmunkákból adódóan,
  - Talajvíz érintettsége az alapozással;
- Régészeti és kulturális örökségvédelmi hatások;
- Veszélyes és nem veszélyes hulladék keletkezése;
- Gazdasági és társadalmi hatások (az építési/bontási munkák munkahelyteremtő hatása).

A felhagyás környezeti (zaj, levegő, tájképi) átmenetiek, hasonlóan az építés hatásaihoz a bontási hulladékképződés hatásainak kivételével, amelyek jelentősek lesznek (az építési hulladékmennyiség 100-1000-szerese).

8.1.1. Levegőtisztaság-védelem

Igen fontos környezetvédelmi szempont a légszennyezőanyag kibocsátások tárgyköre, így nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy, miként teljesülnek a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglalt előírások a projekt egyes fázisaiban. A vizsgálatok során értékeljük a tervezett tevékenység levegőminőségre gyakorolt hatását, meghatározzuk a tevékenység közvetett és közvetlen hatásterületét, illetve amennyiben indokolt, úgy javaslatot teszünk azokra a szükséges üzemeltetői intézkedésekre, amelynek betartásával a levegővédelmi előírások teljesíthetők.

Alapvetésként kiemelendő, miszerint a légszennyező anyagok transzmisszióját elsősorban az uralkodó szélirány befolyásolja, hiszen értelemszerűen megszabja a szennyező anyagok terjedésének irányát, ugyanakkor a szélesebbesség nagyságától is függ, hogy a kibocsátott szennyezőanyagok a forrástól milyen távolságra jutnak el, illetve a távolság függvényében hogyan alakul a szennyezőanyag koncentrációja (hígulás).

Szerencs település a 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről légszennyezettségi zónabesorolása szerint azon kategóriába tartozik, ahol a kén-dioxid, nitrogén-dioxid, szén-monoxid és benzol tekintetében a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg, szilárd szennyező komponens tekintetében pedig a felső és az alsó vizsgálati küszöb között helyezkedik el.

A 306/2010 (XII. 23) Korm. rendelet 2. §-a 1. pontja szerint: „alap levegőterheltség: a vizsgált légszennyező forrás működése nélkül a környezetében kialakult, jogszabályban meghatározott időtartamra vonatkoztatott átlagos levegőterheltségi szint, amelyhez a vizsgált légszennyező forrás kibocsátásának hatása hozzáadódik”

A tervezett beruházások helyein jelenleg releváns jelentős légszennyező források nincsenek. A térség levegőminőségi állapotára vonatkozóan mérési adatok nem állnak rendelkezésre. A jelenlegi un. alap-levegőterheltség a regionális és területi (lokális) háttérszennyezettség, a közlekedési, valamint a szomszédos üzemek légszennyező hatásából tevődik össze. Szerencs környezetében az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat keretén belül nem található mérőállomás. Legközelebbi mérőállomás a mintegy 30 km-re lévő Miskolci mérőállomás.

A környezeti levegő, mint hatásviselő jelenlegi alap-állapotát adataival lehet jellemezni.

- az éghajlat (klíma)
- az átszellőzési adottságok
- a levegőminőség (levegőterheltség)

A vizsgált terület a Taktaköz kistájhoz tartozik. A kistájra jellemző adatok elemzése az MTA Magyar Földrajztudományi Kutató Intézet gondozásában megjelent Marosi és Somogyi (1990) Magyarország kistájainak katasztere c. kiadvány I-II köteteinek felhasználásával készült. A lentebb hivatkozott tudományos és szakmai ténymegállapítások a megjelölt kiadványból származnak, így a hivatkozottak szerint a forrást ily módon általános értelemben jelöljük meg mellőzve a pontos hivatkozásokat annak terjedelme okán.

Ennek körében kiemelés érdemel, miszerint a levegőterhelés terjedése szempontjából meghatározóak a széljellemzők. Az átlagos szélesség 2,5 m/s, de különösen nyáron, ill. az uralkodó irányokban nagyobb. A hagyományos széljellemzőkön (szélirány, szélesség, gyakoriság) túl levegőkörnyezeti szempontból meghatározó szerepe van a légköri stabilitásnak. Ezek határozzák meg a légállapotot és a légköri turbulenciát, ezáltal a levegőterhelés diszperzióját, transzmisszióját.

A szélcsendes órák gyakorisága: 7 ± 2 %. A Szerencs-patak völgyén és a Hideg-völgyön beáramló szél szinte mindig mozgásban tartja a levegőt.

Átszellőzési adottságok Szerencs a Nagyalföld és az Eperjes-Tokaji-hegylánc találkozásánál fekszik. A várostól Északi-ÉszakNYugati irányba húzódó hegyeket a Szerencs-patak völgye elválasztja a Zempléni-hegység tömbjétől. Közeli geológiai és művi képződmények nem/alig korlátozzák, nem befolyásolják a légmozgást. Végeredményben a terület levegője rendszeresen frissül a légáramlatokkal.

Megakadályozható az épületek közötti térségek tartós levegőterheltsége: a légszennyező anyagok (időleges) feldúsulása korlátozott.

A jelenlegi átszellőzést technológiai és üzemi építmények, műszaki létesítmények nem/alig korlátozzák.

A területek légszennyezése kedvező átszellőzés esetén nem okoz tartós levegőterheltséget, ugyanakkor a tervezési/vizsgálati terület környezetében található mezőgazdasági- és zöldterületek elősegítik az átszellőzést és csökkentik a levegőterheltséget.

Levegőminőség tekintetében a vizsgálati terület légkörének minőségét a levegőkörnyezet terheltségével, amit pedig a légszennyező anyagok koncentrációjával jellemezhetünk. A levegőterheltség tekintetében megkülönböztethető az alap- és háttér-levegőterheltség ill. a járulékos levegőterheltség. Az alap- és háttér-levegőterheltség egyaránt a tervezési terület környezetében kialakult átlagos levegőterheltség (immisszió). Jelenleg nincs a tervezési területen levegőterheltség mérés: ismeretlen a levegőterheltség idő- és térbeni eloszlása.

A projekt-területen történő munkavégzés óhatatlanul közvetlen hatást gyakorol a levegő minőségére, a légszennyezettségi adatokat – ha elenyésző mértékben is – de befolyásolja.

A munkagépek által kibocsátott légszennyező anyagok - elsősorban nitrogénoxidok, korom és szálló por - térben és időben a munkaterületen koncentrálódik. A munkaterületen belül az

alkalmazott munkagépek száma, teljesítménye, területi mozgása, műszaki állapota határozza meg a légszennyezés mértékét.

A szállítójárművek hatása az útfelújítás közvetlen környezetében és a szállítási útvonalak mentén okozhat időszakos problémát. Az útfelújítás során gondoskodni kell a kiporzás elleni védelemről, a közutakon történő anyagszállítás esetében is. Az útfelújítás csak olyan gépjárművek, munkagépek vehetnek részt, amelyek megfelelnek a mozgó pontforrásokra vonatkozó környezetvédelmi előírásoknak.

A munkagépek, szállítójárművek motorjai feleslegesen nem terhelhetik a környezeti levegőt kipufogógázokkal. Lehetőség szerint korszerű, kis légszennyezőanyag-kibocsátású munkagépeket szükséges alkalmazni.

Az építéskor a diesel üzemű munkagépek és tehergépkocsik kibocsátásai (NO₂, SO₂, CO, szilárd), valamint a talaj porzása hat a környezeti levegő állapotára. Az intenzívebb emisszió a műveleti területen és a közvetlen környezetében jelentkezhetnek, ennek megfelelően a gépjárművek, munkagépek kibocsátása a környezetében kismértékű, átmeneti levegőminőség romlást okozhat. A munkálatok során ideiglenesen megnövekedhet a terület porkibocsátása, az építési műveletek, a szélmozgások és a helyszínen történő közlekedés során.

Mint ahogy fent említést nyert a területen dolgozó munkagépek által keltett emissziók elhanyagolhatóak a környezetben lévő utakon (37. sz., 3622. sz. út) haladó gépjárművek kibocsátásaihoz viszonyítva. A 2015.évre vonatkozó forgalmi adatok szerint az érintett szakaszon, a 3622. sz. közúton a nehéz motoros forgalom 214 jármű/nap, az összes tehergépkocsi forgalom 209 jármű/nap volt.

A munkaterületeken az imisszió meghatározásához az alábbi adatokat vesszük figyelembe: A 3,5 t megengedett össztömegnél nagyobb tehergépkocsik fajlagos emissziós tényezői (2004-es adat, g/km):

A 3,5 t megengedett össztömegnél nagyobb tehergépkocsik fajlagos emissziós tényezői
a 2004-es évre vonatkozóan (g/km)

Üzem mód km/h	Szén-monoxid CO	Szén-hidrogének CH (FID)	Nitrogén-oxid NO ₂	Kén-dioxid SO ₂	Részecske Pm	Szén-dioxid CO ₂
5	26,74	6,04	9,37	0,193	3,15	1396,2
10	22,69	2,40	8,39	0,152	2,55	1099,4
20	16,50	1,67	6,87	0,117	1,99	854,9
30	12,94	1,13	6,25	0,104	1,76	757,3
40	11,10	0,814	6,00	0,0957	1,62	695,7
50	9,18	0,645	5,99	0,0932	1,56	671,9
60	8,11	0,550	6,31	0,0932	1,55	671,8
70	6,95	0,490	6,88	0,956	1,53	697,7
80	6,11	0,486	7,78	0,104	1,65	757,3
90	6,95	0,498	9,07	0,118	1,80	869,3
100	8,68	0,517	11,17	0,144	2,02	1046,7

Az építőipari területre vonatkozó általános és az interneten is fellelhető károsanyag kibocsátási szám adatok megállapítása érdekében az emissziós képletek és eredmények az alábbiak óránként 6 munkagéppel számolva:

$$E_i = \frac{\sum_{j=1}^2 n_j \cdot e_{ij}}{3,6 \cdot 10^6}$$

$$E_{NO} = \frac{9370 \cdot 6}{3,6 \cdot 10^6} = 0,0156 \text{ mg / (s} \cdot \text{m)}$$

$$E_{CO} = \frac{26740 \cdot 6}{3,6 \cdot 10^6} = 0,0446 \text{ mg / (s} \cdot \text{m)}$$

A szennyezőanyag-kibocsátás következtében bekövetkező koncentráció az alábbi számítási móddal állapítható meg:

$$c_i = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \cdot \frac{E}{\sin \alpha \cdot u \cdot \sigma_{zv}}$$

$$\sigma_{zv} = (\sigma_{z0}^2 + \sigma_z^2)^{\frac{1}{2}}$$

$$\sigma_z = 0,38 \cdot p^{1,3} \cdot \left(8,7 - \ln\left(\frac{H}{z_0}\right) \right) \cdot x^{1,55 \exp(-2,35p)}$$

Alapadatok a képlethez:

$$p = 0,282 \text{ (S=6)}$$

H = 2 méter(munkagépek esetén)

Zo= 1,0 (kisváros)

átlagos szélesség: 2,5 m/s

észlelési pont: 5 méter

$$c_{NO} = 2,7 \text{ } \mu\text{g/m}^3$$

$$c_{CO} = 7,7 \text{ } \mu\text{g/m}^3$$

A 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 1. melléklete szerint fenti légszennyező anyagokra a levegőterheltségi szint egészségügyi határértékei a következők:

Légszennyező anyag	Határérték (makrogramm/köbméter)
Nitrogén-dioxid	100
Szén-monoxid	10000

Mint a korábbiakban arra utalás történt és mint a fentiekben ez alátámasztást nyert, a munkagépek által keltett emissziós értékek már 5 m-es távolságban is elhanyagolható mértékűek. Nitrogén-dioxid esetében a határérték 2,7 %-a, szén-monoxid esetében a határérték 0,08 %-a. Kiporzás a munkaterületen, a munkaterületre vezető utakon szintén

minimális. Amennyiben szükséges locsolással, a gépjárművek sebességének korlátozásával kell védekezni a kiporzás ellen.

Közvetett hatásként a kivitelezési munkálatok során a levegőszennyezés tekintetében az igénybe vett szállítási útvonalak környezetében átmeneti levegőminőség romlás, esetleges időszakos porszennyezés lehetséges, azonban annak értéke a jelenlegi állapothoz képest várhatóan nem érzékelhető.

A levegővédelem körében fontos, hogy a projekt részét képező régi raktárépület felújításából származó légszennyezés nagyobb része diffúz jellegű, illetve időjárásfüggő, mivel javarészt szabadban végzett tevékenységet ölel fel.

A szállítási útvonalak folyamatos nedvesítésével a gépjárművek okozta porhatás csökkentése érdekében is folyamatosan megtesszük a szükséges intézkedéseket.

8.1.2. Zajvédelem

Az építési területeken részben helyhez kötött, részben mozgó zajforrások működnek. A kisebb zajforrások, melyek a kivitelezés egész területén használatos kézi gépek jelentenek, kevésbé zajosak, illetve működésük időszakos és általában már a szerkezetkész vagy kész épület belső tereiben használják őket. Zajterheléssel a tervezett kivitelezési munkálatok ideje alatt lehet számolni. A munkálatokat kizárólag a nappali időszakban kerülnek végzésre, várhatóan 1 éven belül befejeződik (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 2 sz. melléklete alapján a zajterhelési határérték 1 hónap felett 1 évig nappal 60 dB lakóterületen /kisvárosias, kertvárosias/).

A kivitelezés során a munkagépek, a szállító járművek közlekedése, a gépek működése által kibocsátott zajemisszióval kell számolni.

A zajjal járó tevékenységet folyamatos 8 órára viszonyítva megállapítható (a valóságban természetesen a munkavégzés közben rövidebb hosszabb gépszüneteket tartanak), hogy az építés ideje alatt határérték feletti zajterhelés mutatkozik a lakóépületek közelsége miatt.

Szükségszerűnek tarjuk, hogy az érintett lakosságot a kivitelezés megkezdése előtt időben tájékoztassák a kivitelezések ütemeiről, időtartamáról és az azzal járó várható zajterhelésről. Az építési tevékenység során a várható zajterhelés megfelelő munkaszervezéssel, a közeli munkaterületeken folyó legnagyobb zajterhelést okozó munkafázisok esetében üzemóra korlátozással, vagy kisebb zajterhelésű gépek alkalmazásával kell csökkenteni.

A környezeti zajforrások közül – a zajforrások jellegének megfelelően – a védett területek zajhelyzetének alakulását befolyásolhatják:

- közlekedési jellegű zajforrások,
- üzemi jellegű zajforrások.

Elemzés alá vonjuk a zajhatásokat a különböző létesítési és üzemeltetési fázisokra vonatkozóan is.

A várható zajhatások bemutatása:

- szabályozási követelmények, határértékek,
- létesítés várható hatásának vizsgálata
- üzemelés várható hatásának vizsgálata hatásterület meghatározása, bemutatása.

Zajterhelési határérték:

Az építési tevékenységre a zajterhelési határértéket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 2. sz. melléklete határozza meg.

2. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez

Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM. megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, fatusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150-1 szabvány szerint.

A kivitelezési területektől elsugárzott üzemi zaj megengedett terhelési értékeit a 27/2008. (XII. 03.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklete az alábbiak szerint szabályozza.

1. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez *

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Az üzemi és szabadidős zajforrások zajterhelési határértékei a 2. § (3)-(4) bekezdésben és a 2. pontban foglalt kivételekkel

	A	B	C
1	zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) nappal 06-22 óra	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) éjjel 22-06 óra
2	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
3	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
4	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
5	Gazdasági terület	60	50

A közlekedéstől származó zajterhelési határértéket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. sz. melléklete határozza meg.

3. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonalától és pályaudvartól, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelyektől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

A tervezett kivitelezési munkálatokból származó zajterhelés nagyobb része diffúz (felületi), mivel zömében "szabadban" végzett tevékenységből származik.

Földmunkálatok során a tereprendezés, tározóépítés, alapozások, infrastruktúra építés történik, melyhez földmunkagépeket, traktorokat, tehergépkocsikat használunk.

A dízel-üzemelés során közlekedési jellegű zajkibocsátás jelentkezik. A földmunkák szakaszosan kerülnek elvégzésre mintegy másfél hónap alatt. Megközelítőleg 2 db jármű/h forgalomsűrűség, ill. 1 db munkagép együttműködése várható.

Az épületalapok és a közműhálózatok, ill. a technológia építése szakaszosan, ütemekben történik, egyszerre csak viszonylag kis területen, ezért a munkagépek és járművek által okozott zajterhelést helyhez kötött pontszerű zajforrástól származóként határozható meg.

Az építés többi fázisában – betonozás, épületszerkezet szerelés – a földmunkához képest kisebb zajterhelés várható, így annak hatásvizsgálatát nem tartjuk szükségesnek.

A létesítés zajkörnyezeti hatásai ideiglenesek és korlátozott időtartamúak.

A kivitelezések alatt a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm rendelet ide vonatkozó rendelkezéseit betartják, mely szerint:

- A munkaműveleteket úgy végzik, hogy azokból a lehető legkevesebb zajkibocsátás kerüljön a környezetbe.
- A szállítás során a kivitelező (fuvarozó) gondoskodik arról, hogy a szállítás zajterhelést ne okozzon.
- Az építkezés munkaműveletei során alkalmazott munkagépek zajkibocsátása nem haladja meg a 29/2001. (XII. 23.) KöM-GM együttes rendeletben előírt határértékeket. A forgalomban tartás műszaki feltételeit a 6/1990.(IV. 12.) KöHÉM rendelet írja elő.

A zajvédelem érdekében a kivitelezési munkálatok során is szükséges mérséklő intézkedések elvégezni, melyek a következők:

- Az építési időt megfelelő szervezéssel minimálisra szükséges korlátozni, a felvonulási létesítmények kialakításánál a települések és a lakóterületek melletti útszakaszokat el kell kerülni.
- A szállítási útvonalakat kiválasztásánál akként kell eljárni, hogy azok minél rövidebbek legyenek és a lehető legkisebb mértékben érintsenek lakóterületet. A szállításra kijelölt

nyomvonalat a szállítás megkezdése előtt mindenütt alkalmassá teszik a forgalom lebonyolítására, a szállítási tevékenység befejezése után pedig a burkolatokat eredeti állapotukba vissza kell állítani.

8.1.3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme

Építés alatt keletkező potenciálisan szennyezett vizek a következők:

- Csapadékvíz
- Építéshez szükséges víz
- Kommunális szennyvizek

A helyszínen tartózkodók által generált kommunális szennyvizek kezelését mobil WC-k használatával oldják meg.

Az építés alatt a következő mérséklő intézkedéseket kell betartani, a felszín alatti vizek szennyezésének elkerülése végett:

- A munkagépekből származó olaj szivárgás megelőzése a megfelelő munkagépek és járművek kiválasztásával, karbantartásával, szükség esetén kármentő tálcák alkalmazásával, valamint a gyors beavatkozáshoz felitató anyagok készleten tartásával.
- A kitermelt talaj és humuszréteg megfelelő tárolására fokozott figyelmet kell fordítani, úgy hogy a lefolyó csapadék vizek azokat ne moshassák le, ezáltal magukkal ragadva azok finom szemcsés frakcióit
- A kivitelezési hulladékok elkülönített gyűjtésére fokozott figyelmet kell fordítani és időjárás álló konténerben kell gyűjteni.

A fent leírt intézkedések mellett az építés alatt a felszíni vizekre gyakorolt hatás elhanyagolható.

8.1.4. Hulladékgazdálkodás

Hulladék a tervezett kivitelezések ideje alatt keletkezhet, amely tevékenység kapcsán építési-bontási hulladékok keletkezésével kell számolni melynek megfelelő gyűjtéséről és elszállításáról a vonatkozó jogszabályok szerint gondoskodni kell:

- 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról - 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről - 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet veszélyes hulladékokkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól
- 45/2004. BM-KvVM rendelet az építési és bontási hulladékok kezelésének részletes szabályairól - 72/2013.(VIII. 27.) VM rendelet a hulladékjegyzékről.

A rekonstrukciós munkálatok során talajszennyező anyag nem keletkezik, a hulladékkezelés során a 45/2004 (VII.26) Bm-KvM rendeletben foglaltak betartása kötelező.

Veszélyes hulladéknak nem minősülő hulladékok kezelése

Az építési hulladékokkal kapcsolatos teendőket és betartandó előírásokat az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet szabályozza.

A tervezett kivitelezési tevékenységkor a hulladékok gyűjtését és a kezelésre történő előkészítést a rendelet előírásai szerint kell majd végezni. A nem hasznosított vagy nem hasznosítható építési hulladék kizárólag inert vagy nem veszélyeshulladék-lerakón helyezhető majd el. Előnyben kell részesíteni azokat a kivitelezési helyszíneken létesített áttelepíthető hulladék előkezelő berendezések alkalmazását, amelyek a kivitelezési hulladék anyagában történő hasznosítása célját szolgálják. Az előkezelési műveleteken kívül elsődleges szempont a hulladékhasznosítási célú előkészítés és átadás hulladékgazdálkodó szervezetek részére.

Amennyiben az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet 1. számú mellékletben szereplő, a hulladék anyagi minősége szerinti csoportban keletkező építési vagy bontási hulladék mennyisége meghaladja a mellékletben szereplő küszöbértéket, az épített köteles az adott csoporthoz tartozó hulladékot – a hulladék további könnyebb hasznosíthatósága érdekében – a többi csoporthoz tartozó hulladéktól elkülönítetten gyűjteni mindaddig, amíg a hulladékot a kezelőnek át nem adja. A hulladékok gyűjtése történhet a keletkezés helyén, vagy ha ez nem lehetséges, akkor a hulladékokat hulladékkezelő létesítménybe kell szállítani. Az adminisztrációs feladatok vonatkozásában az építési tervlapot a fenti rendeletben foglaltak alapján kell elkészíteni. Azonban ha a keletkező hulladékok mennyisége a fentiekben említett küszöbértéket

meghaladná, úgy az építető az adott hulladékot köteles a további hasznosítás érdekében a többi hulladéktól elkülönítetten gyűjteni, kezelőnek átadni.

Veszélyes hulladéknak minősülő hulladékok kezelése

A tervezési területen végezni kívánt építési tevékenység kapcsán főként a munkagépek, anyagmozgató gépek, szállítójárművek üzemelése, esetleges javítása, felhasznált festékek stb. során képződhet veszélyes hulladék. A keletkező veszélyes hulladékokat a kivitelezőnek a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet előírásai szerint kell gyűjteni és a hulladékgazdálkodási szervezetnek átadni. Fontos kiemelni, hogy feltételezve a gépek berendezések elvárt jó műszaki állapotét ezeknek az elfordulása nem valószínű.

A gyűjtési, és egyéb hulladékgazdálkodási követelmények (megfelelő gyűjtőeszközök alkalmazása, folyamatos szállítás biztosítása) betartása mellett nem jelentkezik jelentős környezeti hatás. Az építési tevékenység ideje alatt a hulladékgazdálkodási tevékenység szakmai felügyelete indokolt.

8.1.5. Tájvédelem, természetvédelem

A 2003. évi XXVI. törvény és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Település Rendezési terve alapján a beruházási terület országos jelentőségű tájképvédelmi terület. Ennek megfelelően a Megbízó már a tervezéskor ügyelt az épület tömegéből adódóan a tájba illesztésre. Az épület anyaghasználatánál és a kialakításnál, figyelembe véve a helyi szabályozásokat.

A beépítésre tervezett területen a jelenlegi élőhelyek alapvetően megszűnnek, ugyanakkor ezek az élőhelyek természeti értékkel nem bírnak.

Az ideiglenes tavaszi hóolvadás hatására és a nyári nagyobb esőzéseket követően megjelenő alkalmi belvizes élőhelyek és tocsogók megszűnésével, megszűnik a környéken előforduló kétéltűek számára az ideiglenes élőhelyként funkcionáló terület, ugyanakkor, ezt a hatást kedvezőnek értékeljük, mivel a tocsogók kiszáradását követően az itt fejlődő utódok elpusztulnak.

Az építés ideje alatt a munkavégzést nappali időszakra kell szürkületig időzíteni, hogy a munkavégzés zaj hatása ne zavarja az éjszaka táplálkozó fajokat, továbbá az éjjeli kivilágítás, ne szolgáljon fénycsapdaként az ott élő éjjeli rovarok számára.

Az építkezések idején az emberi jelenléttel járó zavaró hatás hatványozottan nő.

Ez a zavarás elsősorban az ökológiai hálózat által érintett élőhelyek közösségeiben okozhat időszakos, reverzibilis változásokat: pl. az érzékenyebb fajok egyedei elkerülik erre az időszakra az építkezési területet, a megszokott útvonalak változnak.

Élővilág-védelmi szempontból a terület jelenlegi használatából és a környező területek funkciójából adódóan a tervezett mérséklődő intézkedéseken kívül további mérséklődő intézkedés nem indokolt.

8.2. Működés alatti hatáselemek

Az üzemelés során azonosított közvetlen és közvetett hatótényezők a következők:

- Levegőt érintő hatások:
Működési és közlekedési forgalom légszennyező anyag kibocsátása;
- Talajt, talajvizet es felszíni vizeket érintő hatások:
Kommunális szennyvízkezelés,
Csapadékvíz-kezelés (a burkolt felületekről összegyűlő csapadékok, épületről lefolyó tiszta csapadék vizek),
Veszélyes anyagok kezelése,
Veszélyes es nem veszélyes hulladékok gyűjtése;
- Zajhatások:
Működéséből eredő zajkibocsátás,
Közlekedési forgalom zajkibocsátása üzemelés alatt;
- Az élőhelyfoglalásból származó ökológiai hatások;
- Tájképi és vizuális hatások;
  - A beruházások működtetésével kapcsolatos gazdasági és társadalmi hatások (munkahelyteremtés, ipari turizmus fejlődése).

8.2.1. Levegő tisztaságára gyakorolt hatások

Hatótényezők:

- Fűtésből eredő füstgázok
- Gépjárműforgalom kipufogógázai

Hatótényezők okozta hatások területi lehatárolása:

- Közvetlen hatásterület a tervezett beruházási helyszínek
- Közvetett hatásterület: szállítási útvonal

A gépjárműforgalom személygépjármű- és tehergépjármű forgalomból áll. A személygépjármű-forgalom a műszakok váltásakor (műszakkezdet, műszakvég) jelentős, míg a tehergépjármű-forgalom eloszlik a nap folyamán.

A személygépkocsik fajlagos emissziós tényezői az 2004-es évre vonatkozóan (g/km)

<i>Üzem mód km/h</i>	<i>S z é n - monoxid CO</i>	<i>S z é n - hidrogén ek C H (FID)</i>	<i>Nitrogén -oxid NO₂</i>	<i>K é n - dioxid SO₂</i>	<i>Ólom Pb</i>	<i>Részecsk e Pm</i>	<i>S z é n - dioxid CO₂</i>
5	41,6	3,42	1,40	0,0149	0,00	0,299	355,3
10	33,2	3,08	1,38	0,0125	0,00	0,246	296,2
20	21,4	2,46	1,29	0,00974	0,00	0,181	230,6
30	16,1	2,027	1,33	0,00836	0,00	0,142	194,7
40	12,2	1,64	1,34	0,00808	0,00	0,121	174,6
50	10,1	1,57	1,42	0,00709	0,00	0,105	166,9
60	7,74	1,56	1,62	0,00699	0,00	0,101	166,4
70	5,64	1,47	1,84	0,00718	0,00	0,102	170,8
80	4,97	1,42	2,06	0,00749	0,00	0,108	177,1
90	5,35	1,44	2,21	0,00798	0,00	0,118	187,4
100	6,21	1,50	2,40	0,00857	0,00	0,123	202,1
110	8,12	1,53	2,60	0,00992	0,00	0,137	219,8
120	10,5	1,55	2,79	0,0104	0,00	0,156	245,6

A 3,5 t megengedett össztömegnél nagyobb tehergépkocsik fajlagos emissziós tényezői a 2004-es évre vonatkozóan (g/km)

Üzemmmó d km/h	S z é n - monoxid CO	S z é n - hidrogén ek CH (FID)	Nitrogén- oxid NO ₂	K é n - dioxid SO ₂	Részecsk e Pm	S z é n - dioxid CO ₂
5	26,74	6,04	9,37	0,193	3,15	1396,2
10	22,69	2,40	8,39	0,152	2,55	1099,4
20	16,50	1,67	6,87	0,117	1,99	854,9
30	12,94	1,13	6,25	0,104	1,76	757,3
40	11,10	0,814	6,00	0,0957	1,62	695,7
50	9,18	0,645	5,99	0,0932	1,56	671,9
60	8,11	0,550	6,31	0,0932	1,55	671,8
70	6,95	0,490	6,88	0,956	1,53	697,7
80	6,11	0,486	7,78	0,104	1,65	757,3
90	6,95	0,498	9,07	0,118	1,80	869,3
100	8,68	0,517	11,17	0,144	2,02	1046,7

A gépjárművek által keltett emissziós értékek már 5 m-es távolságban is elhanyagolható mértékűek. Nitrogén-dioxid esetében a határérték 3,3 %-a, szén-monoxid esetében a határérték 0,39 %-a.

A tervezett beruházás jellegére figyelemmel ezen további légszennyezési tényezővel nem szükséges számolni, egészségügyi és környezetvédelmi aspektusból is irreleváns.

8.2.2. Zajvédelem

A Kormány 284/2007. számú rendelete kimondja, hogy „A környezetbe zajt vagy rezgést kibocsátó létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben és helyiségeiben a zaj- vagy rezgésterhelés feleljen meg a zaj- és rezgésterhelési követelményeknek.”

Zajforrásnak minősül az új és meglévő, az épületen belül vagy azzal szomszédos illetve egybeépített létesítményekben folytatott kisipari, ipari szolgáltató, kulturális, szórakoztató, vendéglátó és hasonló tevékenységek, valamint gépi zajforrások, a zeneszolgáltatás körébe tartozó zajforrások.

Esetünkben a megengedett értékek a "Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű,)" zajvédelmi kategóriának megfelelően:

nappal (06-22h között): 50 dBA

éjszaka (22-06h között): 40 dBA,

„Gazdasági terület” zajvédelmi kategória esetén:

nappal (06-22h között): 60 dBA

éjszaka (22-06h között): 50 dBA.

Ezek a megengedett szintek meglévő és újonnan építendő létesítményekre is vonatkoznak, így annak biztosítása a beépítési terv, illetve a technológia tervezőjének és a beruházónak együttes feladata.

Megjegyzés: A környező területek zajszempontú területi besorolása, a zajterhelési határértékek, a telephelyre vonatkozó zajkibocsátási határérték előírása az illetékes környezetvédelmi hatóság feladata és jogköre. (Mindez természetesen a számított várható terhelésértékekre nincs hatással!)

Ugyanennek a rendeletnek a 3. sz. melléklete tartalmazza a közlekedésből származó zaj megengedett szintjeit új tervezésű vagy megváltozott területfelhasználású területek esetében.

Közlekedési zaj vizsgálatánál a megítélési idő

nappal 16 óra (06 - 22 óra között)

éjjel 8 óra (22 - 06 óra között)

Ez alapján a vizsgált területen a zajterhelés az épületek zaj ellen védendő homlokzata előtt 2m-re nem haladhatja meg gyűjtő, forgalmi és főforgalmi út mentén érvényes

nappal 65 dBA

éjjel 55 dBA értéket.

Közvetlen környezeti hatás a zajforrások okozta terhelés: zajok kibocsátása okozta zajminőség. Zajforrásnak számít: működő berendezés, technológiai eljárások, segédműveletek, szállítás. A raktárépületben kialakuló zaj elhanyagolható mértékű, hatásával nem is szükséges számolnunk.

A számítások szerint a többletforgalom 1 dB alatti többletterhelést okoz, mértéke elhanyagolható.

A határértékre vonatkozó minősítés nem végezhető el, mivel a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. melléklet határértékeinek új közlekedési zajforrás létesítése esetén kell a meglévő védett területen teljesülnie. Aberuházás okozta esetleges rezgésterhelés nem releváns, a rezgés súlyozott egyenértékű gyorsulása várhatóan nem haladja meg a 27/2008. (XII. 3.) KvVMEüM együttes rendelet 5. melléklete szerinti határértéket:

5. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez

Az emberre ható rezgés vizsgálati küszöbértékei és terhelési határértékei az épületekben

Sor-szám	Épület, helyiség	Rezgésvizsgálati küszöbérték* (mm/s ²)		Rezgésterhelési határértékek* (mm/s ²)	
		A ₀	A _M	A _{max}	
1.	Rezgésre különösen érzékeny helyiség (pl. műtő)	3,6	3	100	
2.	Lakóépület, üdülőépület, szociális otthon, szálláshely-szolgáltató épület, kórház, szanatórium lakó- és pihenőhelyiségei	nappal 06-22 óra	12	10	200
		éjjel 22-06 óra	6	5	100
3.	Kulturális, vallási létesítmények nagyobb figyelmet igénylő helyiségei (pl. hangversenyterem, templom), a bölcsőde, óvoda foglalkoztató helyiségei, az orvosi rendelő	12	10	200	
4.	Művelődési, oktatási, igazgatási és irodaépület nagyobb figyelmet igénylő helyiségei (pl. tanterem, számítógépterem, könyvtári olvasóterem, tervezőiroda, diszpécserközpont), a színházak, mozik nézőterei, a magasabb komfortfokozatú szállodák közös terei	24	20	300	
5.	Kereskedelmi, vendéglátó épület eladó-, illetve vendéglátó terei, sportlétesítmények nézőtere, a középületek folyosói, előcsarnokai	36	30	600	

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18163-2 szerint.

8.2.3. Felszíni és felszín alatti vizeket érintő hatások

A tervezett beruházási területeken található helyiségekben és egyéb vizes helyiségekben keletkező kommunális szennyvizek közcsatornára kerülnek vezetésre a korábbiakban rögzített műszaki tervek szerinti bekötéssel Szerencs városi kommunális szennyvízhálózatába.

A közcsatornára vezetés feltétele, hogy az elfolyó szennyvíz kielégítse a jellemző szennyezőanyagok tekintetében a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet 4. mellékletében foglalt küszöbértékeket, amely az alábbi táblázatban kerül összefoglalásra:

4. számú melléklet a 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelethez
A közcsatornába bocsátható szennyvizek szennyezőanyag tartalmának küszöbértékei

Sor-szám	Megnevezés	Időszakos vízfolyásba való közvetett bevezetés esetén	Egyéb befogadóba való közvetett bevezetés esetén
1.	pH *	6,5 alatt; 10 felett	6,5 alatt; 10 felett
	Szennyező anyagok	Küszöbérték (mg/l)	
2.	Dikromátos oxigénfogyasztás KOI _k	1000	1000
3.	Biokémiai oxigénigény BOI ₅	500	500
4.	Összes szerves nitrogén öN _{ásv}	120	120
5.	Összes nitrogén öN	150	150
6.	Ammónia-ammónium-nitrogén	100 ⁽¹⁾	100 ⁽¹⁾
7.	10' ülepedő anyag	150 ⁽²⁾	150 ⁽²⁾
8.	Összes foszfor, P _{összes}	20	20
9.	Szerves oldószer extrakt (olajok, zsírok)	50 ⁽³⁾	50 ⁽³⁾
10.	Ásványi olajok ⁽⁴⁾	5	10
11.	Fenolok (Fenolindex)	5	10
12.	Kátrány	1	5
13.	Összes vas	10	20
14.	Összes magán	5	5
15.	Szulfid	0,5	1
16.	Szulfát	400	400

17.	Aktív klór	30	30
18.	Összes só	2500	2500
19.	Fluoridok	20	50
	Veszélyes és mérgező anyagok		
20.	Összes arzén	*	0,2
21.	Összes bárium	*	0,5
22.	Cianid, könnyen felszabaduló	0,1	0,1
23.	Összes cianid	1	1
24.	Összes ezüst	*	0,2
25.	Összes higany	*	0,05
26.	Összes cink	*	2
27.	Összes kadmium	*	0,1
28.	Összes kobalt	*	1
29.	Króm VI	*	0,5
30.	Összes króm	*	1
31.	Összes ólom	*	0,2
32.	Összes ón	*	2
33.	Összes réz	*	2
34.	Összes nikkel	*	1
35.	Molibdén	*	0,5
36.	BTEX (benzol, toluol, etilbenzol, xilol) ⁽⁵⁾	*	0,1
37.	Szerves oldószer ⁽⁵⁾	*	0,1
38.	Azbeszt	30	30
39.	Toxicitás	LC 50% Hígítási arány (Halteszt)	LC 50% Hígítási arány (Halteszt)

Az üzemelés alatt esetleges hatásokat és az ezek csökkentésére javasolt intézkedéseket az alábbiakban foglaljuk össze.

Hatótényező	Tervezett, megelőző vagy mérséklő intézkedés	Maradandó hatások a talajt/ talajvizet érintve
Kommunális szennyvíz keletkezése	Közvetlenül közcsatornába kerül	Nincs hatása

Csapadékvíz lefolyás	A parkolók területéről összegyűlekedő csapadékvizeket olajfogón előkezelik, majd ezt követően vezetik felszíni befogadóba. A nem szennyeződő csapadékvizek az ingatlan zöldterületein belül elsikkadnak.	A létesítmény területén a lefolyási viszonyok megváltoznak; a hatás nem jelentős.
Hulladékok keletkezése	Üzemeltetés során keletkező hulladékokat szelektíven gyűjtik már a keletkezési helyen, majd a kijelölt veszélyes és nem veszélyes üzemi hulladékgyűjtőhelyeken elszállításukig tárolják.	A gyűjtőhely jogszabályi előírásoknak megfelelően kerül kialakításra, ebből adódóan nincs hatása..
Veszélyes anyagok tárolása	Semmilyen veszélyes anyag felszín alatti, épületen kívüli tárolása nem történik; ezért veszélyes anyag le/bemosódás a talajba, talajvízbe nem várható	Nincs hatása

8.2.4. Hulladékgazdálkodás

A hulladék elszállítása a helyi szolgáltatóval kötött szerződéssel kerül megoldásra, mint ahogy a konténerek mosása, tisztítása is.

A tervezett beruházások működése és létesítményfenntartása során képződő kommunális hulladékokat szabványnak megfelelő gyűjtőedényben kerülnek gyűjtésre.

A gyűjtőhelyek kialakításánál nagy figyelmet kívánnak fordítani az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet vonatkozó előírásainak.

A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet szerinti adattartalomnak megfelelő a nyilvántartást kívánnak majd vezetni.

A keletkező hulladékok vonatkozásában igen csekély közvetlen hatása lesz a környezetre, mert azok megfelelő műszaki védelemmel ellátott gyűjtőhelyen és speciális csomagolóeszközökben zártan csapadékkal való érintkezést kizáró módon lennének gyűjtve a gyűjtési előírások betartásával.

A működés során egyébként minimális mennyiségű hulladék keletkezésével számolunk, melynek környezetre gyakorolt hatása tehát elenyésző.

8.2.5. Tájvédelem

A projekt-terület egy részén mesterséges felszínek és élőhelyek jönnek létre kis számban, melyeken a növényzet jelentősége elhanyagolható, esetlegesen egy nem várt elhibázott parkosítás esetén kialakulhatnak gyomosodási gócok, illetve propagulum-forrást jelenthet a szomszédos területek felé.

A beépítés során a területen várhatóan a tág elterjedésű zavarástűrő fajok megjelenésére lehet számítani, melynek során várhatóan megtelepszik a házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*). A működés az itt megtelepedő madárfajokra az alkalmi, gyorsan megszokható zavaráson kívül nem semminemű hatást nem fog gyakorolni.

8.3. Felhagyást követően várható hatások

8.3.1 Levegőtisztaság-védelem

Az engedélyt kérő hosszú ideig kívánja a vizsgált tevékenységet folytatni a telephelyen, így felhagyással a közeljövőben nem kell számolni.

8.3.2 Zajvédelem

Az engedélyt kérő hosszú ideig kívánja a vizsgált tevékenységet folytatni a telephelyen, így felhagyással a közeljövőben nem kell számolni.

8.3.3 Felszíni és talajvizeket érintő hatások

Az engedélyt kérő hosszú ideig kívánja a vizsgált tevékenységet folytatni a telephelyen, így felhagyással a közeljövőben nem kell számolni.

8.3.4 Hulladékgazdálkodás

Az engedélyt kérő hosszú ideig kívánja a vizsgált tevékenységet folytatni a projekt-területen, így felhagyással a közeljövőben nem kell számolni. Felhagyás esetén a bontásából keletkező hulladékokkal kell számolni, amelyek nagy mértékben hasznosíthatók.

8.3.5 Táj és természetvédelem

Az engedélyt kérő hosszú ideig kívánja a vizsgált tevékenységet folytatni a telephelyen, így felhagyással a közeljövőben nem kell számolni. Felhagyás esetén, a területén gyomvegetáció megjelenése várható. A területre használatának felhagyása vagy jelentős gyengülése, lehetőséget teremt az élővilág természetes visszatelepedésére. A beruházási területen azonban rekultiváció nélkül nem feltételezhető értékes madárvilág betelepülése.

9.3. Meghibásodásból eredő hatáselemek

Természeti hatásokból eredő káreseményekkel nem számolunk.

10. Intézkedési javaslatok

10.1. Akcióterületen kívüli hatások

A fenti fejezetben kifejtést nyert, miszerint az akcióterületen kívüli környezetre gyakorolt hatások közül egyedül a tervezett beruházási területek használati fokához arányosan igazodó növekvő gépjárműforgalom okozta zaj és levegőszennyezési hatásokkal kell esetlegesen számolnunk, azonban – mint fentebb elemzést és levezetést nyert – ezek foka olyannyira minimális hogy elenyésző tényleges hatásgyakorlás meglétét feltételezi.

Erre tekintettel ennek körében külön specifikus környezetvédelmi intézkedések bevezetését nem látjuk indokoltnak.

Tágabb környezeti egységre vetítve, nevezetesen a 148/1999. (IX.13.) Korm. rendelet szerint kihirdetett ESPOO-i egyezményben foglaltak tekintetében az országhatáron esetlegesen átterjedő hatások vizsgálata körében a 314/2005. (XII.25) Korm. rendeletben meghatározottak szerint kellene eljárni a rögzített hatásterület lehatárolását követően.

A vizsgálati eredményeket véve alapul a tervezett létesítmény becsült hatásterülete megközelítőleg ~500 m. A legközelebbi országhatár 39.39 km található, ezért országhatáron átterjedő hatásokkal nem kell számolni.

10.2. Az egyes hatótényezők körébe sorolandó mérséklő intézkedések, monitoring

10.2.1. Mérséklő intézkedések az építési-kivitelezési folyamat alatt

Légszennyezés tekintetében:

A beruházási területeken a kivitelezési folyamat során - mint fentebb kifejtést nyert - a közlekedési területeket pormentesen kell tartani. A szállító járművek műszaki állapotának környezetvédelmi szempontból kifogástalannak kell lenni, ezt rendszeresen ellenőrizni kell. Fontos mérséklő intézkedés, hogy a teherjárművek motorjai a telephelyen ne járjanak szükségtelenül. A kampány időszakban a szállítási forgalmat ütemezni szükséges.

Kedvezőtlen időjárási, forgalmi helyzetekben a légszennyezéssel járó munkálatokat korlátozni kell. Füstköd intézkedések esetén az ilyen tevékenységeket szüneteltetni kell.

A levegőminőség - monitoring tekintetében megállapítható, miszerint a létesítés levegőterhelő hatása rövid időtartamú, ezért rendszeres vizsgálatok nem indokoltak.

Talajszennyezés tekintetében:

A kivitelezési munkálatok során történhet talaj és talajvíz szennyeződés a munkagépekből esetlegesen elfolyó olaj következtében. Megelőző intézkedésekkel - megfelelő munkagépek kiválasztásával, karbantartásával, kármentőtálcák alkalmazásával és a gyors kármentesítést biztosító felitató anyagok helyszíni tárolásával – a szennyeződés kockázata elkerülhető.

A talajra gyakorolt hatását az építési helyszín megfelelő menedzselésével, talajvédelmi intézkedésekkel, kertészeti utómunkálatokkal lehet mérsékelni. A megelőző intézkedésekkel (a munkagépek megfelelő kiválasztása, karbantartása, kármentő tálcák alkalmazása, és a gyors kármentesítést biztosító felitató anyagok helyszíni tárolása) a talajt, talajvizet érintő esetleges káros hatások elkerülhetők; ezért talajvíz minőségét érintő hatások nem várhatóak.

A porszennyezésből adódó talajszennyezés megelőzésének céljából az anyagszállító tehergépjárművek rakományát letakarni, a földutakat locsolni, illetve a beruházási területet elhagyó gépjárművek kerekeit mosni szükséges.

A kivitelezés alatt a következő mérséklő intézkedéseket kell betartani a felszíni vizek védelmében:

- A munkagépekből származó olaj szivárgás megelőzése a megfelelő munkagépek és járművek kiválasztásával, karbantartásával, szükség esetén kármentő tálcák alkalmazásával, valamint a felitató anyagok stratégiai pontokon történő készletben tartásával annak érdekében, hogy minden esetleges szivárgás esetén, a kármentést azonnal meg lehessen kezdeni;

- A termőréteg és a kitermelt talaj megfelelő tárolása, úgy hogy a lefolyó csapadékvíz azokat ne moshassa le az elfolyó csapadékvíz ülepedő anyag tartalmát megsokszorozva;
- A hulladék megfelelő (szelektív, „hulladék” és időjárás álló konténerben történő) gyűjtése.

A mérséklő intézkedések betartása után a kivitelezés felszíni vizekre gyakorolt hatása elhanyagolható lesz.

Zajszennyezés tekintetében:

Kivitelezés alatt külön zajcsökkentő intézkedések a zajhatások mérséklésére nem szükségesek.

Hulladék-kezelés terén az építési folyamat körében megtenni szükséges mérséklő intézkedések:

- A minél nagyobb fokú hulladék újrahasznosítás érdekében az építési hulladékok tervezett módon, szelektíven kerülnek gyűjtésre.
- A hulladékok átmeneti tárolása a hulladék anyagának megfelelő konténerekben történjen;
- A hulladékokat gyűjtésük során a csapadékvizektől védeni szükséges;
- Csak megfelelő (hulladékszállításra, lerakásra, újrahasznosításra vonatkozó) engedéllyel rendelkező cégek szállítsák el a beruházási területről hulladékokat.

A mérséklő intézkedések betartásával a hulladékok hatása nem lesz jelentős.

Élővilágot érő építés alatti hatások mérséklő intézkedései:

Élővilág-védelmi szempontból, tekintettel a terület degradált jellegére semmilyen korlátozás, mérséklő intézkedés előírása nem indokolt.

10.2.2. Mérséklő intézkedések üzemelés alatt

Talajszennyezés tekintetében:

- A hulladékok megfelelő gyűjtése (burkolt felületen elhelyezett hulladék és időjárás „álló” gyűjtő edényzetben, tervszerűen ürítve, gondos szállítással);

Javasolt hulladékgazdálkodási mérséklő intézkedések üzemelés alatt:

- Megfelelő számú kommunális hulladékgyűjtő edényzet elhelyezése az új onnan kialakuló, emberi tartózkodásra alkalmas területeken.
- A hulladékok tartalmuknak megfelelő edényzetben kerülnek tárolásra, amíg az átmeneti tárolóhelyükről elszállításra nem kerülnek.
- A szelektív hulladékgyűjtési rendszer gondos működtetése;
- Tekintettel a kialakuló új zöldterületekre, a biológiai eredetű hulladékok szelektív gyűjtése, elszállítása és hasznosítása javasolt.
- Az üzemelési hulladékok megfelelő gyűjtése (gyűjtő edényzet kihelyezése és tervszerű ürítése, gondos telephelyen belüli szállítása) az újonnan kialakításra kerülő rendszeres emberi tartózkodású területeken.

Élővilágot érő üzemelés alatti hatások mérséklő intézkedései:

Élővilág-védelmi szempontból, tekintettel a terület degradált jellegére semmilyen korlátozás, mérséklő intézkedés előírása nem indokolt.

10.3. Monitoring

Mivel a talajba/talajvízbe nem történik semmilyen szennyezőanyag kibocsátás, ezért a talajra/talajvízre vonatkozóan monitoring rendszer felállítását nem tartjuk szükségesnek.

Javasoljuk, hogy az építkezés folyamán az egyes építési fázisok kezdetekor ellenőrző zajkibocsátás mérést végezzenek annak érdekében, hogy a védendő épületeknél nem okoz-e a megengedettnél nagyobb zajterhelést az építkezés. Így szükség esetén még időben lehet zajcsökkentési megoldásokat alkalmazni (munkaszervezés, mobil vagy fix zajárnyékoló fal építése stb.), bár a védett területek nagy távolsága miatt ennek valószínűsége minimális.

Kivitelező köteles a kivitelezés alatt keletkező hulladékokat az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 45/2004. (VII. 26.) BM– KvVM együttes rendelet szerint kezelni, dokumentálni és a környezetvédelmi hatóságnak bevallani.

A tervezett beruházás természeti értéket nem érint sem a létesítés, sem az üzemelés szakaszában, így élővilág-védelmi szempontú monitorozást nem látunk indokoltnak.

10.4. Kulturális örökségvédelem

A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ Beruházási terület régészeti érintettségéről 2016 májusában kiadott adatszolgáltatása szerint a projekt területet képező ingatlanok régészeti szempontból nem érintettek.

11. Összefoglalás, következtetések és a tervezett beruházás várható hatásai

Az alábbiakban a projekt gazdasági társadalmi hasznai kerülnek bemutatásra.

A beruházás közvetlen résztvevői, ill. a beruházás által közvetlenül érintett személyek „saját bőrükön érezhetik” a beruházás eredményeit, költségvetésükre, jövedelmükre gyakorolt hatás számszerűsíthető.

A legközvetlenebb hatás az államháztartás egyenlegén követhető nyomon, vagyis a beruházás közvetlen finanszírozása, ill. a munkahelyek és beruházás után befizetendő adók egyenlegeként.

A finanszírozás szereplői közül nem vizsgáljuk az EU költségvetésére gyakorolt hatást. Azt, hogy milyen pozitív eredményeket vár az Unió a strukturális alapokból finanszírozott fejlesztések megvalósulásától, messze meghaladja jelen tanulmány kereteit. Szintén nem itt számoljuk el a magyar költségvetés befizetéseit az Unió felé, hisz egy adott beruházásra számítható magyar befizetés fajlagos összege nehezen számszerűsíthető.

A központi költségvetés kiadását úgy értelmezzük, hogy a beruházás költségeinek hazai társfinanszírozási részét állja.

Bevételi oldalon jelentkezik a beruházás után befizetendő ÁFA, valamint a létesítménybe felvett munkavállalók után befizetett adók és járulékok.

A költségvetés kiadásait csökkenti továbbá, hogy csökken a munkanélküliek részére fizetendő járulék és a szociális járadék összege.

A felvett munkavállalók nettó jövedelme nő. A jövedelemgyarapodást a munkanélküli segély ill. munkanélküli járadék, és a nettó munkabér jövedelem különbsége adja. Ez a gyarapodást akár úgy számoljuk el, mint a fogyasztás növekedését, akár úgy hogy befektetésként realizálódik a lényeg az, hogy a jövedelemnövekedés GDP növekedést okoz.

Összegezve tehát, a közvetlen számszerűsíthető hatások eredménye, bár az államháztartás egyenlege a beruházás kapcsán (központi és önkormányzati költségvetés) negatív, de a munkavállalók jövedelemnövekedése, ill. a nemzeti vagyon változása egyértelműen pozitív.

11.1. Az érintettekre gyakorolt közvetett, nem számszerűsíthető hatás

A központi és az önkormányzati költségvetés közvetlen szaldója javul, ha megvizsgáljuk, hogy milyen egyéb bevételek származhatnak a beruházás kapcsán.

Nyilvánvaló, hogy a fejlesztés eredményeként kimutatott forgalomnövekedés, az idegenforgalmi ágazatban többlet adóbevételeket generál. Nem túl bátor feltételezés az sem, hogy a turizmus növekedése kapcsán a helyben keletkező többletjövedelmek miatt további adó és járulékbevételek keletkeznek. Ha figyelembe vesszük, hogy a GDP-hez mért állami elvonás nagysága ~ 40%, akkor a GDP kapcsán keletkező növekmény jelentős része is az államkasszájánál fog lecsapódni.

Meg kell jegyeznünk, hogy az állami beruházások elsődleges célja nem a költségvetés pozíciójának javítása, hanem az abból eredő társadalmi hasznok generálása, így bátran állíthatjuk, hogy nemzetgazdasági hozadéka egyértelműen pozitív.

E helyütt most nem részletezzük a korábbi fejezetekben leírt problémákat, és kitörési utakat a térséggel kapcsolatban, csak megemlítjük, hogy a beruházás hozzájárul a térségi célok teljesüléséhez, ezáltal a központi állam is teljesíti kötelezettségét a térség felé.

A beruházás még közvetlenebbül érezteti hatását a városban ill. a térségben. Az önkormányzat számára elsődleges feladat a térség népességmegtartó erejének növelése, az elvándorlás és előregedés megállítása, a lakosok életszínvonalának emelése. Adottságnak tekintjük, azt a

több tanulmány által is megállapított tény, hogy az előbb vázolt problémákra az idegenforgalom jelentheti az egyik megoldást, továbbá hivatkozunk a jelen tanulmányban és a marketing tervben leszögezett megállapításokra, miszerint a kínálat bővítésével érhető el ezen cél, ezáltal a beruházás pozitív társadalmi hozadéka elvitathatatlan.

Az önkormányzat „társadalmi szerződésből” eredő kötelezettsége, hogy a közösséget alkotó személyek (nevezetesen a város lakói) által a közösség részére átadott jövedelmekkel úgy gazdálkodjon, hogy tevékenysége az egyénre nézve is pozitív hozadékkal legyen. A közösség öntudatát, az egyén általános közérzetét és jövedelmi helyzetét pozitívan befolyásoló beruházás, messzemenően teljesíti az előzőekben vázolt küldetést.

Jelen beruházás igazából egy kínálati hiányt próbál kitölteni. Nem véletlen, hogy nem létezik azonos kínálatot – a jelenleg tervezett mértékben - nyújtó intézmény a térségben, hisz mint kimutattuk, a beruházás a volumenéhez képest viszonylag csekély pénzügyi hasznot termel. Emiatt a tőke számára nem vonzó ilyen beruházás megvalósítása, a társadalmi szereplők számára pedig túl nagy kiadást jelent.

Összességében elmondható, hogy az idegenforgalmi ágazat más szereplőinél lesz számottevő pozitív hozadéka a beruházásnak, mivel az épületben létrejövő idegenforgalmi információs központ, az adatszolgáltatás eredményeként, a helyi idegenforgalomból élő szolgáltatók forgalmára további pozitív hatást gyakorol.

11.2.Fizikai hatások

A tervezett fejlesztés, az attrakció típusa nem befolyásolja a fizikai környezeti hatások jellegét.

A turistáknak az utazással megvalósult fizikai áramlása nem gyakorol terhelő hatást a közlekedési hálózatokra, másfelől a fogadóterület alpinfrastruktúrájára, a kommunális ellátó létesítményekre sem.

A megfelelően kiépített, szervezett működésű hálózatok negatív hatást nem váltanak ki. A szálláshely létesítmények és vendéglátóhelyek vonatkozásában a felhasznált erőforrások (pl. energia), anyagok, kibocsátások, környezetbarát, illetve környezetidegen jellegű anyagok, hulladékok, szennyezőanyagok kezelése megfelelően történik.

A város település szerkezete szempontjából meghatározóak a terület-felhasználási funkciók: lakóépületek, intézményterületek, gazdasági területek, zöldterületek, mezőgazdasági területek. Az épített környezet védelme, annak tudatos funkcionális és esztétikai fejlesztése, illetve tájjellegének fenntartása a régió-imázs és marketing, továbbá a turizmus szempontjából szintén fontos feladat.

Az önkormányzat közvetlenül felelős az önkormányzati energiaellátásért, a közvilágításért, valamint a településfejlesztés energetikai vonatkozásának felügyeletéért. Ennek megfelelően az energetikai, energiahatékonysági beruházások tervezése, finanszírozása és részben lebonyolítása is önkormányzati feladat. Szerencs energiaellátása teljes körűen megoldott. A vezetékes gázhálózat kiépítettsége megközelíti a 100%-ot. A városi gázfogadó állomás, valamint a kiépített középnyomású elosztórendszer jelentős tartalékkal rendelkezik. A gázhálózatra rá nem kötött háztartásokban, továbbra is fa és szén tüzelőanyagokat használnak fel. Az utóbbi években a gázfelhasználók száma növekedett, azonban a vezetékes gáz felhasználása ennek függvényében csökkent.

A villamos energia ellátás a településen teljes egészében légvezetékekkel biztosított. A hárompontos betáplálásnak köszönhetően az üzembiztonság is megfelelő.

A vízzel való mennyiségi és minőségi gazdálkodás azon túl, hogy elemi gazdasági érdek a jövő záloga is. A város leghatékonyabban erre, a vízbázis-védelmi intézkedések meghozatalával, betartásával és betartatásával tud ügyelni.

Szerencs területén 7 db (papír, műanyag, üveg) 1100 literes zárható kis konténerekből álló, szelektív hulladékgyűjtő sziget található. Intézményi szelektív gyűjtés is kialakításra került az egyes iskolákban, mely eredményeképpen a kommunális hulladék mennyisége csökken így költséghatékonyság érhető el.

A fejlesztéssel járó turisztikai aktivitás nem jelent fizikai környezetterhelést.

11.3. A társadalmi - kulturális hatások

Jelen projekt két érintett helyszíne a Turisztikai Központ kialakítására szolgáló épület, és a Rákóczi vár a városközpontban található. Az ATT a városközpont általános jellemzőit, fejlesztésének célkitűzéseit az alábbiak szerint határozza meg:

A városközpontként lehatárolt terület csaknem teljes egészében lefedi a történelmi városközpont – azaz a település legrégebben beépített – így jelentős kulturális örökséggel, számos műemlékkel, sajátos, évszázados hagyományokat őrző településszerkezettel, szabálytalan úthálózattal és telekalakítással, jelentős építészeti értékkel rendelkező területét. Ugyanakkor ezen terület ma is a település igazgatási, kereskedelmi, kulturális központja, ide koncentrálódnak a közösségi funkciókat ellátó intézmények, a kereskedelem és a szolgáltatás jelentős része. Az értékek mellett a régi beépítésből adódnak a városrészre jellemző alábbi problémák:

- Régi, jelentős részében felújításra szoruló épületállomány
- Korszerűtlen, túlterhelt úthálózat
- Elöregedett közművek

Általános célok a városközpont fejlesztésének területén:

- A védett településszerkezet megtartása mellett a közlekedés feltételeinek javítása.
- A terület kereskedelmi, szolgáltató funkcióinak erősítése.
- A kulturális örökség megőrzése.
- Turisztikai vonzerő növelése.
- Intézményhálózat fejlesztése, a közszolgáltatások színvonalának emelése a megfelelő környezet megteremtése révén.
- Zöldfelületek megőrzése, rendezése, a lehetséges mértékben történő növelése.
- Elavult műszaki infrastruktúra korszerűsítése.

Természetesen az Önkormányzat már az Integrált Városfejlesztési Stratégia 2010 évi előkészítése előtt is számos fejlesztést megvalósított többnyire pályázati támogatás igénybevételével. Ezen fejlesztések mindegyike az Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladataihoz kapcsolódott, a lakosság részére nyújtott igazgatási, oktatási, szociális és egészségügyi valamint kommunális szolgáltatások színvonalának emelése, a településképp javítása, a gazdaságilag és társadalmilag vonzó települési környezet kialakítása érdekében.

A tervezett beruházások hozzájárulnak a szezonális csökkenéséhez, hiszen a pihenőpark az év minden napján, míg a Csokoládé Panoptikum hozzátartozó kiszolgáló egységek a munkaszünet napok kivételével egész évben várja a látogatókat. A vizsgálat tárgyát képező régióban a természeti és társadalmi adottságok, és az ezekre épülő, immár több mint egy évtizedes intenzív turisztikai fejlesztés következtében a turisztikai kínálat, és a még fennálló hiányosságok, problémák melyek egy részére jelen projekt megoldást keres az alábbiak szerint foglalható össze:

Borturizmus, gasztronómia

Tokaj-hegyalja világhírű borvidék, 2002 óta „kultúrtáj” kategóriában világörökségi védelem alatt áll. Így a borkultúra, borutak, borkóstolási lehetőségek a kistérség turizmusának egyik alappillért alkotják. Az ezredfordulót követően mind több vállalkozás ismerte föl a gazdálkodás és vendéglátás szerves együttesében rejlő fejlődési potenciált, és főleg pályázati támogatás igénybevételével, de jelentős üzleti tőke bevonásával is igyekeztek a borturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázására. Tokaj-hegyalja borturizmusának fontos szereplői a Borút Egyesületek, ugyanis a térség borturizmusban érdekelt vállalkozók felismerték, hogy csak összefogással lehet a vendégek számára többnapos, változatos programokat összeállítani. A borkóstolások, pincelátogatások kiegészítéseként a helyi hagyományokat bemutató rendezvények, multságok, ősszel szüreti felvonulások is ide vonzhatják az érdeklődőket.

A térség gasztronómiai palettáját a Bodrog, a Tisza és a Hernád vidékén népszerű halételek, illetve a vadászat térnyerésével az egyre népszerűbbé váló vadételek teszik egyedivé.

Sportturizmus

A Tisza, a Bodrog és a Hernád csodálatos szakaszai kínálnak kiváló lehetőséget a kaják, kenu illetve csónak túráknak. A folyók kedvelt helyei a horgászoknak és a vízparti üdülés szerelmeseinek is. A térségben kedvező adottságok vannak a lovas turizmusra akár a csillagtúrák, akár a többnapos túralovaglások szervezésére. Azonban annak ellenére, hogy a lovaglás napjainkra több térségben önálló turisztikai ággá nőtte ki magát, Szerencs környékén a rendkívül kedvező adottságok ellenére sincsenek még kihasználva az ebben rejlő lehetőségek. A vadászatot kedvelők is megtalálhatják itt számításukat, a hegyvidéki területeken apró- és nagyvadakra, az ártereken, nádasokban vízi madarakra egyaránt

vadászhatnak az ide érkezők. A vonzó természeti környezet jó lehetőséget kínál a kerékpártúráknak. A már megvalósult fejlesztések ellenére azonban sajnos ez esetben is főleg csak lehetőségekről – és nem konkrét kínálatról – beszélhetünk, mivel a térségben kiépített hosszabb kerékpárutat csak Sárospatak és Sátoraljaújhely között találhatunk, Tokajban és Szerencsen csak a települések belterületén vannak kerékpárutak.

Igény és lehetőség is mutatkozik a térségben a belterületi és külterületi kerékpárutak további kiépítésére, ennek költségigényessége miatt azonban a hosszabb összefüggő kerékpártúra útvonalakat célszerűbb a természet közeli, kisebb vegyes forgalmú közutakon kijelölni, az Unió szabványoknak megfelelő, kerékpárosoknak szóló jelzőtáblákkal, a forgalomtechnikai jelölések mellett jelezve számukra az útvonal mentén elérhető látványosságokat, pihenőhelyeket, és a különböző célállomások távolságát.

A 12 EuroVelo útvonal közül kettő vezet át Magyarországon. A 11-es jelű EuroVelo út vonala – amely a norvégiai Nord Cap-tól Athénig vezet, és hossza eléri a 6000 km-t – Magyarországon a Bodrog és a Tisza mentén halad, ezáltal érinti a Szerencsi és a Tokaji kistérségen is.

Jelenleg a természet adta lehetőségek mellett nincs kiépítve megfelelően a szükséges infrastruktúra, és még mindig hiányosak a kerékpáros turisták igényeit kielégíteni tudó, megfelelő mennyiségű és minőségű szolgáltatások is, ezen hiányosságot részben orvosolt kívánjuk mag a későbbiekben megvalósítani, mely szintén a most kialakításra kerülő Turisztikai Központoz fog becsatlakozni.

Falusi turizmus

A régió idegenforgalmának egyik perspektivikus területe a falusi turizmus. A fentiekben részletezett sport és borturizmus elemei a különleges gasztronómiai kínálattal keveredve, a kulturális és helyi hagyományokra épülő rendezvényekkel együtt egy igen színvonalas és egyedi szolgáltatási palettát jelenthetnek, amennyiben az ehhez szükséges infrastrukturális befektetések megvalósítása folytatódik. A tervezett fejlesztések a Kistérség életére is pozitív hatással lesznek a kistelepüléseken a már meglévő vendéglők, fogadók kínálnak pihenési,

étkezési lehetőséget, erről a Turisztikai Központban megfelelő tájékoztatást kapnak a túrára indulók, a projekt ez által erősíti a már megvalósított fejlesztéseket is.

Történelmi és kulturális turizmus

Történelmi és kulturális örökség turisztikai hasznosítása, konferencia és rendezvényturizmus. Jelentőségük a közeljövőben csak nőni fog, mivel bel-, és külföldön egyaránt növekszik az érdeklődés a különböző kulturális események, vagy például a kastélyturizmus iránt is. Ezen szempontoknak megfelelően mind több rendezvény zajlik a kistérségekben, és az időpontokat is mindinkább összehangolják a szervezők.

Ökoturizmus

A Tokaj-Bodrozug Tájvédelmi Körzet, de a Zemplén-hegység teljes területe felkerült a nemzetközi szinten szerveződő fontos madárlelőhelyek (IBA) listájára, de más gerinces és gerinctelen, fokozottan védett állatok élőhelye is megtalálható itt (pl: alpesi göte, keresztes vipera). A térség növényvilága is igen gazdag, például a magyar nőszirm kapcsán elmondható, hogy itt található Magyarország legnagyobb ismert állománya. A gazdag természeti környezet révén Zemplén a „bakancsos turizmus” méltán egyik legkedveltebb célterülete. A tervezett projektnek az ökoturizmus körébe tartozó közvetlen eleme nincs, de a tervezett Központ Zemplén számos természeti értékét is reklámozni fogja.

Mivel az infrastrukturális fejlesztés 150.000.000.-Ft meghaladja, így a Felhívásnak eleget téve a megvalósuló turisztikai attrakciók kialakítása során a kötelező elvárásnak eleget téve vendéglátás (étterem) tevékenység folytatása, továbbá ajándékbolt működtetése, illetve legalább ajándéktárgy árusítás biztosítjuk. A jelzett kereskedelmi funkciók működtetésébe célunk bevonnunk helyi vállalkozókat. Ezzel kívánunk üzleti lehetőséget biztosítani a kkv-k számára, mivel a kis- és középvállalkozások az Európai Unióban kiemelt szerepet játszanak.

A magyar kkv-k átlagos mérete kisebb, tulajdonosi tőkeellátottsága gyengébb, az előzőek folytán gazdálkodása instabilabb nyugat-európai társainál. A hazai kkv-k körében sajnálatosan sok a kényszervállalkozás, melyek létrejöttében nem a vállalkozó kedv, hanem a munkanélküliségtől való menekülés játszott domináns szerepet. A kis- és középvállalkozások többsége a belső piacra, azon belül is a kereskedelemre, az idegenforgalomra, valamint a

személyi szolgáltatásokra specializálódnak, ezért fontos a fejlesztett attrakciók elősegítik gazdagági növekedésüket.

A kis- és középvállalkozásoknak a kiskistérség fejlesztésében is lényeges szerep jut. Ezek a vállalkozások ugyanis gyorsabban képesek alkalmazkodni mindenféle helyi igényhez és változáshoz, így jobban ki tudják szolgálni nem csak a Város, de a kistérség változó szükségleteit, mint egy globális üzletpolitikával rendelkező multinacionális cég. Helyhez kötöttek, érdekeltek a térség fejlődésében, és munkaerő felszívó képességük révén csökkenthetik a helyi munkanélküliséget.

A kkv-k esetében nehéz a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés pályázat útján, ahogy ez a számos kutatásunkból kiderült. Fontos lenne, hogy megteremtsék azokat a feltételeket, ami szükséges ahhoz, hogy minél többen pályázhassanak, ez pedig a vállalkozások fejlődéséhez, bevétel növekedéséhez, ebből következően az adóbevételek növekedéséhez járulnának hozzá. Ezért terveztünk, hogy a kkv-et nem csak közvetett módon, de közvetlenül is szeretnénk bevonni a turisztika attrakciók fenntartásában.

A turizmusnak számtalan pozitív és negatív hatása is van. Gazdasági hatása, hogy az ott élő lakosság mindennapjait könnyítheti meg, ha a turisztikai bevételeket nézzük, mert munkahelyeket teremt, mely jövedelmet gerjeszt, így az ott élő lakosság életszínvonala is növekedhet, ezáltal a későbbekben akár ők maguk is részt vehetnek az utazásban.

A turizmusnak multiplikátor hatása is van, mely azt is jelenti, hogy először kell, hogy legyen egy vonzerő, amire lehet építeni, tehát érdemes befektetni az adott területre. A befektetések által, főleg ha pl. egy étteremről, szolgálat központról beszélünk, munkahelyek teremődnek, mely által a lakosság jövedelemre fog szert tenni. Az egyes befektetések egy újabb befektetést is vonzhatnak, mely által az általános és turisztikai infrastruktúra is fejlődni tud. A fejlesztések hatására továbbá a kistérség is fejlődni fog, mely hatása minden szinten érezhető.

Az együttműködések teret adnak annak, hogy a helyi szolgáltatók összefognak annak érdekében, hogy még több vendég érkezzen, még több bevételre tegyenek szert.

A kkv-k esetében érthető, hogy nem számíthatnak akkora juttatásokra, mint például egy nagyobb vállalat esetében, de egyértelműen fontos lenne ezeknek a juttatásoknak a szerepe. Ezek által nőne az egy főre jutó diszkrécionális jövedelmük az alkalmazottaknak, mely által

ők is bekapcsolódnának a turizmusba, mely által élményeket szereznének, mely által növekedne az elégedettségük, ami az életminőségükre is pozitívan hatna.

A turizmus kihat az élet minőségére, a közösség szerveződésére, társadalmi kapcsolatokra, az emberi értékrendszerre, erkölcsi elvekre, viselkedés kultúrára, befolyásolja a helyi közösség kulturális és művészeti életét.

1. Megnövekszik a népességszám, (turizmusban foglalkoztatottak beáramlása, látogatók jelenléte)
2. Módosul a munkaerőpiac (új, zömmel szezonális munkahelyek létrejötte).
3. Átalakul a helyi közösség szerkezete (új, a turizmusból élő rétegek megjelenése, a közösségi kohézió erősödése).
4. Szellemi, erkölcsi értékrendszer átalakulása (a megértő, empátikus viselkedés a turisták irányába).
5. Változnak a hagyományok, szokások (a vonzerőként ható hagyományok megőrződnek, a népszokások újraélednek).

11.4. Egyéb hatások

Egyéb hatások tekintetében első lépésben megemlítjük, hogy a beruházás a legszembeszökőbb és legpozitívabb változást a városi épített környezet összképében okoz. A jelenleg elhanyagolt állapotú üres, funkcióját veszített telkek jelentősen rontják a belváros képét. A parkosítások, közösségi terek létrehozását követően erősödik a városiak önérzete és öntudata, jótékony hatást gyakorol lokálpatriotizmusukra.

A világörökségi címmel járó kötelezettség, hogy a cím birtokosa minden megtegyen az örökség értékeinek megóvásáért, így a – szintén felújításra szoruló - ipartörténeti műemlékek környezetében lévő védett épületnek és környezetének rehabilitációja fontos feladata a városnak.

A tervezett beruházások a 314/2005 (XII:25.) korm. rend. 3. melléklete szerint előzetes vizsgálat köteles tevékenység, mivel az érintett ingatlan nagysága meghaladja a 3 ha-t, de a

fenti rendelet egyéb mellékleteiben a beruházás nem szerepel, ezért nem hatásvizsgálat és egységes környezethasználati engedélyezési eljárás köteles.

A komplexum kivitelezése (és felhagyása) során környezetterhelés növekedés nem várható, annak üzemelése alatt jelentkező új környezeti kibocsátások (zaj, légszennyező anyagok, hulladékok, szennyvizek) semminemű határérték feletti környezeti terhelést nem jelentenek

A tervezett beruházások során keletkezett attrakciók használata során élővilágot, és tájat érő hatásokkal az ipari jellegű környezet miatt nem kell számolni.

Fentiek alapján a 314/2005. (XII.25.) korm. rendelet szerinti környezeti hatásvizsgálat elvégzését nem tartjuk szükségesnek.

12. Jogszabályi háttér

- 1995. évi LIII. Tv a környezet védelmének általános szabályairól
- 1996. évi LIII. Tv a természet védelméről
- 14/2010. (V. 11) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről
- 314/2005. (XII.25) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről
- 28/2004.(XII. 25.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről - 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minőségének védelméről
- 27/2008. (XII. 03.) KvVM-EüM együttes rendelete a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról.
- 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. a stratégiai zajterképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól
- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól - 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról
- 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről
- 140/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátási követelményeiről és megfelelőségük tanúsításáról
- 29/2001. (XII. 23.) KöM-GM együttes rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátásának korlátozásáról és a zajkibocsátás mérési módszeréről
- 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről
- 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a levegőterheltségi agglomerációk és zónák kijelöléséről
- 4/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről

- 6/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról

13. Szakirodalmi források

Dövényi Z. (2010): Magyarország kistájainak katasztere, MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest

Nyíri T. (2003): Szerencs és környéke természeti értékei és azok megjelenítése a Bocskai István Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola helyi tan tervében. Szerencs és Zempléni hegység. Szerkesztette Frisnyák Sándor — Gál András. A Szerencsen 2003. május 16-17-én megtartott tudományos konferencia előadásai. Szerencs-Nyíregyháza, pp. 65-80.

Borsy Z. (1969): Taktaköz. In.: Magyarország Tájföldrajza. A Tiszai Alföld. Középtiszavidék. (Szerk. Pécsi M.). Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 76-78,97-141.

Dohány Z. (1987): A Taktaköz vízgazdálkodása. A Bessenyei György Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei 1 I/H. Nyíregyháza, pp. 129-137.

Dohány Z. (2002): A gazdasági élet sajátosságai a Taktaközben a 18-19. századi terjeszkedésének időszakában. Szerencs és környéke. A Szerencsen 2001. május 25-26-án megtartott tudományos konferencia előadásai. Szerkesztette Frisnyák Sándor - Gál András. Szerencs- Nyíregyháza, pp. 197-221.

Tuba Z. (2003): A Zempléni-hegység növényzetének áttekintése. Természettudományi Közlemények 3. Szerkeszti dr. Kókai Sándor, Nyíregyházi Főiskola Természettudományi Főiskolai Kar. Nyíregyháza, pp. 235-242

Haraszthy L. (2014) : Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon Csákvár 2014

Szerencs Város Önkormányzat környezetvédelmi programjának felülvizsgálata 2012.

Megalapozó vizsgálat Szerencs város Integrált Településfejlesztési Stratégiájához 2015.
projekt azonosító: éomop-6.2.1/k13-2014-0002